

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ELŐFIZETÉS

HELYEK:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VEZETŐSÉG:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 l.

HIRDÍTÉSEK:

6-hatásos példát az egyszer 20 ft,
minden következőnél 18 fillér.

Egykötés példát sora 40 fillér.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Vasárnap, április 2.

Mal számunk főbb közleményei:

- szabadgondolkodás.
- politikai tüzhelyről.
- szó a sajtó.
- varázsserejü őrnagy Aradmegyében.
- lulipános főispán.
- litur-cigányok.
- Lloyd estélye.
- örzött színészek.
- főimentett mérnök.
- arkaságok.

Kétféle ítélet.

Arad, április 1.

Két hét se telt el azóta, hogy egy neleg, szép ünnepi ebéden a miniszterek versenyezve dicsérték a sajtót, még pedig nem is óvatos általánoságban használva ezt a szót, hanem a mi sajtónkat, a magyar sajtót, azt, amely a jelen időben teljesíti a nyilvános hírszolgálatnak s a közhangulat tolmácsolásának komoly, értékes hivatását. Két hét se telt el, s ma a képviselőházban egy meglehetősen szürke nevű honatya azzal kereste a népszerűség útját, hogy ráripakodott a sajtóra, az újságokra, az újságírókra, akik minden bajnak okai. Annyira szükségét érezte a támadásnak, a nekifenekedésnek, hogy nem tartóztatta benne a pártállása se, amely munkapárti létére, legalább is arra kötelezte volna, hogy a kormány tagjai által mondottakkal ne igyekezék ellentétbe jutni. Vagy azt

vélte a képviselő ur, hogy amit a miniszterek a fehér asztalnál mondanak, az nem számít annyira, mintha az a bársonyszék előtt mondatnék el.

A magyar sajtó, szerencsére, nincs oly nagy híjával az erkölcsi tekintélynek, hogy egy-egy parlamenti föl-szólalástól félteni, azzal szemben védelmet sürgetni kellene. Még ha nem lehetne a képviselő zokszavaival szemben a miniszteri elégtételekre hivatkozni, akkor se lenne olyan veszedelem a sajtóra nézve, hogy a parlamentnek egy tagja, akinek az illetékességét egyébként is erősen kétségbe lehet vonni, nincs megelégedve az újságokkal. Ha a magyar sajtó a tökéletességnek legmagasabb fokára jut, akkor is meg fog esni ez rajta, sőt akkor talán még inkább.

A mostani támadást inkább az alkalom teszi nevezetessé; s ez avatja a kirohanást nemcsak vaskos tapintatlansággá, de egyuttal erős erkölcsi hibává. A képviselő ur, a ki nyilván közel áll a szatmármegyei közigazgatás embereihez, azt vette főbenjáró bűnnek, hogy az ököritői segélypénzek kiosztását megsürgette, s hogy lerántotta a leplet a botránnyról, a melylyel egy esztendőn keresztül hallatlan lomposággal és hanyagsággal elmulasztották a károsultak segítésére adott pénzek szétosztását. Olyasmit bolygatótt meg az újságcikk, a mit a miniszterelnök, mint belügyminiszter az első fölháborodás őszinte megnyilat-

kozásában európai botránnyak nevezett és a legerősebb szavakkal ítélte el; olyasmiről irtak a lapok, amelyet talán egy szempontból lett volna szabad elhallgatni: hogy a külföld meg ne tudja, mint bánnak el Magyarországon azokkal az összegekkel, amelyeket a humanizmus biz a közigazgatás kezeire, hogy azt az inségesek közé juttassák.

Ezt megirni, ezt leleplezni, ezt szellőztetni és megbolygatni: ez volt bűn egy képviselő, a parlament egy tagjának szemében. S ezt tartjuk végtelenül szomorúnak — nem a sajtóra, hanem az illető képviselőre nézve. Mert ha azért támadják a sajtót, hogy személyeket támad, hogy szenvedélyeket korbácsol, hogy a szenzációvágya tilos mezőkre ragadja, ha a magánélet titkait nem respektálja: akkor is sok igaztalan vád és sok jogtalan érzékenység férközhetik a támadás mögé, de legalább lehet a rekriminációnak némi tetszetős kül-színe. De azt emelni vádként a sajtó ellen, hogy a közigazgatásnak legrikítóbb bűneit, arcot piritó hanyagságait, a legilletékesebb fórum által is megbélyegzett vétkeit a nyilvánosság elé viszi, a mért lehetővé teszi, hogy a családfentartójuktól megfosztottak egy év után végre ahhoz a segítséghez jussanak, a mely nemcsak megilleti őket, de az övék is: hát ez olyan szűk látkörre vall, olyan különös fölfogásra, a judiciumnak oly

Juli hazamegy

Írta: Kenizsal Ferenc.

Juli úgy bögött, mint a bornyu, amikor csakugyan és el nem halaszthatóan eljött a nap és az óra, amelyben távoznia kell hazulról, a falusi zseléházából és cselédnek menni Pestre. Motyóját kezében tartva ballagott, vörösre sirt szemmel és orral vége végéig az utcán. Vissza-vissza fordította fejét, megnézni, ott áll-e még az anyja a kiskapuban? Aztán kiért az országutra, elment a hadonászó szélmalomok mellett és találkozott szekerekkel, melyek mind szemközt jöttek és a falu irányában igyekeztek. Mindenki jött, akivel találkozott. Csak ő ment. Nehezére esett ez a vándorlás, szinte fulladozott miatta, az ár ellen kellene usznia. Több falan ment keresztül és valahonnét, távolról, a déli harangszót hallotta, amikor a fáradságtól kimerülten a vasuti álmásra ért. A jegy árát egy külön kendő csücskébe kötözte. Egy forintot és hetvenöt pénzt: így írta meg levelében a Borcsa, aki már négy esztendeje szolgál Pesten. Megváltotta a jegyet, várt türelmesen, és egyszer csak mennydörögve megjött a vonat, elején a félelmesen zuhogó vasbikával. Legutóbb akkor látott vonatot, amikor a Jóskaát idekísérte. Ez az emlék, hogy ime élesen, színesen és elevenen a tudatába vágódott, kővér könnyesepeket sajtolt ki a szeméből. Élénken,

szinte megtestessülve látta Jóskaát: nemzetiszin pántlikás kalapja mellett virág: az arcán erőtelletett és dacos elszántság. Katonának ment akkor a Jóska...

Juli észre sem vette, hogyan, már bent ült a vasúti kocsi; és amikor szeméből a könnyeket kitörölte, ámulva nézte, hogyan rohannak el az üvegablak előtt fák, földek, házak, falvak. Soha nem ült még ilyen kényelmes padon. Bizony szebb, mint a templomban levő padok. Az ajtón sárgarézkilincs. És minden szép sárgára festve. Később észrevette, hogy voitakép nem a világ rohan el mellette, hanem a kocsi rohan: és a gyorsaságnak ez a még soha nem tapasztalt érzése gyönyörű szenzáció erejével hatott reá. Jött a kalauz, elvette a jegyét; a csiptetővel kilyukasztotta és visszaadta. Barátságosan elmosolyodott:

— Pestre, kisasszony, Pestre? — kérdezte tőle.

Juli szemérmesen elpirult.

— Igen.

— Vigyázzon magára, kisasszony, mert Pest furcsa egy város.

Vagy másfél óra múlva befutott a vonat a viszhangos üvegcsarnok alá és megállt. Az utitársak figyelmeztették Julit, hogy ez már Budapest, itt ki kell szállni. Juli nem szívesen vált meg a harmadosztályu kupétól. Egy hétig is örömet ült volna még benne. Hát ment, ment

a többiek közt, azt sem tudta merre nézzen. Egyszer csak a kijáratnál, a várakozók csoportjából a nevét hallja kiáltani:

— Juli, Juli!

Csakugyan, a Borcsa. Betartotta, amit ígért a levelében. Várt reá a nyugoti pályaudvaron. Hanem azt jól tette, hogy a Julit nevén hitta. Mert máskülönbén Juli észre nem veszi a sok ember közt: no meg azért is, mert Borcsára alig lehet ráismerni. A fején nagy, tollas kalap: és a ruhája mint egy grófnéé. Az ujjain gyűrűk.

— Na, ne vágj olyan arcot! — szólt hozzá kedélyesen és érezhető fölénnyel a Borcsa, — mert evvel a pófával nagyon pepita vagy nekem.

Juli persze nem érte ezt, de talán nem is hallotta; mert minden figyelmét lekötötte egy fényes sárga kocsi, sok ablakkal, benne csupa úri nép, — és amely magától ment; ló nem volt elébe fogva. Még sohasem látott villamost. Mesélnek ugyan róla a faluban, de nem hitte. Borcsa észrevette a Juli álmétkedését:

— Na, na, csak ne bámulj annyira. Még észreveszik csakugyan hogy „ilyen fiatal” vagy. Különbén pedig mindjárt ráülünk; a cuplingerig épen egy szakasz.

Egy szakasz? A cuplingerig? Csupa idegen szó! És beültek a villamosba. Mily fényes és szép dákák! Mily cifra urak! Aztán hamar odaértek a cselédszerzőhöz. Borcsa bevezette a

sékélyes voltára, a mely legkevésbé se teszi alkalmassá valakit, hogy a törvényhozás tagja legyen.

Ennyi az egész, amit a mai fölszólaláshoz hozzá kell tenni. Még az se ad neki különös jelentőséget, vagy más világitást, hogy a támadás a munkapárt padjairól hangzott el. Ep a miniszterek multkori nyilatkozatai után ha más nem is bizonyítaná, — a munkapárttól nem lehet föltenni, hogy az sajtóellenes lenne. A mai fölszólalást általánosítani nem lehet. Ennyi az egész: van egy honatya, aki teljes sötétségben van afelől, hogy ma, 1911-ben mi a sajtó hivatása. Mindenesetre jó lenne, ha valaki kioktatná. De ennek a kioktatásnak nem muszáj a parlament színe előtt megtörténni, az ország idejét kár ilyesmire fecsérelni.

Szabadgondolkodás.*

Irtá: Tisza István.

Ha valaki néhány évig figyelmen kívül hagyta a radikálisabb magyar szellemi irányzatok fejlődését, elámulhat azon a gyökeres változáson, amelyen azok e rövid időszak alatt átmentek. Hiszen csak tegnap volt, amidőn a nemzeti mult kultusza, a nemzeti álmok ápolása terén igyekezett tullicitálni egymást mindenki, aki a magyar fiatalság szélsőségei felé hajló hangulatát akarta megnyerni s most egyszerre mit látunk? Az atheista és materialista világnézetlen felépülő nemzetköziség mind mérszebben, mind einikusabb leplezetlenséggel üti fel fejét s a magyar fiatalság modern prófétái ki akarják lelkéből ölni a valláserkölcsi világnézetet, a nemzeti ideált.

Ki beszél ma már Rákóczi-ról, szabadságharorról, nemzeti nagyságról, a nemzetért való önfeláldozásról? A mai „fiatalokat“ a létért való küzdelem sivár ösztöne hevíti. A „Talpra magyar“-t nem lehet üres gyomorral szavalni, kiáltja a magyar ifjuság idealizmusának hivatásos ápolója. (Micsoda lángostorral vágna, ha élne még közöttünk, e mondás szerzőjén vé-

* Részlet a „Magyar Figyelő“ ma megjelent számából.

gig Petőfi! Ő bezzeg jobban ismerte az üres gyomrot, de kevesebbet törődött a státuszrendezéssel, mint ez a méltatlankodó tanár ur) Micsoda elmaradott ember az, a ki még ma is nemzetről beszél? A felvilágosított modern ifjuság ajakán emberiség, világpolgárság a céger, az egyén, a minden közcél szolgálata alul felszabadított és minden kötelességérzet nyugétől megmentett egyén jóllakása a lényeg. Ez magva annak a hitvallásnak, a mely az eszmélni kezdő magyar fiatalság lelkét a maga egyedül üdvözítő dogmái számára kívánja lefoglalni.

Ne legyünk elfogultak. Nem mind hitványság, nem mind rosszhiszemű pose, ami e romboló theóriák mögött rejtőzik. Régi baja az emberiségnek, hogy valahányszor jól megy dolga, elbizza magát. Békés, nyugodalmas, az egyéni jólétnek kedvező időkben az egyén tulbecsüli magát, öncéllá válik, saját törekvéseinek központjába jut. A szegény emberi lényünk ugyanis mintha a felfuvalkodott béka sorsára volna kárhoztatva. Állítólag a perzsa sah kezdi a rendeleteit azzal: „Én vagyok a világ közepe!“ legalább valamikor régen így hallottam. Igaz, nem igaz, nem tudom, de ha igaz, többé-kevésbé perzsa sahek vagyunk mindannyian. Olyan szívesen gondoljuk a világ közepének önmagunkat. Olyan jól esik a magunk szűk látkörű, rövidlátó, gyarló szemének nézőpontjáról nézni le az egész mindenségre; a teremtés urainak képzelnünk magunkat és azt hinni, hogy minden a mi nagyuri lényünk kénye-kedvére van rendeltetve.

Nagy katasztrófák, egyeseket, társadalmi rétegeket elsöpréssel fenyegető, az emberi bölcsesség alkotta intézményeket és erősségeket alapjukban megrázkódtató események szokták saját porszem-mivoltának üdvös tudatára ébreszteni az emberiséget és visszavezetni nagyobb hatalmasságok felé. A mélyebb, nemesebb világnézet ilyen ujjá ébresztését idézték elő a nagy francia forradalom s a napoleoi korszak eseményei. Ide s tova egy század választ el azok viharaitól. Aránylag békés, nyugodt korszakot élünk immár közel száz esztendő óta.

Mi sem természetesebb, mint hogy az önhittség, az egyén tulbecsülése, az ótvágy uralma újból felülkerekedik. Fokozzák e szükségszerű

történelmi evolúciót a gazdasági és társadalmi berendezkedésünket gyökerestől felforgató felfedezések, hatványozza a természettudomány s a technika rohamos térfoglalása, az emberi ész diadalmas előnyomulása az exakt tudományok terén. Mindez a mi szegény, gyarló emberi értelmünkre nehezedő erőpróbát annál súlyosabbá teszi. Csodálkozhatunk-e, ha jóhiszeműleg, ez előfeltételek természetes produktuma gyanánt lép előtérbe az a világnézet, az a filozófia, amelyik az emberi erő, az emberi értelem tulbecsülésén alapulva, annak halvány mécsesével kívánja megvilágítani a lét problémáit s a mindenséget a mi szegény kis mikrokosmosunk szánalmas méreteire törekszik összezsugorítani.

Mint minden jóhiszemű emberi törekv ez is hévvel, szenvedélylyel lép fel. Az szenvedélyesebb és türelmetlenebb, mentől letesebb. Egyedül üdvözítő tannak képzeli magát. Küzd a szektáriánus szűkkeblőség elfogultságával s a lenézés, kicsinylés, méltóság, a sötétség gyászvitézéivel szemben nek ök, a „szabadgondolkodók.“

Álljunk itt meg egy pillanatra. Szabadgondolkodás! Elérhetetlennek látszó sovárgása ez a hosszú évezredek át a nyers erőre tmaszkodó tekintély által lenyugózott emberi léleknek. Utána sovárgott minden magasabb röptű emberi elme s az emberiség legjobbjai érteszenvedtek, érte véreztek el. Ez a küzdelem ma már a történelemé. A mi rapjainkban a gondolkodás szabadságát nem a hatalmon levő tekintély zsarnoksága tiporja el. A mi veszély még erről az oldalról fenyeget, azzal játszva bánik el a XX-ik század pezsgő szellemi élete. A mai nemzedék gondolatszabadságát egészen más veszély fenyegeti. A hypermodern jelszavakból táplálkozó félműveltség terrorizmusa ez, amelynek vásári lármája betölti a modern kultura egész épületét (hiszen az értelmi világban is annál kongóbb hangot ad minden tárgy, mentől üresebb) s a félműveltség egész türelmetlenségével és elbizakodottsággal hurrog le minden ellenvéleményt.

Nekünk a gondolkodás szabadságát a „szabadgondolkodók“ ellen kell megvédenünk. A léleknek azt az igazi szabadságát, a mely minden ember számára biztosítja az igazság kereséséhez való jogot és megbecsül az igazság felé

Jullt, ott leültette a lócára és azt mondta, hogy most pedig sietek, mert a nagyságam már megpukkad mérgében, nem is tudja, merre járok így sokáig.

— Valami jó helyet szerezzen neki Buxbaum ur! — szolt Borcsa egy vörös, tömzsi kis emberhez és aztán, mint a szélvész, elrohant; de az ajtóból még visszakiáltott:

— Minden vasárnap délután három óraker a nyugoti pályaudvarnál szoktunk találkozni. Gyere el, majd sétálunk és elmegyünk a ligetbe is.

Bent a szűk helyiségben vagy tiz cselédleány várta sorsát. Bizalmatlanul mérték végig Borcsát. A Buxbaum ur megkérdezte, van-e cselédkönyv? Van. Szolgált-e már valahol nagyság? Nem.

Egy szép nagysága jött be a boltba; mindenes lány kelett neki. Elmondta, hogy gyerekre kell neki vigyázni, padlót kell neki surolni minden nap: a kis gyerek ruháit kell mosni, boltba kell szaladgálni, ablakokat tisztítani. A lányok csak fintorgatták az orrukat és egy nagy szöke pufók, csipőre tette a kezét és így nyelvelt:

— Hát még mi a frász? Talán a nagyságát minden délből ki is kell festeni?

Nagy és durva röhej. Buxbaum azonban esendét parancsolt és bölcsen megjegyezte:

— Arról van szó, hogy mit fizet a nagysága.

Egy vékony, fekete lány bágytatag affektással kínálkozott:

— Minden vasárnap délután kimenő, egy hatos vacsora pénz és harminc korona bér.

— Nem azok, csak tizenhat koronát. A facér cselédnek újabb röhögő-körust rendeztek. Egy-egy hang közbeszipított:

— Szép kis nagysága!
— Akinek nincs pénze, ne fogadjon cselédet.

— Ha olyan nimolista, menjen el maga szolgálni.

— Tizenhatért? És a porontyra is mossak? Szépen!

A „nagysága“ hol elpirult, hol elsápadt. Buxbaum a vállát vonogatta. És ekkor illedelmesen, szerényen előbujt a sarokból Juli, odament az uri asszonyhoz és kezét csókolt neki:

— Én elmegyek tizenhatért. Akár tüstént beállok.

— Hohó, te rongyos! — rikoltott a természetes szöke és Juli elé pattant hogy mindjárt kikaparja a szemét — hogy mered az árat rontani te büdös?

Juli azonban nem ijedt meg. Tenyerestapas falusi leány volt, akinek izmait a munka megedzette. Szó nélkül egy igen súlyos pofont mért le a természetes szökének, mire siri csönd támadt.

— De hölgyeim, de hölgyeim! — okoskodott Buxbaum... — Hol marad a bonton? Ez legyen egy jobb modor? Ez az én intézetemben még nem fordult elő.

A nagysága lefizette a foglalt és vitte magával Julit. Orvendett a jó vásáron; tetszett

neki, hogy Juli még sohasem szolgált, hogy most jön a faluról. „Ennek még nem nyilt ki a szeme. Ezt még nem rontották el. Persze, ügyetlen még, Pesten nem volt soha, de hamarosan beletanul abba, amit tudnia kell, — gondolta magában a nagysága.

Julinak csak későn este, tizenegy után, amikor a könyhába helyezett vaságyon aludni tért, jutott ideje a kábitó benyomásokak, az érthetetlen új tapasztalatokat elredndezeni. Mennyi csoda! A villamos csengő. A lift. A negyedik emelet. A drágalátosan cifra butorok. A zongora. A fűrdőszoba. A vízcsap. Hihetetlen, az ember elcsavar egy sárgarépa csapot: és ömlik zuhogva a friss víz. Legjobban szeretett volna játszani mindezekkel. Nyomkodni folyton a csengő fehér gombját. Ereszteni folyvást a vizet. Hát még a lámpák! Egy fehér csontcsavart kell elfordítani és világos lesz. Ha visszafordítja: sötét lesz.

De hiszen, játékban volt része elég. A kis fiúval már megbarátkozott. Van neki vonatja is, villamosa is, csak hogy egészen kicsi és mégis magától jár. Van lova, van medvéje, mint az igazi. És képeskönyv. Teli szebnélsebb képekkel. És mindezért van puha ágya, bőséges élelme — mily finom és furcsa ételek, alig mert hozzájuk nyulni — sőt ráadásul még fizetnek is. Hát ez bizony mennyország. A nagysága maga főzött. A konyhával tehát nem volt egyéb dolga, mint a tűzhelybe való begyújtás, a mosogatás, meg — általában — a

törekvő minden becsületes munkálkodást, a mely megérteni, tárgyilagosan értékelni kívánó jóakarattal fogadja az emberi elme minden őszinte törekvését; a mely nem divatos áramlatok, nem közhelyek szerint ítél, de tért enged minden komoly értékkel bíró szellemi irányzatnak s az ellentétes áramlatok szabad mérkőzésétől várja haladásunkat, a felvilágosodást.

Az egész európai kulturának nagy erőpróbája ez: fenn tudjuk-e tartani a gondolkodás valódi szabadságát? Megyünk-e, korlátot nem ismerő, becsületes, őszinte törekvéssel az igazság, a dolgok mélyé felé? Tudjuk-e azokat a nagy elméket követni, akik a maguk egész mélységében tárják fel a lét problémáit s az emberi lélek minden kincsét, minden erőforrását segítségül hívják ott, ahol azok felfogásához az értelem önmagában elégtelen?

Nagy kérdőjel előtt áll az egész emberiség, de e kérdőjel senkire nézve sem lehet félelmetesebb, mint reánk, ami kulturánkra, ami nemzeti létünkre nézve. Töredelmesen bevalljuk: mi nemzeti alapon állunk. A hipermoderne szerint nacionalisták vagyunk. Hiszen ők ma már nem beszélnek nemzeti szempontokról, csak nacionalista eldöntésekről. Ezek az eldöntések szaturálnak bennünket. Édes keveset bánjuk az egész emberiség boldogulását, ha az a magyar nemzet haladásával, virágzásával, nagyságával nincs egybekötve. Már pedig a magyar nemzet sorsát az biztosította, egy viszontagságos évezden át, hogy szerves kapcsolatban tudott maradni a nyugattal, hogy elsajátította a nyugati kultúra összes vívmányait, de annak csak egészséges hajtásait ültette át a nemzeti élet talajába és reá tudta azokra nyomni nemzeti egyéniségének, speciális viszonyainak, érdekeinek és felfogásának bélyegét.

Eppen olyan életkérdés ez mi reánk nézve most, mint volt hosszú küzdelmei alatt, de talán sohasem volt nehezebb a feladat. Nő a kultúra terhe. Súlyosbodik a penzum, a melyet a nemzeti léleknek el kell végeznie és minden attól függ: sikerül-e megrostálnunk azt, amit a nyugat nyújt nekünk, szélnek eresztetni a pelyvát, szemétre dobni a konkolyt és nemes magvat ültetni a magyar lélek talajába? És sikerül-e nemzeti irányban végezni a feladást, az asszimiláció munkáját?

Ennek a kettős munkának vagyunk mi napszámosai. A másodikról, arról, hogy tu-

dunk-e asszimiláló nemzeti munkát végezni, hiába disszertálunk. Az nem mi tőlünk függ. Deák Ferenc, Arany János nem akart magyar lenni. Magyar volt, mert annak teremtette az Uristen s mert nem is lehetett egyéb. Ők éppen olyan hiába akartak volna nem magyarok lenni, mint ahogy hiába akarnak magyarok lenni azok, akiknek lelkéből az idegen kultúra kiölte a magyar gondolkodás, a magyar érzés törőlmetszett sajátságait.

Hihetetlen, minő fogékonysággal bír közönségünk a dekadens irányzatok iránt. Tudomány, irodalom, művészet szabad prédája mindazoknak, akik az újdonság, a feltűnés, a rendkívüliség terén egymást kívánják tulszárnyalni. Valósággal drótnélküli távirón érkezik hozzánk a hanyatló latin kultúra minden beteges tünete. Bölcsészeink, szociológusaink, költőink és piktoraink őrvongó dervistáncban reprodukálják előttünk a súlyosan beteg francia lélek minden körtünetét. Persze a maguk alacsonyabb fajsúlyára redukálva.

Mi, a kik nem jelszavakkal akarjuk a nemzet lelkét megtölteni, de munkára, az igazságot komolyan kereső, a dolgok mélyére ható becsületes munkára, egészséges, férfias tette ébresztjük azt, mi, akik e beteg irányzatok elleni küzdelmünkben az élet, a szabadság, a munka mellett emeljük fel szavunkat, bizonyára nem a sötétség, a reakció elmaradt lovagjai vagyunk. A mi szavunk az embert a dolgok mélyére való buvázkodásra ösztönzi, az igazság újjára, amely elvezet a korlátolt emberi elme határaihoz és arra indít, hogy világnézetünk megalkotásában segítségül hívjuk az emberi ész, szív és jellem minden nemesebb tulajdonát. Ez az út nem a sötétség, nem a szolgaság útja; ez a világosság, a szabadság, az emberi lélek erőteljes, sikeres kifejlődése, a haladás, a valódi felvilágosodás felé vezet.

Khuen és Hazai Bécsben. Hazai Samu honvédelmi miniszter ma reggel Bécsbe érkezett, hogy az ugyancsak ma délután Bécsbe érkezett Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnökkel együtt tárgyaljon az osztrák és közös kormány-nal a véderőreform betérjesztésének időpontjáról. A reform betérjesztése valószínűleg őszre marad.

A politikai tüzhelyről.

(A véderőreform. — Az osztrák parlamentarizmus. — Az új rendszer.)

(Fővárosi levél.)

Budapest, ápr. 1.

A véderőreform, mint a politikai helyzet tengelye — engedelemmel, hogy a választójogi bölcsek e kifejezésével éljek — természetesen csiklandozza kissé azokat, akik ezzel a tengelylyel szeretnék felborítani a miniszterelnök bársonyszékét. Hogy nekifeküdtek az osztrák válság kommentálásának? Szinte pokoli önmegtartóztatás ri ki a soraikból, hogy nyíltan még sem uszithatják Bienerthet a magyar kormány megbuktatására, de azért annyit simple et pure bevallanak, hogy a véderőreform nem sürgős. Az egyiknek nem sürgős, mert közbül a „népparlament”-et akarná megcsinálni, természetesen a maga kiszemelt bársonyszéke árán. A másiknak azért nem, mert előbb szeretné jól kipreparálni ellene a közvéleményt. Tíz esztendő nagy válságunknak ez a damokles kardja, miért ne lebegjen továbbra is egy egészséges, nyugodt gazdasági munkára szomjazó kikopaltatott ország feje felett? Miért ne, mikor ezen a réven oly szép könnyen lehetett miniszteri bársonyszékeket kiüríteni és azon melegében mindjárt beleülni. Amikor először jött Héderváry, most nyolc esztendeje, visszavonattott a katonai javaslat, egyrészt mert nem volt megtöltve szocialis tartalommal, másrészt mert okosan meg kellett várni, amíg az ország maga jön rá, hogy a véderő fokozatos fejlődése nélkül hézagossá válik nemzetgazdasági politikánk is. Ekkor hát nem volt még érett a talaj az ő missiójára. És most, hogy ismét jött és jött úgy, hogy a nemzet a párt nélkül álló vezér háta mögé többséget küldött a parlamentbe, ki kételkedhetnék ma már abban, hogy a véderőreformot akarja az ország. Akarja, mert tul akar lenni rajta. Akarja, mert mielőbb megvalósulva szeretné látni a kormány gazdasági és kulturális programját és a közigazgatás bajainak orvoslására irányuló törekvéseit. Magyarország külső vonatkozású pozíciójának megerősítése után, a belügyi reformok terén akarja eddigi munkabírása és sikerei teljes rugékonyságában látni. Amint Németország is a hatvanas évek elején, a nagy katonai kérdések akadályain átugratva tudott csak elindulni gaz-

tisztogatás. Mert a nagysága rendet és tisztaságot követelt.

— A kis fiuval sétálni kell majd mennie, ha megtanulta a járást. Ebben a ruhában szomban nem lehet. Majd veszek magának újat és szépet.

Egy hét múlva Juli ugyancsak ki volt öltözve. Mikor a tükörbe nézett, nem ismert magára. Szép fekete ruha. Fekete csattos cipő. Fehér kötény. A fején fehér szallagos bóbóta.

És ahogyan az idő telt, úgy kezdett Juli mindinkább belegyökeresedni az új életbe.

Sokat tapasztalt, sokat látott. Moziba is volt a kisfiuval. Majdnem mindennap. Juli átalakult. Természetesnek találta a liftet, a villamoscsengőt, a vízvezetékét, a villamosvilágítást; csak úgy, mint ahogyan otthon megszokta az erdőt, a virágos mezőt, a madárdalt, a harangszót. Két évig volt már helyén a Juli. Okos lány léte gyorsan kiművelődött. Vasárnap délutánonként, a pesti cselédek szokásához képest eljárogatott a nyugati pályaudvar elé táborozni; meghallgatni a pletykákat, a hazulról való híreket megbeszélni. És így bizony gyakran szobakerült a Jóska gyerek is, aki valahol Galiciában katonáskodik. Julinak ilyenkor megdobbant a szive. Eszébe jutott, hogy letelik a Jóska három esztendeje és a mélyen szótartó, bizony elveszi feleségül. Eddig minden hónapban kapott tőle levelet.

És nemsokára irás jött hazulról. Az anyja diktálta a levelet a boltosnak. (Mert a boltos

szokta megírni a leveleket), hogy hát, édes leányom Juli, most már mongyál föl, mert hazaszabadul a Jóska és eridj férjhez.

Juli, mondottuk, értelmes leány volt és belátta, hogy ez a tiszta sor. Hogy ez a dolgok rendje. Jóska a császárnak, ő az uraknak leszolgálta a maga hü szolgálatát, most már betelt az idő és csakugyan, a lány nem azért lány, hogy lány maradjon. Lányból asszony, legényből ember válik; — így volt ez mindig és így is marad. Hát most már ki kell rukkolni a farbával és meg kell mondani a nagyságának, hogy hazamegy végleg a faluba.

Elhagyja a mozit; itt a Városliget a ringlispillel, a cirkuszszal, a kis színházakkal; itt a villamosokat, a fürdőszobát; a fényes edényektől ragyogó konyhát: itt a kisfiut, itt a nagyságát, — mert ő már megy, mert vár reá a Jóska. Napokig a begyében hordozta a szavakat, melyeket kiformalt, elmondani velők a dolgok állapotát; de bizony a torkán akad a szó mindig. Hát nem is merte megmondani. Ugy oldotta meg a nehéz kérdést, hogy két nap szabadságot kért. Otthon beszél a Jóskaival. Hátha a Jóska is feljönne Pestre. Aztán, majd kiderül, mi lehet, mi nem lehet, aszerint intézi sorsát.

Juli megkapta a kért szabadságot és hazament. Régen nem látta a falut. Meglepte a nagy csend és az volt az érzése, mintha temetőbe

járna. Anyja is, apja is megöszültek azóta. Szeretettel fogadták és nem győzték dicsérni, milyen szép lett.

Juli körülnézett a földes szobában, melyben fülledt volt a levegő és amelyet a tenyéryi kis ablak homályban tartott. Minden a régi ben van. És mégis minden oly idegen és szürke. Egy önkéntelen mozdulattal a villamvilágítás porcellánrugót kereste, hogy vidám élénk fényt varázsoljon a fülledt szivszorongató homályba. De persze, hiába kereste. A bányakemence padlóján ott kucorgott a Jóska. Megszólalt:

— Hát rám sem nézel Juli?

Csak most vette észre. A legény vállasabb lett. A bajusza megnőtt. Egyáltalán: megemeresedett nagyon. Juli odament hozzá. A legény megfogta a kezét, sokáig szorongatta, aztán eleresztette.

— Szép idő van! — vetette föl a szót a mély csöndben Juli anyja. Meglátszott, hogy kerülgetik a szó igazi fonálát. Jóska végre nekibátorodott és kimondotta:

— Kérdezzék már, hogy mér gyüttem?

— Hát mér gyütél?

— A Juliér.

Ez volt az a pillanat, amikor Juli rivafakadt, és kiszaladt az udvarra, ott elbujt a sertésöl háta mögé. Nem is jött elő addig, a mig meg nem leste, hogy Jóska elmegy.

Szülei nem hozták előtte szoba a dolgot.

dagsági erőkifejtésének útján, úgy Magyarország még annál inkább csakis a véderőreform szükségéi közül évek óta gyűrűző könnyebb hatalmi kérdések okos parirozásával térhet rá egy egészségesebb, tisztább, szabadabb utra. Meg tudjuk hát érteni azt is, amiről az *Aradi Közlöny* is első közt adott hírt, hogy Széll Kálmánnal együtt a pártonkívüli hatvanhetesek több tagja a kormány táborában fog harcolni, hogy a véderőreform parlamenti munkáját is minél előbb befejezhessük. „Minél előbb“, ez a törekvés vezeti mindazokat, akik a kormány továbbmenő terveiben is, az ország mielőbb kielégítendő vágyainak értékes részleteit felismerték.

Am, akik ennek éppen az ellenkezőjét, az ország újabb zavarait akarják és e zavarokban a maguk halászgató vágyait szeretnék kielégíteni, azok úgy gondolkodnak, intrikálnak és irnak, mint az a kis titkos társaság, amely az ötvenes évek egyikén azon tanakodott, hogy hogyan kéne méltóan megszervezni március idusának országos ünnepét és egész komolyan megéljenzte a 49-es országgyűlés egyik kedélyes exképviselőjének a prozódóját:

— Csukjunk be egy új Tancsicsot a börtönbe... Polónyi is, mert az ország józan-sága ellenében sehogysem tudja megzavarni a csendes vizeket, valami ilyesféléen törli a fejét. Keresi az új Tancsicsot...

Az osztrák parlament. Igen, hisz éppen erről is szoltunk. Hát Batthyány ur bölcsessége úgy képzelné, hogy mi ezzel a parlamenttel ne is törődünk. És notandum bene mivel ez a parlament most feloszlott, tegyünk úgy, mintha nem is volna. Am ha a Magyarország illusztris cikkírójának hiúságán ezzel valami igen érzékeny sebet nem ejtünk, engedtessek meg nekünk, hogy az ő bölcsessége helyett a Deák Ferenc esze után induljunk. Mi igenis törődünk az osztrák parlamentarizmus dolgával és valamelyest aggódunk is a Reichsrath akcióképessége miatt. Menyire mélyen látott a mi bölcsünk és menyire félrenéz a szélsőbal új bölcsé, hogy az egyik törődni kívánt a Reichsrath munkaképességével, a másik pedig nem. Azaz, hogy distingváljunk. Batthyány is törődnék vele, mert hiszen ez a most kimult Reichsrath az

ők már beleegyeztek; most már a többi elintézi egymás közt Jóska meg a Juli.

Estefele, Juli kint gubbasztott az udvaron és eszébe jutott Budapest. A zajos, fényes éleire gondolt és arra, hogy mi vár rá. Egyszer csak jajgatás és sikoltozást hallott. Tudta, hogy mi történik. Azelőtt míg itthon volt megszokhatta. Az apja verte az anyját bottal. Kegyet lenül. Egy öreg ember, egy öreg asszonyt...

Előtte állott a jövő. Ha a Jóska-hoz megy, bármennyire szereti, bármily derék legény, az ő sorsa ugyanilyen lesz. Felsőpörni az udvart, etetni a malacot, gyermekeket szülni és tűrni az ura ütlegeit.

Halkan betette maga mögött a kapuajtót. Libujjhegyen osont végig az utcán. Vissza, csak vissza! Ha siet, éjféltre még eléri a pesti vonatot...

Már kiért volna éppen a faluból, amikor elébe toppant Jóska... és így történt, hogy Juli nem ment többé vissza Budapestre. Levelet írt, hogy ne haragudják a nagysága, de nem mehet vissza többé sohasem. Juli megadta magát sorsának. Keményített, ráncos szoknyákba öltözött másnap, nehogy a falubeli lányok csufolják.

Az esküvő előtti éjszakán azonban eltűnt hazulról és a vonat alá vetette magát. A pesti vonat kerekei alá.

általános, egyenlő és titkos választójog elsőszülöttje volna. De mert ez az elsőszülött oly hamar kénytelen volt kiadni szegény lelkeskését, Batthyány ur ezt a faktumot valahogyan szeretné egészen elsikkasztani. Mi pedig éppen ellenkezően, rámutatunk arra, hogy a legszélsőbb választójog panaceaája odaát sajna be nem vált. Ugy mondjuk, hogy — sajna — mert egyébként mi a legszélsőbb választójognak sem volnánk ellenségei, ha — ime — ezzel szemben is ki nem derült volna, hogy az obstrukció (recte husz ember okvetetlenkedése) ennek az akcióképességét is derékban törheti ketté. Hátha panaceáról beszélünk, aminthogy Batthyányi uraimék felfelé kacsintgató tekintete mindig erről beszél, engedessék meg nekünk a szélsőbal kormánytvállaló bölcs hajlandóságával szemben illusztrálván éppen a Reichsrath munkaképtelenségét, konstatálni, hogy Gladstone panaceaája mégis csak jobb volt mint amilyenek a Batthyányi uramé igérkeznek. Mert Gladstone a törvényhozás érintetlen palladiumaként kihimezett obstrukciós köpenyeg, amikor ez a köpenyeg a törvényhozást parlamentarizmus eszelekvése után akadályozta a szabad mozgásban, egyszerűen lerántotta az ellenzék válláról és kitette a folyosóra, majd onnan az utcára. Anglia, ahol pedig a szélsőséges választójog matadorjai először kinágtatták az ő gyógyszerükben rejlő igazi gyógyirt a parlamentnek, megmutatta, hogy hol rejlik az igaz gyógyszer?...

Az új rendszer szele, aminek egészséges hatását igéri éppen a magyar kormány törekvése, erősebben bontja ki már szárnyait. A nagytakarítás szorgos munkája során is látjuk már a revellációnak konturjait, mely a mai kormány jövő nagy terveit is elárulhatja. Az egészségessé formálandó közélet új jelenségei közül való éppen az az elhatározás, hogy az Országos Földhitelintézet három milliónál nagyobb tőkével járult hozzá egy olyan parcellázó intézet alapításához, amely „altruisztikus“ alapon kívánja a földbirtok arányosító áldásait megteremteni azzal a hihetetlenül cinikus és önző akcióval szemben, mely e téren — kevés kivétellel — nem a nép könnyítésére, hanem egyes stréberkének zsebének megömésére törekedett. No természetesen, ilyen kised forradalomszamba vehető akció alaposan belenyul az eddigi darázsfaszkekbe. És mihamar hatni is fogjuk — csak tessék megfigyelni — hogy valamiféle más kérdésben a parcellázó darázsacsák kezdik majd erősebben csipkedni ezt az új rendszert. A viharágyuikkal kezdik majd az áldáshozó új esőt szelét elriasztani. De természetesen nem a parcellázás kérdésében. Oh dehogya is: abban fölötté ügyesek ezek az urak, hogy elárulják valódi keserűvük okát. Nem, majd valahol másfelől jön a — bosszu. Sándor mérsárosok módjára, nem onnan sujtván, amerről néznek...

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Közgyűlés. Az „aradi mérnök és építészegylet“ rendes évi közgyűlését április 2-án tartja d. u. 4 órakor saját helyiségében. Tárgysorozat: Elnöki megnyitó. Titkári jelentés. Pénztári jelentés. Számvizsgáló bizottság jelentése. 1911. évi költségvetés. Teljes tisztujtás. Indítványok.

(*) Ifjúsági egyesület Aradon. A ségai tanítók azon fáradoznak, hogy ifjúsági egyesületet alakítsanak, amelynek a szervezését Szántó Lajos igazgató és Szarka László tanító vezetik. Ifjúsági egyesület Aradon eddig még nem létesült. Pedig, hogy egyike a nép nevelésére legalkalmasabb intézménynek, azt legjobban bizonyítják az egyes vidékeken megalakult és működő ilyen egyesületek. Ez egyesületnek fő-

célja az, hogy ápolja az ifjúság értelmi körébe illeszkedő népszerű előadások és felolvasások által a hazafias szellemet és erkölcsi életet; terjessze a közhasznú ismereteket népszerű módon, tehát egyszerű és világos formában. Az egyesület köréből minden felekezeti, vagy politikai kérdés még a legcsekélyebb vonatkozásában is szigorúan ki lesz zárva. A kedélynemesítés céljából daloskört alakítanak, kirándulásokat és mulatságokat rendeznek.

Üssük a sajtót.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, április 1.

Nem is volna talán már érdekes a Ház ülése, ha a sajtó ellen való gyűlölködés hangja föl nem csapna a parlamentben. Ma a változatos kedvéért munkapárti oldalról szegeztek tört a sajtó mellé, azért mert a lapok elég merészek voltak megírni azt a határtalan hanyagságot, amely az ököritői segélypénzek körül mutatkozott. Szuhányi Ferenc munkapárti képviselő támada a sajtót; ez a támadás igazán nem ártott a sajtónak, legfeljebb Szuhányi tett bizonyosságot arról, hogy nem méltó a munkapárti tagságra. Szomorú egyébként, hogy egy munkapárti képviselővel szemben Huszár Károly néppártinak kellett védelmébe venni a sajtót.

A mai ülésről szóló részletes tudósításunk a következő:

Náray Lajos alelnök vezette az ülést.

Felolvasták az ülészak alatt válasz nélkül hagyott interpellációk jegyzékét. Negyvenöt ilyen interpelláció van, a betérjlesztett interpellációk négyötöd része. A legtöbbet a miniszterelnök és a kereskedelemügyi miniszter hagyták válasz nélkül.

A mai ülésre ezeket az interpellációkat jegyezték be: 1. Pető Sándor az Óbuda-Hungária-körut közötti Dunahid ügyében, a pénzügyminiszterhez. 2. Batthyány Tivadar gróf a fiumei kérdésben a miniszterelnökhöz. 3. Pop Cs. István az egerbegyi (szebenmegyei) népkönyvtár felosztása ügyében a belügy- és igazságügyminiszterekhez.

A Ház úgy határozott, hogy délután félkettőkor tér át az interpellációkra.

(A városok segélye.)

Mandorffi Géza báró (Justh-párti) a belügyi tárca költségvetése során a városok állami segélyezésének kérdését fejtegette s határozati javaslatot nyújtott be az iránt, hogy küldessék ki parlamenti bizottság a városok dotációjának megállapítására.

Hoványi Géza (munkapárti) szerint a jelenlegi segélyösszeg csak azért nem négy millió, mert 1909. óta rendes költségvetésünk nem volt és a tétel nem fejlődhetett. A kormány elismeri a városok segélyezésének jogosultságát, de azt nem a városok, hanem a jó közigazgatás érdekének tartja. A felosztás mikéntjére vonatkozólag, mint értesül, a kormány törvényjavaslattal fog a Ház elé járulni. (Helyeslés.)

A városi tisztviselők fizetésrendezése a vármegyei tisztviselőkével együtt történt meg. Egy városi törvény megalkotása azonban csak bevezető lépés a városok szükségleteinek megalkotásában s ezt föltétlenül követnie kell egy külön városi törvénynek, amelyben a városok viszonyai szabályoztatnak.

(A cigánybiztos.)

Preszly Elemér (Justh-párti) kárhóztatta, hogy a miniszterelnök három más tárcát is vállalt, a minnek eredménye, hogy egyik tárcáját sem láthatja el teljesen. Kérte a belügyminiszterium épületének, új levéltári épület felépítését és kérdezte mire való a cigánybiztos, aki-

nek állása szintén fel van véve a költségvetésbe.

Rátért a nemzetiségi kérdésre, amely a legnehezebb probléma.

Közegészségügyi törvényeink kiegészítendő, mert 1876 óta egységes közegészségügyi törvényt nem alkottak, csak meglévőket egészítettek ki rendeletekkel. Az élelmiszerhamisítást szigorúbban kell üldözni, az orvosok helyzete is rendezendő. Kérte az aszóni járás szervezését.

Ismételten sürgette a városi segélyek rendezését és nem fogadta el a belügyi költségvetést.

(A sajtóról.)

Szuhányi Ferenc (munkapárti): A városok és vármegyék tisztviselőinek fizetésrendezése a jó közigazgatás érdeke, ez utóbbi pedig szükséges ahhoz, hogy a nemzetiségi és szocialisták izgatások csökkenjenek. De a kereskedelemnek és iparnak is fontos érdeke a jó közigazgatás. Nagy baj, hogy a közigazgatási rendeleteket olyan tisztviselők adják ki a miniszteriumban, akiknek az életéről fogalmuk sincs.

Az ököritói segélyek késedelemzése is csak a rendes közigazgatási késedelemzésnek volt a folyománya. Vigasztaló ebben csak az, hogy a lakosság nem volt rászorulva a segélyekre, mert nem is sürgette. Az ottani nagy nyomor csak az újságíró fantázia szüleménye.

Ezután a sajtóról szólt. (A Ház megadta az engedélyt.) A kritika nem árthat senkinek, lehet a sajtó is, amely kritizálni szokott, elviselhető. Nem akarja a sajtószabadságot megnyirbálni, de a sajtó, amely ideális célok szolgálatában áll, ma legnagyobb részben üzlet és ezért a konkurrencia legyőzése szenzációkban, leleplezésekben és teljes hazugságokban tobzódik.

Várady Zsigmond: Noo!

Szuhányi Ferenc: Példá erre egy legutóbbi újságok az ököritói eseményekről.

Sümei Vilmos: „Az Újság” írta, a kormánypart főlapja!

Szuhányi Ferenc: Nem mondtam nevet. Itt van „A Hét” március 19-iki száma, amely az ököritói eseményekről szólva megrommazza a vármegyei tisztviselőket, hogy a segélyeket maguknak vizik el. (Felháborodott közbeszólások a kormányparton.)

Egy hang: Hol a királyi ügyész?

Szuhányi Ferenc: Hát ez nemcsak megyei tisztviselők ellen...

Sümei Vilmos: Ezt kormánypart ember írta!

Szuhányi Ferenc: ...hanem egy osztály elizgat.

Blasár Béla: Hol a királyi ügyész?

Szuhányi Ferenc: Hogy ilyen rágalmakat lehet büntetlenül írni, az nagyobb botrány, mint a segélyeket nem kiosztani. Itt valami áramlat céltudatos működése nyilvánul meg, amely a vezető elemet le akarja gázolni, a porcosolyába rántani, hogy a vezetést aztán egy másik áramlat vegye a kezébe. De nem tehetünk ellenük semmit, mert ők hatalmasabbak, ők a közvélemény tolmácsai, szuggerátorai, gyakran talán svengáljai. A védelemnek valami módját meg kellene találni a sajtó hatalmi túlkapásai ellen.

Sümei Vilmos: Államosítani kellene a sajtót! (Gunyos derűtség.)

Szuhányi Ferenc: A becsület védelmének egy intenzívebb módja mégis lehetséges a sajtószabadság érintése nélkül.

Ezután a közigazgatási alkalmazottak helyzetéről szólt. Elfogadja a költségvetést.

Az elnök ezután 10 perc szünetet rendelt el.

(Huszár véd és támad.)

Szünet után Huszár Károly Szuhányival szemben a sajtó nagy fontosságára és ama nagy szolgálatokra mutat rá, amelyeket éppen az ököritói nagy szerencsétlenség alkalmával a közérdeknek tett.

Szentiványi közbeszól.

Barabás Béla: Olyan a hangod, mint egy nyugalmazott operaénekesé.

Huszár Károly beszéde további során azt fejtegeti, hogy a sajtó mindenestre jobban tenné, ha az olcsóbb néposztályokba a szociális gondolkodást csöppögtetné, sem mint szenzációkat hajhászón és borzalmas gyilkosságokat pertraktáljon a közönségnek.

Felhívja kormány figyelmét a titkos egyesülésekre, s különösen a szabadkőművesek működésére, amelyeket éppen titkosságuk miatt nem lehet kellőképpen ellenőrizni.

Pető Sándor: Mindenki tagja lehet a szabadkőműves-páholyoknak, még maga is.

Huszár Károly: A szabadkőművesség ma már valóságos állam az államban, s humanitárius céljainak keresztülvitele helyett a politikára adta magát. Maga Tisza István gróf is hibáztatja ezt az országnak határozottan kárttevő munkát, amely a tulzó szabadkőművesek agitációjának eredménye. Sürgeti a választójog reformját, hogy a munkásság politikai befolyása minél szélesebb körben tágíttassék, hogy a kormány, s a közigazgatás megteljen szociális szellemmel.

A Ház délután fél kettőkor az interpellációkra tért át.

(Interpellációk.)

Pető Sándor az óbudai Dunahid érdekében terjesztett be interpellációt. Erre a hidra különösen a szegény munkásosztálynak van elkerülhetetlen szüksége.

Batthyány Tivadar gróf interpellációjának elhalasztását a Ház megengedte.

Pop Cs. István az egerbegyi népkönyvtár felosztása miatt a belügy- és igazságügyminiszterhez fordult interpellációval.

Az interpellációkat kiadták az illető minisztereknek, amely után az ülés délután két órákor véget ért.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A védő és a bíró enyelgése. Humoros esetről ír nagyváradai tudóstionk: Zajos kiabálás hallatszott ki tegnap egész délelőtt a nagyváradai büntető bíróság második emeleti terméből. Megyeri Mihály nagyszalontai sertéskereskedő pörét tárgyalta a bíróság, aki ellen az ügyvédség sikkasztás címén emelt vádat. Ember Géza törvényszéki bíró elnökölt a tárgyaláson. A vádlott Megyeri Mihályt Várady Zsigmond dr. országgyűlési képviselő védte. A tárgyalás reggel kilenc órákor kezdődött. Várady Zsigmond dr. mint lelkiismeretes védő, a legkisebb kérdésre is nagy súlyt fektetett és a tanukat minden apró részletre kikérdezte. Ember Gézáról pedig az egész ügyvédi kar tudja, hogy a tárgyalások gyors elintézésének embere és nem engedte meg a hosszú kérdeztetést Várady Zsigmond mindenre kiterjedő aprólékos figyelmé is mind jobban kezdte izgatni Ember Gézát, úgy, hogy fél 11 órákor kiment a tárgyalásból, védőügyvéd ur, ne méltóztassék úgy elhuzni az ügyet, mert egy hét múlva sem leszünk készen.

Mire Várady Zsigmond csendesén jegyzi meg:

— Téved nagyságos uram, szerény véleményem szerint egy óra múlva készen leszünk.

Ember Gézát ez a biztatás nem nyugtatta meg, hanem mikor a vádlott bátyját, akit a védelem mint tanut idézett be, kellett volna kihallgatni, Ember Géza indulatosan fordult Várady Zsigmond felé:

— Mondja meg a védő ur, miért idéztette be ezt a tanut, mert én a magam részéről egy kérdést sem akarok hozzá intézni.

Várady Zsigmond egy kissé gondolkodik, majd így szól:

— Ugyanazokat a kérdéseket tessék feltenni, amit az előző tanuhoz intézett az elnök ur.

Az elnök elfojtott haraggal teszi fel a tanuhoz a kérdéseket és mikor a vádlott akar egy kérdést intézni a tanuhoz, indulatosan fakad ki az elnök:

— Ugyan hallgason már, van magának olyan ügyvédje, ki minden lehető kérdést feltesz. Ne huzza ok nélkül a tárgyalást.

Mire Várady Zsigmond szerényen jegyzi meg!

— Nem értem, miért méltóztatik annyira haragudni, mikor a védelem teljesen meg van elégedve a tárgyalás vezetésével.

Az elnök most már kissé csendesebben fordul Várady Zsigmond felé:

— Van valami kérdezni valója az ügyvéd urnak?

Várady Zsigmond ironikusan jegyzi meg:

— Nekem a bíró ur egészsége mindennél drágább az elnök ur pedig már nagyon izgatott.

— Oh, csak ne féltse az ügyvéd ur az én egészségemet.

De Várady Zsigmond nem tett fel több kérdést.

A varázs erejű őrnagy Aradmegyében.

(Érdekes forráskutatás Alvácán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 1.

Aradmegyét a természet gazdagon ajándékozta meg kincsekkel. Sajátos gazdasági viszonyaink következtében, éppen úgy, mint országunk, a megyében sincs távolról sem kiaknázva mind az a szépség, az az erő, a mit az ember a természettől, ugyszólván ingyen kap és csak meg kell tennie elemi kötelességét, hogy a kincset felvegye és meggazdagodjék. Aradmegye természeti szépségei rejtett és ismeretlen szépségek, klimatikus gyógyhelyeinek osodás ereje kis körben ismeretesek jótévő hatásokról.

Alváca páratlan kenes forrásait vajjon ismerik és használják-e oly mértékben, mint azok gyógyító tulajdonságai megérdemelnék?

E fürdőhely az utóbbi években ugyan népszerűbbé vált és Arad, továbbá Hunyad megye közönsége érdeklődését magára tudta vonni. De távolról sem oly mértékben, mint helyén való lenne. Mindez azért történt, mert a fürdőhely fejlesztéséért edes kevés történt. Nem akadt élelmes ember, aki a legelső és legfontosabb kérdést: új kenes források nyitását megkísérelte volna. Az alvácai fürdő vizei nincsenek feltárva és a közönség ma csak nagyobb nehézségek árán veheti igénybe a víz gyógyító erejét.

A fürdő új bérlője, aki a tulajdonos Csáky grófi családtól vette bérbe, Berkovits mint értesülünk a vízhiányon segíteni akar és forrásokat keres. Meghívta Alvácára Spalding Rudolf őrnagyot, a híres forrás kutatót és felfedzőt, akinek csodálatos és eddig még tudományosan meg nem oldott módszerével sikerült több helyütt egész bizonyossággal kimutatnia olyan pontokra, ahol rejtett kenes és vízforrások voltak rejtve a föld méhében.

Spalding őrnagy a porosz hadseregben szolgált és mikor felfedezte magában azt az erőt, mely őt a víz megérzésére kényszeríti, kilépett a katonaság kötelékéből. Afrikában, de Európa több országában is igen sok helyen bizonyította be, hogy szervezetének csodálatos érzékenysége vízforrások megtalálására teszi őt képessé. Ha olyan területet érintenek lábai, melynek felszine alatt víz van, akkor remegés fogja el, sápadt lesz és a kezében tartott vessző meghajol. Ez nem szemfényvesztés, nem csalás, hanem még eddig meg nem magyarázott titka a természetnek. Magyaror-

szágon telepedett le, Nyitrán lakik. A város csodálatosképen nem akarta igénybe venni az őrnagy tudományát, noha nincs vízvezetéke. Az ország különböző helyein azonban több helyütt sikerült már bizonyítani, hogy nem becsapásban utazik és hogy tényleg tud vizet fakasztani.

Alvácán az elmúlt hét néhány napját töltötte el a csodálatos őrnagy. Mint értesülünk kutatásai eredménnyel jártak. Megtudta állapítani, hogy a föld belsejében vannak kenes források. Az általa megjelölt helyeken most furás próbákat végeznek.

Az őrnagy a vízforrás megjelöléséért négyszáz koronát kapott és ha az ásások után napvilágra kerül a forrás akkor még további ötszáz korona tiszteletdíjat kap.

Kultur-cigányok.

— A ségai „forradalom”. — Látogatás az aradi cigánytelepen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 1.

A napokban deputáció járt a városházán. Tizenhárom asszonyból állott a küldöttség, a mely Lócs Rezső gazdasági tanácsnok elé kívánczolt. A tanácsnok előtt a küldöttség szónoka, egy harcias szavu, élénk taglejtésű asszony Pálfi Gyuláné elmondotta, mi járatban vannak. A ségai munkástelep lakói ők és a város oltalmát kérik a cigánytelep lakói ellen. Elpanaszolták, hogy a cigányok valóságosan fellázadtak a munkástelep békés lakói ellen, nap-nap után inzultálják őket és gyermekeiket és életüket is komoly veszély fenyegeti. A cigányok titkos gyűléseket tartanak éjjente és félő, hogy ma-holnap tarthatatlanok lesznek az állapotok a telepen, melyet ők nagy gondal, költséggel és fáradsággal létesítettek. Mindez pedig azért, mert a város elhatározta, hogy a cigányokat kitelepíti, házaikat lerontatja és a házhelyeket a munkásoknak adja el.

A tanácsnok meglepetéssel értesült a dolgról. A ségai cigányok, akiket harminc év előtt telepített le mostani lakhelyükön az ugynevezett kekesen a város, általában békés természetű emberek. Az állandó egy helyben való lakás a városi kultúra közelsége megszelidítette őket. A nomád élettel járó vad hajlamaik lenyesődtek, értelmük fejlődött, az ösztön már nem dominál bennük. A milió hatása alól nem tudták magukat kivonni. A gyár, a műhely, az iskola együttes hatása alatt társadalmi lények a társadalom hasznos munkásai lettek az országutak vándoraiból. Üstfoltozás, kártyavetés, kuruzslás helyett, téglaveréssel foglalkoznak, napszámba járnak, ipari segédmunkások, zenészek, szóval beilleszkedtek és elhelyezkedtek a kapitalista társadalmi berendezkedés kereteiben, habár azok legszélén. A kultúra az erkölcsi felfogásukra is nemesítőleg hatott és akik azelőtt megelégedtek az isten áldásával, mint ismeretes, néhány évvel ezelőtt az állam törvényeivel szentesítették együttélésüket. A közbiztonsági állapotok talán a város egy részében se oly kielégítőek, mint a cigányok lakta negyedben és épen ezért keltett meglepetést a lázongás híre, melyről a munkásasszonyok deputációja beszámolt. Ugy látszik a szunnyadó, a város által megfélemezett vad ösztönök keltek életre a civilizáció kudarcára a milió tanának szegényére.

A dolog elég érdekesnek látszott arra, hogy közelebbről utána nézzünk. Elvégre közel kétezer emberről van szó, akikre a kultúra már úgy, ahogy rányomta bélyegét és akik ezt a bélyegét most le akarják törölni a faji

elmélet hirdetőinek igazolására, akik szerint a cigány ab ova antikulturális és a civilizációnak meg nem hódítható emberfajta, akivel minden fáradozás hiábavaló, aki meg nem szelidíthető, mert állati ösztönei domináló tulsúlyyval érvényesülnek.

Kiküldöttük munkatársunkat a ségai cigánytelepre, hogy szemlélje meg közlőre a dolgot, beszéljen az emberekkel hallgassa meg a telepeseket és a cigányokat egyaránt és igyekezzék világosságot deríteni az ügyre, melyet az ellentétes nyilatkozatok homályba burkoltak. Munkatársunk ma délelőtt kint járt, alaposan szemügyre vett mindent és az alábbiakban számol be tapasztalatairól és benyomásairól:

(A putri sor.)

A Sarló-utcán tul, ahol a csálai erdő melletti mezőség kezdődik, öt-hat percig nincsen ház. A poros országút kietlen és elhagyatott. Egy-egy kocsi baktat nagy ritkán a gidregődrös uton, a tavaszi nap sugarai kellemes meleget árasztanak a távolból sárga fény csillog fel és ritmikusan lépdelő kék pontokat vehet ki a figyelő szem. Katonák masiroznak. Aztán egyszerre sajátságos groteszk világba tévedünk. Szalmafedeles, vagy zsúppal fedett házikók sorakoznak az utvonalon mentén kisebb-nagyobbak, némelyiknek az ablaka alig félméternyire a földtől, a tetejét pedig kényelmesen be lehet látni. A homlokzaton szabálytalan alak nélküli cirádák a leghetlenebb színezéssel. Kék, zöld, piros színek ríktóan harsognak le a falról. Az ősember primitív izlése minden iránt, ami feltűnő, a szemideget izgató. Apró arasznyi ablakok kettő-három egy házikon. Sok félig már a földbe süllyedt és az egész nem magasabb két méternél. Néhol azonban újabb házak szakítják meg a putri sort, nagyobbak enyhébb színekkel és piros cseréptető mosolyog le róluk. Egynéhány házon biztosító táblácskák, tanuskodnak, a kultúra terjedéséről és az előrelátás érzésének fejlődéséről. Mily nagy lépés az országuti sátoros kocsitól az *Assekurazion Generali* táblájáig. A civilizáció expressz gyorsasággal futott itt be néhány ezer évet.

(Civilizált cigányok.)

A másik oldalon szétszórtan egy csomó esinos fehértornácós ház. Cseréptető mindeniken, léckerítés határolja el őket egymástól sőt az egyiken eszlingeni róla cáfolja meg a munkásnyomorról szóló híradásokat. Ez a ségai munkástelep, melybe északról és délről ékelődik be a cigányfertály.

Nagy esend mindenütt. Embert sehol sem látni. Pár gyerek játszadozik az ut szélén egy kis lány négy-öt éves lehet rongyos fababát szorongat és hosszan elvontatva dünyög:

— Aludj bábu aludjál...

De ahogy végigmegyünk az utcán — Szántó Lajosné a ségai elemi iskola igazgatójának felesége kalauzol közöttük — egyszerre élet kel a telepen. Az idegen ur jelenlétének híre futótűzként terjed, a házak megélénkülnek, a kapuk felnyílnak, férfiak, nők kerülnek elő, fekete bőrű, nagy szemű gyerekek féltékeny kapaszkodnak az anyjuk szoknyájába és csakhamar egész kis csoport vesz körül. És ahogy előre megyünk vége-hossza nem szakad a köszönésnek:

— Kezit csókolom nagysága.

Mind magyarul. A férfiak illedelmesen emelnek kalapot. Találomra kiválasztok közülök egyet. Komoly tekintetű, értelmes arcú ember.

— Hogy hívják magát?

— *Mocsonyik* Simonnak — mondja és megemeli a kalapját.

— Mi a foglalkozása?

— Fűrészkes vagyok.

— Hány gyereke van.

Az ember sóhajtott egyet.

— Öten vannak uram. A legkisebbik két éves. Két hónappal ezelőtt halt meg az anyjuk.

— *Igaz-e, hogy maguk bántják a telepeseket? Hogy megverik őket. Titkos gyűléseket tartanak?*

Az ember csodálkozva néz rám.

— *Egy szó se igaz uram. Egy ujjal nem nyultunk mi soha a telepésekhez. Mért bántanók őket. Nem is szabad. Csak nem fogunk mi nagyságos főkapitány ur ellen tenni. Ő megmondta, hogy viseljük jól magunkat, tartunk rendbe mindent, akkor nem lesz bajunk. Csakhogy a telepések haragszanak ránk. Azt mondják ők urak, nem tűrnek cigányt maguk közt. Hátha ők urak, menjenek be lakni a városba. Én is épp úgy dolgozok, mint ők. Nem bántunk mi senkit.*

Helyeslő morgás kíséri a szavakat.

— *Hát miért nem akarnak odamenni, ahova a város akarja telepíteni magukat?*

Egy másik ember, élénk tekintetű zömök, vállas felel:

— *Nem lehet azt kérem. Harminc év óta lakunk itt, itt is születünk, házat építettünk és most elakarják venni, hogy odaadják a munkásoknak. Ezt nem szabad. Mi is megfizetünk érte éppugy, mint más, mindent megteszünk, ahogy az urak akarják a tetőt is befedjük cseréppel és ha rossz a ház, hogy le kell rontani, hát lerontjuk és építünk másikat, de adják el a helyet örökre, hogy tudjuk, hogy a miénk. Az apánk is itt élt, mink is itt akarunk. Aztán sok évm a jó ház itt, amit két-három évvel ezelőtt építettek. Minek azt lerontani? Persze, ami beleesik az utcába, azon nem lehet segíteni. Nem is mondjuk. De van itt sok jó ház is. Jöjjen ki a főmérnök ur, nézze meg.*

Egy öreg ember tolakszik előre. Megfogja a kezemet és cigányul szól. Megmagyarázzák.

— *Trokár János arra kéri az urat, nézze meg az ő házat. Két év előtt építette. Most azt is le kéne rontani.*

Odamegyünk. Cserépfedeles nagy ház tágas konyhával, egy szoba jobbra, egy balra. Világos nagy ablakok árasztják a fényt. A szoba ragyog a tisztaságtól. Magasra vetett ágyak vakító fehér párnákkal, egy rucon básonyos ünneplők sorjában kirakva, a falak szentképek, az asztal pedig tele van rakva színes poharakkal, kis gipszfigurákkal, művirágokkal. Feltűnik egy násznagyfi bot rajta rózsaszín és kék papírszallagokból egy gömb féle lobog, a minőt román lakodalomnál szoktak használni. Egy fiatalasszony kis gyereket ringat és mikor látja érdeklődésemet magyarázólag mondja:

— *Ez azért mert én vagyok román. Nem cigány!*

A faj felsőbbség büszke önérzete csillag a szavában.

Ezért a házért igazán kár volna. De mellette jobbról-balról szármalmas viskók dőlöngenek. Bemegyünk ide is. Csak görnyedtem állhatok, mert a gerenda husz centiméternyire fenyeget a fejem felett. Orrfacsaró büz és szegénység sir ki a szobából.

— *Hát ez a viskó csak nem maradt itt — mondom.*

— *Nem is akarjuk — felel a zömök ember, akit különben *Lingurár* Simonnak hívnak és az egyik vezető férfi. Belátjuk mi kérem azt. Le kell rombolni és építeni helyette másikat.*

— De ki fogja építeni? Hiszen ez az asszony nagyon öreg már.

Egyszerre négy hang is visszafel:

— Itt van a fia a Sándor. Hazajön az addig Galiciából. j

— Hát mit csinál ott?

— Huszár — mondja az anya büszkén és rámutat az ablak alatt lógó berámázott képre, ahol egy nyalka huszár vágat előre kivont karddal, alatta pedig ez az irás: Lukács Sándor közhuszár 3-ik regiment Grodekben, Galiciában.

Mindnyájan a huszárról kezdenek beszélni. Nem kis dolog az. A cigány legfeljebb ha bakának válik be. De egy huszár? És Galiciában. Ez nagy tekintély a családra.

Lingurár tovább fejtegeti az álláspontjukat.

— Nema okos dolog, amit velünk tenni akarnak. Ehhez a helyhez vagyunk nőve. Dolgos, becsületes emberek vagyunk. Megfizetünk mi szívesen a házhelyért. Kijavítjuk a házat. Le is rontjuk ami beleesik az utcába. De ha innen elüznék, megint kóborok leszünk, tolvajok meg rablók. És mi lesz a gyerekekből? Milyen jól tanulnak ugy-e nagysága?

Szántóné helyben hagyja:

— Éleseszű, szorgalmas gyerekek. Szeretnek tanulni. Bizony a magyar gyerekekkel sokszor több baj van.

— Mi iránt a legfogékonyabbak?

— A számtan iránt. Kitűnően számolnak. Ha óhajtja próbát is tehet velük.

Kíváncsi vagyok rá. Szántóné int az egyik gyereknek — Tinka Péter állj elő!

Péter fekete hajú bátor arcú legény. A másodikba jár és tudja az egész egyszeregyet. Szántóné kérdegeti:

Mennyi kilencszer hét?

— Hatvanhárom.

— Ötször nyolc?

— Negyven.

— Nyolcszor hét?

— Ötvenhat.

En is intézek hozzá egy kérdést.

— Mond meg Péter fiam, milyen országban vagyunk mi.

Péter egy pillanatig gondolkozik, aztán szemhunyorítás nélkül rávágja:

— Cigányországba!

A többiek nevetnek és egy fiatal legény bubot nyom a fejére:

— Szamár vagy Peti. Magyarországon vagyunk.

Peti elszégyenkezve vonul félre, de Szántóné vigasztalja:

— Nem baj nam, hiszen a földrajzra csak jövőre kerül a sor.

— Farkas Gyuri is jó számoló.

Azonkívül szeretne már iskolába járni. Megkérdem tőle mi szeretne lenni, ha megnő.

— Asztalos — jelenti ki áltán os helyeslés közt Gyuri.

— Miért szeretnél épp asztalos lenni?

Erre már nem tud válaszolni.

Az apja segíti ki.

— Könnyű mesterség, meg sokat lehet keresni.

(Egy asszony miatt.)

Szántóné elmondja, hogy körülbelül 60—70 cigánygyerek jár az iskolába. Majdnem mind értelmes, tanulékony. Az irásuk pedig egyenesen megiepő. Láttam egy pár füzetet a kaligrafijuk bámulatos. Végtelen kár lenne ezekért az emberekért.

— Mégis — fordultam Lingurárhoz — mi nek tulajdonítja az asszonyok panaszkodását? Honnan veszik a vádakot?

— Egy asszony csinálja az egészet, Pálfiné. Derogál neki, hogy mi itt lakunk. Dehogy bántunk mi valakit. Ellenkezőleg. A Pálfiné fia volt az aki a Lipitor Demetert meg akarta bicskázni. Tessék csak a nagyságát megkérdezni, hogy történt-e valaha itt csak egy lopás is?

Szántóné megerősíti, hogy nem. Amennyire ő visszaemlékszik soha még a legcsekélyebb kihágás se fordult elő. Különben elvezet a telepesekhez, akik szintén megerősítik ezeket a dolgokat.

Csobán Demeterné városi tűzoltó felesége. A munkástelep egyik legszebb háza az övé. Csinos fiatal pergönyelvű asszonyka.

— Soha nem volt kérem nekünk semmi bajunk a cigányokkal. Áldott jó nép ez valamennyi. Nem emlékszem még egy veszekedésre sem. Dehogy gyilkolnak! Nevetséges beszéd. Mondhatom, hogy a telepesekkel sokszor rosszabbul lehet kijönni. Engem is hívtak a deputációba, de nem mentem. A telepnek erről a részéről nem is ment senki. Csak tulnan ahol Pálfiné dirigál. Tisztességes népek ezek nagyon.

Hasonlóan nyilatkozik Marcsó György asztalos meg a felesége is.

Az asztalos tudakos, fontoskodó ember:

— Ami az erkölcsieket illeti hát van kifogásolni való, mert gyakran nem tartják meg az illendőséget. Nehéz a gyerekeket erkölcsösen nevelni, mert sok rosszat lát. De amugy jó, békességes emberek ezek. A légynek se ártanak. Nincs itt semmiféle lázongás uram. Titkos gyűlés? Nem tudok róla. Nevetséges. Csak az a két asszony találta ki.

És így nyilatkozott a többi telepes is. Valamennyien dicsérték a cigányokat.

Délre járt az idő, amikor bucsut vettem tőlük. Lingurár elkísért a kocsimig.

— Irja meg a tekintetes ur, amit látott. Irja meg, hogy szeretjük a hazát és otthonunkat és megteesszük amit csak akarnak. Építünk új házat, fizetünk ha kell. Azért, hogy pár telepesnek derogál a cigány, nem szabad kétezer embert elüzni. Nem lehet mindenki gazdag ember. Szegénynek is kell lenni. Sok mindenféle ember van, magyar meg német meg román meg cigány, de egy istenünk van mindnyájuknak. Irja meg a tekintetes ur!

Ime megírtam mindazt, amit láttam. Nincs itt lázongásról, titkos összejövetelekről, összeesküvésről szó. Csak az otthon szeretete tör ki a fekete bőrű emberekből, a nyugodalmas, békés, biztos otthon utáni vágyakozás. Hajlandók áldozatokra, befektetésekre, hajlandók kettőzött erővel dolgozni, izmaik megfeszítésével, verejtékező fáradozással, csak hogy megmaradhassanak a társadalom keretei között, csak hogy hasznára lehessenek a köznek, csak hogy ne legyenek kénytelenek kezükbe venni a vándorbotot. És társadalomellenesen, kultúraellenesen az cselekszik, aki erre kényszeríti őket. Egy előkelő, haladó, civilizált nagyvárosnak ez nem lehet célja.

VÁROS ÉS MEGYE.

A jég ára. A városi jéggyár nagy fogyasztói azt kérték a tanácstól, hogy a műjég árát egy korona 60 fillérben állapítsa meg, vagy pedig engedje ki őket a szerződésből. A tanács, minthogy Szathmáry Károly gépüzem igazgató jelentése szerint a jég két koronán alul elő nem állítható, a kérvényt a közgyűlés elé terjeszti.

A tulipános főispán.

— Rehabilitált főkapitány. —

Távirati tudósítás.

Nagyvárad, április 1.

A belügyminiszter leirata tegnap végére járt annak a csunya és áldatlan személyi és politikai hajszának, amelyet Glac Antal főispánjának ideje alatt indítottak Gerő Ármín főkapitány ellen. A miniszter rehabilitálta Gerő Ármín főkapitányt a dorgálásnak kimondása alól s konstatálja, hogy abban az afférban, amelyet Gerő Ármín ellen a koalíciós főispán támasztott és szívós makaességgel, szinte inkvizitorikus elszántsággal járatott le, a főkapitány ártatlan, semmiféle hivatalos mulasztás vagy tulkapás őt nem terheli, s így a vád és következmények alól fel kell menteni.

Nem volt titok éveken át senki előtt, hogy Glac Antal főispán szemében Gerő Ármín nem grata perszóna. Politikai okok miatt fordult a főispán a főkapitány ellen. Azon kezdődött ő méltósága haragja, hogy a főkapitány nem akarta feltűzni a tulipánt s kereken kijelentette Glac Antalnak, hogy az ő politikai nézeteit a közigazgatás munkájában elismert felsőbb hatóság nézeteitől függetlenül vallja. Hivatalos és személyi érintkezésben bárhogy viseltetett a főkapitány illő reverenciával a főispánnal, Glac Antal kapva-kapott az első alkalmon, hogy a főkapitánnyal szemben a maga hatalmának erejét kimutathassa.

Az alkalmat erre egy apró cselédügy adta meg. Hranyiczky Károly nyug. árvaszéki elnök adott be feljelentést egyenesen a főispánhoz Gerő Ármín ellen azon a címen, hogy Réz Bertalan tb. alkapitány a főkapitány utasítására behatolt Hranyiczky Károly lakásába s módot nyújtott ezzel arra, hogy az árvaszéki elnök Görgey Vilma nevű cselédje a helyből eltávozhasson. Nosza: a fegyelmi eljárás nagy sebbel-lobbal megindult. Gerő Ármín az eljárás során azt vallotta, hogy ő csupán annyi direktívát adott Réz Bertalannak, hogy Görgey Vilma eltávozását, ha a törvényben előírt felmondást megtette és a felmondási idő lejárt, engedje meg, mert a cselédtartó gazda elmenetelét nem gátolhatja. Réz Bertalan el is ment a lakáshoz s miután azt zárva találta, Hranyiczky Károly öccsének tudtával és jelenlétében a lakást felnyitatta s a cseléd holmiját kiadta.

A közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya tárgyalta ezt az ügyet, mivel azonban semmiféle kiment nem talált, a fegyelmi alá vett rendőrtisztviselőket felmentette. Glac Antal azonban nem hagyta annyiban a dolgot, megfélebbezte. A koalíciós belügyminiszter visszaküldte az iratokat: hozzanak új határozatot. Thury László dr. főügyész ennek alapján indítványt terjesztett elő, amelyben a főkapitánynak súlyos pénzbírságra való megbüntetését javasolja. És a fegyelmi választmány — ugyanaz a testület, amely egyszer felmentette a főkapitányt — Glac Antal elnöklése alatt most már mégis hibát talált a rendőrség eljárásában s Gerő Ármint és Réz Bertalant dorgálásra ítélte. Városszertá nagy megdöbbenés fogadta ezt az ítéletet, pláne felette megütköztek ennek a megbélyegzésnek az elkövetésén azok, akik ismerték Glac Antal és Gerő Ármín között dülő politikai ellentétet s tudták, hogy a főispán semmiképen sem szíveli Nagyvárad városának főkapitányát.

Réz Bertalan nem akarta a nevét — amelynek mindig csak becsületet szerzett — további pourparléknak kitenni s ezért az ítéletbe belenyugodott. Gerő Ármín azonban teljes képtelenségnek tartotta, hogy az objektív ítélkező felsőbb hatóság ezt a meghurcolást akceptálja. Megfélebbezte az ítéletet a belügyminiszterhez.

A felelősség kellő eredménnyel járt. A belügyminiszter tegnap érkezett leiratában igen határozott hangú és igazságos tartalmu indoklás kíséretében felmenti Gerő Ármint a vádak alól.

Körözött színészek.

— Csak az adó miatt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 1.

Ha a hivatalos lap humorizál, az körülbelül úgy fest, mint mikor sirva vigad a magyar. Azaz, hogy abból csak valami szomorú dolog származhatik. Például, hogy a magyar beveri a mulató pajtásának a fejét, vagy az veri be az ő koponyáját. Ilyen szomorú a hivatalos lap humora is.

Aradvármegye Hivatalos Lapja most megjelent számában lépi át azt a korlátot, melyen belül a „Valamennyi főszolgabíró urnak, állatorvosnak és községi előljárásának a száj- és körömfájás miatti zárfeloldást” adja tudtára és vigabb területekre kalandozik át. Már úgy értjük, hogy vigabb, mert a vármegye hivatalos lapja szomorúan jelent valamit, aminek hallatára minden becsületos polgárnak mosolyra szélesedik az arca.

A tekintetes vármegye ugyanis szivességet tesz szeretett testvéreinek, Arad szab. kir. városnak és körözéseket közöl. Körözi azokat a boldog halandókat, akik sikeresen meguszták az — adófizetést. Kit ne töltene el jóleső örömmel látva a boldog halandóknak hosszú listáját, akiket rögtön „a száj és körömfájás megszűnté” rovat után leplez le a megyei hivatalos.

A humor ebben az esetben az, hogy a gondatlan földieket utóléri a végzet. Noha csak a hivatalos lapban jelent meg a körözésük és ettől akár száz esztendeig is élhettek volna a fel nem álltság homályában. De ime ezennel nyilvánosságra kerül az nevük, mert megírjuk, hogy többek között: Belházi Géza számatiszt, Wormser Antal kereskedő, Chirke Vilmos hivatalnok, Bartha Dezső fogorvos, Ditrői Mór színész, Szegedi Józsa színésznő, Szappanos Dezső színész, Ujj Kálmán színész, Markovits Margit színésznő, Szathmáry Árpád színész, Ujházi Andor takarékpénztári tisztviselő, Csürös Imre levéltáros, Lind Gáspár volt háztulajdonos amaz ismeretlen helyre távozott adóhátralékosok, akiket a város tanácsa a vármegye hivatalos lapjában körözött.

A színészek tulsúlyban vannak. És ha a jövő században egy pápaszemes tudós azon töri a fejét, vajjon 1911-ben a magyar színészet miért nem volt még állandó, miért járta még Tespis kordéja az országutat, a pápaszemes ur, aki a történelmi materializmus elve alapján dolgozza fel ezt a kérdést azt a gazdasági okot fogja ki nyomozni, hogy a színészeket roppantul sújtotta az adóther. Kénytelenek voltak kivándorolni és ismeretlen helyekre bujdosnak. Szegedi Józst Oroszországba kergette a végrehajtó, sőt Ujházi, akit bizonyára csak tévedésből mond a hivatalos Andornak és takarékpénztári tisztviselőnek, Amerikába volt kénytelen vitorlázni. Ime, írja a pápaszemes ur, a magyar állam 1911-ben legnagyobb művészeinek kezébe adott vándorbotot. A népszámlálás adatai szerint százhetven ezer vándorolt ki az utolsó tíz évben. Köztük számos színművész.

Akiket ezennel nem leplezünk le a humoros rovatból azok képviselik a sirva vigadás sármalmas részét. Igen sok köztük az olyan ember, aki Aradon valamikor önálló üzlettel, vagy műhelylyel bírt. Legtöbb a szatócs és korosmáros, akik részint megették, részint megitták az üzletüket és mikor már az aradi végrehajtók sem tudtak belőlük kipréselni egy fillér adót, akkor ismeretlen helyre költöztek.

MULATSÁGOK.

A Lloyd estélye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 1.

Az Aradi Lloyd Klub ma tartotta meg fényes keretek között az új helyiséget felavató kabaréval egybekötött táncmulatságát. Az estélyen díszes és előkelő közönség vett részt, amely mindvégig fényesen mulatott és teljes elismeréssel adózott a klub elnökségének és az agilis rendezőségnek, melynek élén Éles Béla dr. munkálkodott, tagjai pedig Sárkány Ferenc dr., Rácz Sándor dr., Bing Hugó és Sugár Károly egyesületi titkár voltak.

A mulatság három részből állott. Vaesorával kezdődött azután az egész társaság lement a földszinten levő Apolló mozgósínházba, ahol a Lloyd társaság tagjairól karikatúrákat vetítettek. A mozgófényképek után a közönség felvonult a nagyterembe, ahol kezdetét vette a kabaré. A műsori Deutsch Andorné konferansa vezette be. Utána Löwy Rózsi és Bing János duettet adtak elő. Glück Ilonka szépen zongorázott. Majd ismét Löwy Rózsi énekelt nagy tetszés mellett. Aztán Deutsch Andorné adott elő tréfás stanzákat melyek szerzője Sárkány Ferenc dr. valamint az előadó is sok tapsban részesültek. A műsor utolsó száma a „Lohengrin” című parodisztikus daljáték volt, melyet Csányi Mátyás szerzett és Török Dezső, Ráskai Miksa, Bing János és Herold Ede ügyeskedtek benne. Az ötletes, elmés paródia mindvégig derűtségben tartotta a közönséget. A „Lohengrin” színlapját itt adjuk:

M. kir. Lloyd.

Aradon, 1911. évi április hó 1-én a berlini „Kön. Operntheater”, a párisi „Grand Opéra” és a milánói „Scala” művészeinek szíves közreműködésével

felemelt helyárrakkal
itt először és utoljára

LOHENGRIIN.

Szegényes dalmü egy nagy felvonásban, de sok köz. zenével.

Wagner, Zerkovitz (Budapest) és mások nyomán összeállította: Ráskai M.; prologját írta: Bing J.; hang le- és felszerelte, hangrajzolta, hangfestette, ezenkívül betanította és dirigálta: Csányi Mátyás ur, a milánói „Scala” leendő karnagya, szabad-uzsó. Főrendező: a Polgármester.

SZEMÉLYISÉGEK:

Henrik, buzakirály	Füinkelstein József
Brabanti Elza	Deutsch Andor
Lohengrin	Lustig Hermi
Telramund köztudó... ..	dr. Nemess Zeiga
Ortrud, a neje	Freud Fülöp
Kikiáltó és hirdető	Montag Sándor
Egy fürge messenger boy	dr. Kell Lipót
Négy lovag	dr. Vajda István
Nép és katonaság	dr. Nagy Sándor
Zaj kívülről	Löbl Gyula

Kezdeté mindjárt az elején, vége közvetlen a befejezés után.

Bot, esernyő, rothadt alma és záptojás, valamint magasabb zenei érzék a ruhatárban hagyandó.

Holnap rendes helyárrak mellett:

B A C C A R A T.

A nagyérdemű közönség kegyes pártfogását kéri:

Vörös Henrik s. k.
szízigazgató.

A kabaré éjfélkor ért véget. Utána kezdetét vette a tánc, amely a reggeli órákig tartott.

A mulatságon a notabilitások közül ott voltak:

Varjassy Lajos polgármester, Lócs Rezső tanácsnok, Nemess Zsigmond dr. orsz. képviselő,

Neuman Samu, Éles Ármint, Leopold Zsigmond, Nattland Bernát, Tisch Mór dr. stb.

Özv. Bing Edéné, Domán Sándorné, Deutsch Arthurné, Deutsch Andorné dr. Deutsch Izsóné, Éles Árminné, Freud Fülöpné, Fuchs Arnoldné, Fodor Gyuláné, Fuchs Ignácné, dr. Groszmann Alfrédné, dr. Groszmann Emilné, Groszmann Árminné (Facset), Gábor Sándorné, Glück Dezsőné, Jellinek Józsefné, Kürt Józsefné, Laopold Zsigmondné, dr. Löwinger Miksáné, Löwy Mórné, Löbl Gyuláné, Lusztig Árminné, dr. Mandl Vilmosné, dr. Mairovitz Emilné, Neumann Hermanné, dr. Polónyi Jenőné, Ráskai Miksáné, özv. Róth Betti, dr. Schreiber Vilmosné, Schäffer Henrikné, Schreyer Viktorné, dr. Salgó Miksáné, dr. Tisch Mórné, Tenner Józsefné, dr. Tolnai Jánosné, Vörös Henrikné, Vajda Zsigmondné, Walfisch Árminné.

Urleányok: Freud Irma, Glück Ilonka, Löwy Rózsi, Löwinger Ilon, Tenner Erzs, Vörös Magda.

(=) Az aradi Testgyakorlók köre. (Posta- és táviratviselők sportegylete) ma este fényesen sikerült táncmulatságot rendezett a Fehér Kereszt nagytermében. A táncmulatság, amelyen előkelő közönség jelent meg, az elmúlt évek hatalmas sikerével vetekedett. Nemsokkal kilenc után kezdődött el a tánc, amely kedélyes, intim hangulatban, a reggeli órákban ért véget. Éjfél tájban nagy tombola volt, amelyen szebbnél-szebb tárgyak kerültek kiosztásra. A táncmulatságon a megjelent hölgyek névsorát a rendezőség így állította össze:

Asszonyok: Fischer Sámuelné, Erdélyi Gyuláné, Hoffert Endréné (Kürtös), Martinszky Istvánné, Breda Imréné (Mácsa), Fritz Zsigmondné, Goldman Jenőné (Szeged), Becser Kornélné (Baja), Winkler Árpádné, Denhof Sándorné, Bálint Andorné (M.-sziget), Ugray Jenőné (Nagyvárad), Korber N.-né, Schosz Lajosné, Farschang Pálné, Lázár Józsefné, Palkó Lajosné, Füzessy Miklósné, Auszter Románné, Kustján Lajosné, Hozdovics Józsefné, Fliegler Emilné, Smikák Jánosné, Winter Károlyné.

Leányok: Hoffert Emice (Kürtös), Hoffert Ica (Kürtös), Breda Aranka (Mácsa), Breda Zsazsa (Mácsa), Ficzy Aranka (Késmárk), Damó Gizella, Hajka Adél, Nemes Klára, Korber Ella, Kempelen Erzsike, Lázár Rózsika, Rolkó Emmi, Füzessy Bözsike, Auster Ilonka, Sebessy Ica (Pécska), Bekker Tussy (Kisjenő), Rebb Pauluska, Ékes Aranka, Fligler Margitka, Schmikár Paula, Schmikár Ica.

TANÜGY.

(—) A Ferenc téri polgári iskola könyvtára. A tanács nyilvános árlejtést hirdetett a Ferenc téri polgári iskola tanári és ifjúsági könyvtára továbbá természettudományi szertára berendezésére. A budapesti és helybeli cégektől beérkezett ajánlatokat a számvevőség már átszámította és a tanács a közgyűlés elé terjeszti be döntés céljából.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal) — — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás) — — — — —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály — — —	151
Nyomda — — — — —	151

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Dülután mérsékelt helyárrakkal: Hercegkisasszony, operett. Este rendezés helyárrakkal: A zseni, vígjáték. A) bérlet.

Hétfő: Sárga liliom, szinmű. B) bérlet.
Kedd: Rigoletto 2-ik felvonása, Böregér 2. és 3. felvonása és nagy hangverseny. C) bérlet-szünet.

Szerda: Hoffmann meséi, opera és nagy hangverseny. A) bérlet-szünet.

Csütörtök: Elvált asszony, operett. Zilahyné Singhoffer Vilma felleléptével. C) bérlet.

Péntek: Luxemburg grófja, operett. Zilahyné Singhoffer Vilma felleléptével. A) bérlet.

Szombat: Cigány szerelem, operett. Zilahyné Singhoffer Vilma felleléptével. B) bérlet.

Vasárnap: Bolond, opera. C) bérlet.

* Válságba jutott színtársulat. Pozsonyból jelentik: Balla Kálmán pozsonyi színtársulata a legkétségbeesettebb jövő elé néz. A kormány ugyanis szerződésileg kötelezte az igazgatót, Fiume és kaposvár nyári állomásokon való előadások tartására. Idén azonban a társulat egyik állomásra sem mehet be. A fiumei Fenice-színházhoz ugyanis a hatóság tűzveszélyesség miatt bezáratta, a kaposvári színház pedig oly rozoga állapotban van, hogy képtelenség abban előadást tartani. A pozsonyi színtársulat április 12-én befejeződik, s Balla társulata ma, április elsején még, a legnagyobb bizonytalanság előtt áll. A társulat tegnap gyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy memorandummal fordulnak a kormányhoz.

* A keddi és szerdai diszeloadás. Nagy és érdekes műsort ölel fel az Aradi Nemzeti Színházban április hó 4-én és 5-én kedden és szerdán este fél 8 órakor a gróf Zichy János valóságos közoktatásiügyi miniszter kormányzata alatt álló Országos Gyermekszanatorium javára rendezendő két monstre operai diszeloadás és diszhangverseny, melyet páratlan lelkesedéssel karolt fel az aradi közönség, már annál a kiválóan magasztos cél érdekében is melyet ez előadás szolgáltatni hivatva van és annál a művészi jelentőségű interpretációnál fogva, a melylyel dalszínházunk kiváló énekesei művészetük legjavával a közönséget gyönyörködtetni készülnek. — Az első nap teljes műsora a következő: I. rész. Rigoletto II-ik felvonása. Gilda B. Sándor Erzsé a magy. kir. Operaház művésznője. Rigoletto Takács Mihály a magy. kir. operaház tagja. Mantus hercege Székelyhidy Ferenc dr. a magy. kir. Operaház tenoristája. II. rész. M. Szoyer Ilonka a magy. kir. operaház művésznőjének felleléptével: A „Denevér“ II-ik és III-ik felvonása. III. rész. Diszhangverseny. 1. Goldmark Sába királynőjéből Salamon dala éneklő: Takács Mihály. 2. a) Aria Sámson és Delilából, b) Bizet Carmen Habanera éneklő Hajós Böske- operaénekesnő. 3. Radames románca Aidából éneklő Székelyhidy Ferenc dr. 4. Arditti II. baccello éneklő B. Sándor Erzsé. Második nap április 5-én szerdán színtársulat: B. Sándor Erzsé, M. Szoyer Ilonka és Székelyhidy Ferenc dr. a magy. kir. operaház művészeinek vendégfelleléptével a „Hoffmann meséi.“ Ebben a babát B. Sándor Erzsé, Antonját és Stellát M. Szoyer Ilonka, Hoffmann Székelyhidy Ferenc dr. adják. — Ugyanez estén tartandó diszhangverseny műsora a következő: 1. a) Massenet Manon: Cavotteja, b) Aubert: Kacagó dal, éneklő M. Szoyer Ilonka. 2. Radames áriája az Aidából, éneklő Székelyhidy Ferenc dr. 3. a) De Sara: aria a Messalina operából, b) Brams Supphói óda, éneklő Hajós Böske. 4. a) Wagner Tannhäuser Wolfram verseny dala, b) Wagner Tannhäuser Wolfram: dal az esthajnal csillaghoz, éneklő: Takács Mihály. 5. Donisetti: Linda, zenekari kísérettel éneklő B. Sándor Erzsé. Az összes vendégművészek Szilágyi Arabella operaházunk egykor ünnepeit mesterén-kesnőjével hétfőn este érkeznek Aradra. — Az ünnepeit mesternő, akinek Hajós Böske egyik legkiválóbb tanítványa, nővendékének első fellépése alkalmából érkezik városunkba — A diszeloadás helyérei a következők: Nagy páholy 30 korona, I. r. páholy 12 kor., II. e. nagy páholy 20 kor., I. r. támlásszék 8 kor., II. r. támlásszék 6 kor., III. r.

támlásszék 5 kor., II. em. I. sor 3 kor., II. em. II. és III. sor 2 kor. 40 fill., II. em. IV. és V. sor 2 kor., III. em. I. sor 2 kor., III. em. többi sor 1 korona, közepkarzat 60 fillér, oldalkarzat 40 fillér.

* Aradi művész — itthon. Értékes művészi eseményben lesz része Arad közönségének április 19-én. Vas Sándor zongoraművész fog a Fehér Kereszt termében hangversenyezni. Nem ismeretlen ember az aradi közönség előtt. Néhány év alatt fényes, szinte meglepő művészkariert futott meg Vas Sándor, Vas Sándor dr. aradi tb. főorvos fia. Finom, költői megszívű játékát már volt alkalmunk hallani és így érdekes lesz megfigyelni a fiatal művész haladását.

* A „millió“ sikere. Azon semmi csodálkozni való nincs, hogy mindenkinek tetszik, ha egy milliót adnak neki. A Vigszínház új darabjának nagy sikerét is nagyban előmozdítja ez a szuggesztív hatás.

— Megyek a Vig-ba, mondjuk.

— Mit adnak? — kérdezik.

— A milliót! — feleljük és olyan kéjesen csiklandoztatja képzeletünket ez a szó, mintha a mi zsebünkben lenne az a nagy summa, a mi után öt felvonáson végighajszolnak egy bársonykabátot.

Tapolezay játszsa az egyik rendőrt és kitűnően végzi ezt a tolvaj-vadász feladatát. Ezt nemcsak a kritika ismerte el s nemcsak a közönség tapsai bizonyítják esténként, hanem egy ezeknél is kompetensabb faktor, amint ezt rögtön elmondom. Tapi a tegnapi előadás egyik felvonása alatt a színpalak közt várta a jelenését, amikor egy előkelő megjelenésű ur szólította meg:

— Gratulálok, kolléga ur!... Én Boda Dezső dr. főkapitány vagyok. Mondhatom, jól csinálja a dolgát. Elküldöm az embereimet, hogy tanuljanak öntől.

* Az Isko'atársnők színelőadása iránt szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánult meg városunkban. Érthető is a nagy érdeklődés, amikor a változatos tartalom, nívós műsoron száznál több aradi urileány fog közreműködni. Naponként folynak a próbák s a szereplőknek itt megnyilvánuló ügyességéből következően, már most megállapítható az előadás nagy sikere. A jegyek nagy része már el is kelt, a még rendelkezésre álló jegyeket Szathmáry Kálmánnal (Acsev.-palota) lehet átvenni.

* Sebesültek. Régi, elkopott axioma, de mindig aktuális: az Élet a legnagyobb drámáiról. Ennek a nagy igazságnak a hirdetői leginkább a rendőri riporterek, akik hivatásuknál fogva sokszor szívetéptő jeleneteknek a szemtanúi. Az élet lelki sebesültjeit az olvasó csak az újságok hasábjairól ismeri, de az újságíró közvetlenül látja a nagy ut eltévedt vándorait, kopott, megtépett kontóseikben. Végig hallgatni atják szomorúan fájdalmas történeteket. Ezekből a rendőri esetekből dolgozott fel színes megírással néhányat Sulik Kálmán aradi hírlapíró s cikkei összegyűjtve, Sebesültek cím alatt tetszetős könyvalakban kiadja. A cikkei cselekménye s a feldolgozása az élet sebesültjeinek nagy problémáját viszi az olvasó elé. A szöveget modern rajzok illusztrálják, amelyeket Miertl Gyula Aradról elszármazott nagytehetségű fiatal rajzolóművész készített. A könyv értékének és érdekességének emeléséhez hozzájárul Green Nándor főkapitány, az aradi rendőrség bünyügyi osztályának vezetője is, aki a szerző felkérésére elvállalta az előszó megírását. A sebesültek április közepe felé jelenik meg a könyvpiacon s ára mindössze 1 kor. 50 fill. lesz. A könyvre előjegyezteni lehet a papirkereskedésekben és a Függetlenség kiadóhivatalában. A postai megrendeléseket a Függetlenség kiadóhivatalába kell címezni.

* Irodalmi matiné. Az Aradi Szabadgondolkodó Egyesülete május első hetében irodalmi matinét rendez. Az érdekesnek ígérkező matinére több fővárosi illusztris író nyert meg a

rendezőség. Huszár Károly az aradi Nemzeti Színház fiatal művésze tudományos előadást fog tartani „Esztétikai ítéleteinkről“ címmel.

* Humoros műsor az Apollóban. Az Apolló-színház a naptárnoz alkalmazkodva stilszerűen állítja össze állandóan a műsorát. Április első napjait a tréfálkozásnak szánja a hagyomány, amelyet a közönséggel együtt az Apolló-színház igazgatósága is respektál s a vasárnapi előadások műsorán tisztán kacagató képeket mutat be. A legjelesebb komikusok, a népszerű Pali, Max és társaik vonulnak fel holnap az Apolló-vászonlapján s groteszk alakításaikkal könnyekig kacagtatják a nézőt. A képek eslekményei csak úgy ontják magukból az ötletességet s a jeles komikusok bemutatásában pedig elsőrangú élvezetet nyújtanak. A vasárnapi előadásoknak még egy érdekessége lesz. A katonazene helyét elfoglalja az Apolló-színház saját zenekara, amelyet az aradi Nemzeti színház zenekarának tagjaiból szerzett az igazgatóság. A katonazenekarnak ugyanis nincsen arra fizikai ideje, hogy minden mozgófényképkor stilszerű zenét tanuljon be s éppen azért szervezett saját zenekart az Apolló-színház igazgatósága, amelylyel a stilszerű zenével is tökéletesíteni akarja a mozi-színház intézményét s emelni akarja saját színházának nívóját. Az új zenekar kétségtelenül kiérdemli a közönség szimpátiáját.

177

A „Modern könyvtár“ 24—25-ik és a 26-ik kötetéről már megemlékeztünk. Az első Ibsen egyik legnagyobb, legdrámaibb és legművészebb, örökbecsű alkotását, a Rosmersholm ot hozza Balogh Vilma kitűnő fordításában. A Modern Könyvtár „Teljes Magyar Ibsen“ sorozatának első köteteként. A másik pedig Csokonai Vitéz Mihály két nagyszerű alkotását, két rendkívül kedves és a magyar közönség előtt ugyiszóva ismeretlen vígjátékát tartalmazza: „A' özvegy Karnyóné s két szeleburdiak“ és a „Gerson du Malheureux“ címűeket. „A' özvegy Karnyóné“ éppen most játszsa a Vigszínház. A „Gerson du Malheureux“ pedig középiskolánk irodalomtörténeti anyagának egyik legkedveltebb tárgya. A „Gerson du Malheureux“ Csokonai egyik legfrissebb és legszebb vígjátéka. A 27—28 ik kötet Garvay Andor-nak, a „Becesten“ illusztris szerzőjének két kiváló értékű új drámáját tartalmazza. Az egyik „A pénz“ című dráma, melyet a Vigszínház mutatott be az elmúlt színházi szezonban nagy sikerrel, a másik életkép, és címe: „Egy szoba-konyha.“ Mindkét drámában ráismerhetni a „Becesten“ kiváló tehetségű írójára, az elsőrendűen dramatikus Garvayra, aki e két drámájában is erős és biztos kézzel, kiváló dramairói tulajdonságokkal szövi a dráma fonalát, a dráma meséjét és cselekményét.

* Szenzációk az Urániába. A világ összes filmgyárosai példátlan versengést folytatnak, hogy minél művészebb, minél hatásosabb filmekkel szorítsák háttérbe riválisaikat. Ennek a nemes versengésnek a publikum látja hasznát. Az Uránia-színház, mely az egész országban a legfényesebb összeköttetésekkel rendelkezik, minden szenzációs képet megkap és bemutat az aradi publikumnak. A legújabb műsoron például Edisonsnak egy nagyszerű mozgófényképe szerepel. Az örvény, melynek hőse egy fiatal indián, aki egy amerikai leányba szerelmes, otthagyja törzsét és amerikai egyetemi tanuló lesz. Mikor aztán látja, hogy választotta mást szeret, saját véreitől is kitesztva öngyilkos lesz. Gaumont remek színezésében egy kedves szerelmi jelenetet látunk, ahol a pajkos kis Amor a szerelmesek részére hódítja az apai szívet. A francia haditengerészetéről készült kép egyike a legiválóbbaknak ebben a nemből és a tengerészetéről egész tájékoztatást nyújt. Kilenc nagyszerű képben lesz alkalma a publikumnak vasárnap délután gyönyörködni, olyan műsorban, amilyent vidéki publikum máshol nem láthat.

175

HIREK.

A fölmentett mérnök.

Távirati tudósítás.

Budapest, április 1.

Tegnap éjszaka Budapest polgárai fölmentették egy mérnököt, aki beismerte, hogy szándékában volt egy védtelen nő lehetetlenné tételével kifosztani egy ékszerészboltot. Fölmentették, mert a körülmények és Braikoff Gusztáv jelleme és fizikai állapota, továbbá a szándék, hogy a bűnnel csak a családján akart segíteni, meghatották az esküdteket, a kiknek verdiktje alapján még tegnap szabadlábra helyezték a szerencsétlen mérnököt.

Az ítéletet szívszorogva várta a család. Kint a folyosón állt a két szép nagyobbik leány. Fehér arcukat zsebkendővel takarták el a folyosó kíváncsi publikuma elől.

Féltiz órákor jött a fölmentő verdikt híre. A leányok alig tudtak megállni a lábukon, amikor az apjukat kopott ruhájában megpillantották. Ráborultak a könyező emberre, aki alig tudott szóhoz jutni. Csuklott egyfolytában és nagynehezen tört ki belőle:

— Bocsássatok meg, gyermekeim, ezt nem érdemlitek.

A gyermekek pedig kezét, arcát csókolták a megtört atyának. A megható jelenetnek néhány esküdt is szemtanúja volt. Blum egyenruhakészítő, az egyik esküdt, odament Braikoffnéhoz és meghívta őt, a férjét és a családját vacsorára. Az utcán a hallgatóság egy darabig éljenezve kísérte a boldog esapatott a Váci-körút sarkán azonban ezek a Schuller-féle vendéglőbe tértek be. A vacsorázó közönség figyelmé Braikoffék asztala felé terelődött és szinte élvezet volt nézni, hogy milyen mohó étvágygyal fogyasztotta a család a dus vacsorát.

Nemsokára azután hazafelé mentek Braikoffék. Az Arany János-utca ötös számú háza előtt, ahol laknak, Braikoff kis fia, a tizenkét éves Miklós várta őket. A gyereket az asszony nem vitte el a törvényszékre, otthon hagyta házórnok. A fiu azonban lejött és várakozott rájuk.

Amikor a fiucska meglátta az atyját, ez az örömtől valósággal megdermedt. Nem tudott megmozdulni a helyéből, az atyja odajött hozzá, letérdelt előtte és zokogva ölelte át a gyereket.

— Az apád becstelenséget követett el és neked ezt talán a szemedre lobbantják majd hitvány emberek. Bocsáss meg, egyetlen fiam, bocsáss meg.

A gyönyörű drámai jelenetet az utca népe áhítatos meghatottsággal nézte.

Braikoffné ma reggel már a védőügyvédnél volt, hogy megköszönje a fáradozását, egyúttal pedig Braikoff Gusztáv örökségi pörének a vitelével is megbizta.

A jövőjéről Braikoff ezeket mondta:

— Még nem tudom, mi lesz a jövőm. Ma a felszabadulás érzése alig enged gondolkozni. Azonban délután elmegyünk feleségemmel az ügyvédemhez, akivel tanácskozunk a jövőt illetőleg.

A védő valószínűleg egy konzorciumot hoz össze Braikoff támogatására addig is, amíg a pöre, amelynek a mérnökre nézve sikeres kimenetelében biztosan bizik Braikoff védője.

— Időjárás. E hó 2-én: Enyhe, elvélve csapadék.

— Tisza István gróf Szatmármegyében. Fővárosi tudósítónk jelenti: Tisza István gróf ma éjjel néhány napi tartózkodásra Szatmármegyében levő birtokára utazott.

— Az aradi törvényszék teljes ülése. Az aradi kir. törvényszék birái ma teljes ülésre jöttek össze. Az ülés tárgya az igazságügyminiszternek egy leirata volt, amelyet az ország összes törvényszékeihez leküldött a végből, hogy a polgári perrendtartás életbeléptetése alkalmával teendő szervezeti változtatások iránt tegyék meg a törvényszékek véleményes jelentésüket. Az aradi törvényszék két órán át tanácskozott a leirat felett és több kívánságot terjesztett fel az ügyvitel reformálására, a birói létszám szaporítására és a törvényszéki palota kibővítésére nézve.

— A sajtófőnök nyugalomban. Budapestről jelentik: Klein Odön miniszteri osztálytanácsos, a miniszterelnökségi sajtóiroda főnöke és Khuen miniszterelnök között állítólag az elmúlt napokban differencia támadt, amelynek folyományaképpen Klein Odön ma nyugdíjaztatását kérte. A sajtó-osztály ügyeit ezidőszent Jeszenszky Sándor államtitkár vezetésével Barát Armin kir. tanácsos látja el.

— Változások a diplomatiában. A hivatalos lap mai száma közli: Ő császári és apostoli királyi Felsége 1911. évi március 25-én kelt legfelső elhatározásával, a cs. és kir. Ház és a külügyek cs. és kir. miniszterének legalázatosabb előterjesztésére Ungarschitzai gróf Berchtold Lipót rendkívüli és meghatalmazott nagykövetnek az orosz császári udvarnál, állásáról saját kérelmére történt visszahívását és a rendelkezési állományba való átvételét legkegyelmesebben jóváhagyni, és neki ez alkalomból, a Lipót-rend nagykövetségéhez a gyémántokat legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. Ő császári és apostoli királyi Felsége továbbá gróf Thurn-Walsassina Douglas rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert rendkívüli és meghatalmazott nagykövetté az orosz császári udvarhoz és herceg Schönburg-Hartenstein János rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert a román királyi udvarnál, ezen állásáról való visszahívása mellett, rendkívüli és meghatalmazott nagykövetté a Szentpéterhez legkegyelmesebben kinevezni és mindkettőjüknek a díjak elengedésével a titkos tanácsosi méltóságot adományozni, va amint herceg Fürstenberg Károly Emil rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert a szász királyi udvarnál, a szász nagyhercegi és hercegi udvaroknál, az anhalti hercegi udvarnál és a reussi és schwarzburgi fejedelmi házaknál, jelenlegi állásáról való visszahívása mellett, rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterre a román királyi udvarhoz legkegyelmesebben kinevezni, lovag Kuczynski Jenő rendkívüli követnek és meghatalmazott miniszternek a kínai császári udvarnál, ezen állásáról való visszahívását legkegyelmesebben jóváhagyni és végül dr. nemes Rosthorn Artur rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert a perzsa császári udvarnál, ezen állásáról való visszahívása mellett, rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterre a kínai császári udvarhoz, Hidvégi gróf Nemes Albert rendkívüli követé és meghatalmazott miniszteri címmel és jelleggel felruházott I. osztályú követségi tanácsost rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterre, Otto Ede rendkívüli követé és meghatalmazott miniszteri címmel és jelleggel felruházott I. osztályú követségi tanácsost rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterre a perzsa császári udvarhoz és dr. Gomirjei Musulin Sándor rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri címmel felruházott I. osztályú követségi tanácsost rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterre legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

— Alaptalanul megvádolt főszolgabíró. A lapok azt a hírt közölték, hogy Lovich Gyula nagyhalmági főszolgabíró ellen Papp Tivadar dr. halmági ügyvéd feljelentést tett, mert állítólag egy román mulatságon tiszteletlenül viselkedett a román nőkkel szemben egy kétes hírű hölgy társaságában. Lovich így adja elő az esetet:

— Tény, hogy pár héttel ezelőtt Papp Tivadar dr. nagyhalmági ügyvéd feljelentést tett ellenem Dálnoki Nagy Lajos alispánnál, hogy egy román mulatságon hölgyek társaságában jelentem meg és megsértettem a román nőket. A feljelentés folytán az alispán megbizta Boross Iván tb. főjegyzőt a fegyelmet megelőző vizsgálat megejtésével. Boross Iván meg is jelent Nagyhalmágyon és kihallgatta a Papp Tivadar által bejelentett tanukat, akik azonban a feljelentés egyik állítását sem igazolják, sőt megcáfolták Papp Tivadar dr. adatait. Mondanom sem kell, hogy a vád hazug alapokon épült. Mindössze annyi igaz, hogy a román tanítók meghívása folytán megjelentem a bálon, de hazugság az, hogy megsértettem volna a bálon megjelent román hölgyeket. Általában rágalom az, hogy tiszteletlenül viselkedtem. Egyébként a vizsgálat megállapította, hogy Papp Tivadar dr. feljelentése tendenciózus adatokat tartalmaz, nyugodtan nézek tehát a fegyelmi eljárás elé, amely csak rehabilitációnal végződhetik. A hadjárat indokai — mondotta — az egész meggyében ismeretesek. Politikai gyűlölködésből eredő hajszá ez, melynek érdekes előzményei vannak. Az általános választásokon a kerületben Almay Olivér munkapárti jelölttel szemben Pópa György volt a románok jelöltje. Mindkét párt egyenlő elbánásban részesült és a román nemzetiségek igazán nem panaszkodhattak főszolgabírói brutálítás miatt. Papp Tivadar volt Pópa pártjának főembere és kívánságára neki is adtam paszpartut, amely feljogosította a választói helyiségben való tartózkodásra. Papp azonban visszaélt a paszpartuval és átsurant Almay Olivér táborába, hogy kikémlelje a magyar tábor erősségét. Megláttam és figyelmeztettem, hogy hagyja el az Almay-párt helyét. Eltávozott de ismét belopódzott. Ismételt figyelmeztésem sem használt. Papp harmadszor is átlépte ezt a területet, ahol nem volt joga megjelenni. Effeletti jogos felháborodásomban elvettem Papptól a paszpartut. Azóta esküdt ellenségem ez a nagyhalmági ügyvéd. Aknákat akar támasztani és aknákat akar robbantani, abban a hiszemben, hogy végre is sikerülni fog célja; az én személyem eltávolítása. De nem fog célt érni. Nyolc éve állok a nagyhalmági járás élén. Kötelességem mindig pontosan teljesítenem, inkorrektséget soha el nem követtem, fegyelmi eljárás nem volt ellenem, tulkapásokról még ellenségeim sem beszélhetnek. Ez a bomba sem fog tehát eltemetni. Én emelt fővel járok. A vádak visszapatantak ellenségeimre. A fegyelmi bizottság fényesen rehabilitálni fog és akkor rágalmazási pört indítok Papp Tivadar dr. ellen.

— Uj báró. Budapestről jelentik: Botfai Hűvös József udvari tanácsos, a városi villamos társaság vezérigazgatójának és törvényes örökösének a király legközelebb a magyar bárói méltóságot adományozza.

— A német császár és a trónörökös találkozása. Athénből jelentik: Korfu előtt a nyílt tengeren találkozott Vilmos német császár fiával a német trónörökös és annak feleségével. A német trónörökös pár a Prinzregens Luitpold Norddeutscher Lloyd-gőzönsön tért meg hosszú utazásáról; a német császári család a Hohenzollern-jachton ment a trónörököspar elé. A német trónörökös pár április negyedikéig marad Athénben.

— **Kártyázó diákok.** Somogyi Gyula dr. az aradi felső kereskedelmi iskola igazgatója a napokban névtelen levelet kapott, melyben jelentették neki, hogy az intézet több tanulója harmadrendű kávéházakat keres fel és ott kártyázik. A megindult vizsgálat igazolta a levél tartalmát. Kitűnt, hogy a tanulókat az intézetnek egyik kicsapott növendéke csábította a kártyázásra és a kávéházba járásra. Az intézet tanári kara a jövő hét folyamán ítélkezik a fegyelmi vétséget elkövetett tanulók felett, akik a valóban lelkiismeretes és körültekintő felügyelet dacára csak úgy tudtak esténként kijutni az internátusból és úgy bírtak este a harmadrendű kávéházakba elmenni, hogy az internátusból kapujához álkulesot csináltattak.

— **Andrássy Gyula gróf itthon.** Budapestről jelentik: Andrássy Gyula gróf hosszabb külföldi tartózkodás után ma este Budapestre érkezett. Andrássy gróf holnap elnökölni fog a Képzőművészeti Társulat jubiláris közgyűlésén.

— **Nagyvárad Tisza Kálmán szobrára.** Nagyvárad városa eddig nem adózott még Tisza Kálmán szobrára. A kérdés azonban most aktuálissá vált. Bácsbodrogmegye átiratával, amely felhívja a törvényhatóságot, hogy Tisza Kálmánnak Budapesten létesítendő szobrára adakozzék. Az átiratot Szücs Géza főszámvevőnek adta ki Nagyvárad tanácsa véleményes jelentés végett. A főszámvevő tegnap elkészítette az előterjesztést. Vétót emel az ellen, hogy a város a budapesti szobor céljaira adakozzék, amíg Biharmegye vezetőinek gyűjtéséből tekintélyes összeg van már együtt a nagyvárad szobor felállítására. A város ezt az összeget egészítse ki annyira, hogy közelebb vigyék a megvalósulás felé azt az eszmét, hogy Tisza Kálmánnak Nagyváradon is szobra legyen. A főszámvevő erre vonatkozólag ezeket mondja:

— Nagyvárad városára elsősorban az a kötelesség hárul, hogy anyagi támogatásával Tisza Kálmán volt m. kir. miniszterelnöknek egy Nagyváradon emelendő emlékszobor felállítását segítse elő.

Majd így folytatja a főszámvevő:

— Miután pedig az eszmét Nagyvárad városa által feltétlenül támogatandónak tartom, javasolom, miszerint a törvényhatósági bizottsághoz előterjesztést tenni méltóztassék, hogy az 1912. évi költségvetésben Tisza Kálmánnak Nagyváradon felállítandó szobrára 3000 korona engedélyeztessék.

— **A kolerá.** A belügyminiszter által Lábhatlan esztergommegei községbe kiküldött közegészségügyi felügyelő jelentése szerint az ott előfordult koleragyanus megbetegedéssel kapcsolatban minden óvintézkedés a legszigorúbban megtörtént és a közegészségügyi felügyelő ebből a szempontból mindent rendben talált. A beteg ma már jobban érzi magát. A bakteriológiai vizsgálat eredménye még nem ismeretes. A közegészségügyi felügyelő meglátogatta, a beteggel előzőleg érintkezett és most elkülönített és csendőri őrizet alatt álló vasúti munkásokat is, akiknél semmiféle gyanus jelenség nem észlelhető.

— **Ünnepelt lelkész.** Abból az alkalomból, hogy Glassi Miklós rom. kath. káplánt áthelyezték Gyorokról, őszinte tisztelete kifejezésül Gyorok és a szomszédos községek intelligens közönsége csütörtök este a gyoroki kaszinóban, melynek a távozó lelkész tagja volt bucsu vacsorára gyűltek egybe, ahol pohárköszöntőben fejezték ki a hívei őszinte sajnálkozásukat távozására felett.

— **Nagy tűz.** Mátészalkáról jelentik: Érmegyes községben dél óta óriási tűz pusztít. A környékbeli tűzoltóság óriási erőfeszítéssel küzd a veszedelem lokalizálásán.

— **Zsold helyett száz korona gázi.** Április elsejével hír szerint jelentős változás történik a hadseregben. Ez a változás annak a sorozatos újításnak jelensége, amelyek az utóbbi időben a hadseregben történtek és amelyek mindegyikén észre lehetett venni, hogy a hadsereg sorsát intézők nem zárkoznak el a modern áramlatok elől. Ezuttal a zászlósok helyzetén történik javítás, nagyon is jelentős és lényeges. Eddig a zászlósok átmenetet képeztek a legénységtől a tisztikarba. Nem olyan nagyon még ők is hatizsákkal tartoztak kivonulni és hivatalosan nem járt nekik az „ur” megszólítás. *Nem fizetést, hanem zsoldot kaptak*, ami nagyon kevés volt: *hetven fillér egy napra*. Ezenkívül még havi ötven korona zsoldkiegészítés járt részükre, az egész járandóságuk tehát havonként hetvenegy koronát tett ki. Ebből az összegből bizony nagyon nehéz megélni, különösen a katonatisztnak, aki köteles társasági életet folytatni. Az utóbbi hónapokban lassan lassan mind közelebb jutottak a zászlósok a tisztikarhoz. Azokat a megkülönböztetéseket, a mely a zászlósok a legénységhez való tartozását látszottak jelenti, megszüntették. Először legfelsőbb parancs jelent meg arról, hogy a zászlós „ur” hivatalosan, a napi parancsokban ettől az időtől kezdve a zászlósokat „zászlós ur”-nak nevezték, később fölmentették a zászlósokat a hátizsáknak kivonulás alatt való viselése alól is, most pedig megszüntették a zászlósok zsoldosok lenni és április elsejétől kezdve rendes havi fizetéses katonatisztnak, ugynevezett gázsiszták, az egész monarchia területén. A változás abból áll, hogy ezentúl a zászlós száz korona havi fizetést kap. Eltekintve attól, hogy az újítás lényegesen javította a zászlósok helyzetét, mert hiszen a különbség évenként mintegy háromszázötven korona, az egyéb szempontból is nagy jelentőséggel bír. Ugyanis ezzel az intézkedéssel a zászlós teljesen tiszt lett, — mert hiszen a katonaságnál csak tisztnek jár ki rendes havi fizetés.

— **A Monarchia első Dreadnoughtja.** Mai lapunkban hirt adtunk arról, hogy az első Dreadnought neve Viribus unitis lesz. Erre vonatkozólag Bécsből a következőket jelentik: Az uralkodó legszemélyesebb kívánsága az, hogy az első vízreboesátandó, 21000 tonnás Dreadnought a Viribus unitis nevet viselje, noha a hadügyi kormány ezt a hajót I. Ferenc József császár és király névre akarta keresztelni. Nagy súlyt helyez ugyanis a király arra, hogy ennél a magasztos aktusnál, amely a monarchia flottájára is rendkívül nagy jelentőséggel bír, semminemű félreértés ne legyen. A vízreboesátás napját végérvényesen június 24-én állapították meg. E terminus kiválasztásánál két körülmény játszott közre. Az egyik az, hogy ebben az időtájban ujhold lesz, s ennek következtében a tenger vizállása magasabb. Azonkívül pedig ez a nap a monarchiának dicsőséges emléknapja is. Ugyanis június 24-én lesz negyvenöt éves évfordulója a custozzai csatának, amely 1866. június 24-én folyt le. Még nem bizonyos, hogy király a vízreboesátási ünnepségre leutazik-e Triestbe.

— **Istentisztelet a Flórián-kápolnában.** A görög katolikus egyház kérelmére a tanács megengedte, hogy amíg az egyházközség új temploma elkészül az istentiszteleteket a Flórián-kápolnában tartásuk.

— **Szekely Inigó dr.** 4 heti tanulmányutra a külföldre utazott. 1436

— **Csodálatos megmenekülés.** New-Yorkból jelentik: Egy iskolában, amelynek kétezertizencsáz tanulója van, tűz támadt. Csupán az igazgató energikus és nyugodt magatartásának köszönhető, hogy a tanulók mindannyian sérteletlenül távozhattak az égő épületből.

— **Életunt hivatalnok.** Budapestről jelentik: Grünwald Sándor huszonöt éves magánhivatalnok ma délelőtt a Rákóczi-ut 55. szám alatt mellbelőtte magát. A Rákóczi-ut 55. számú házban van a Betegsegélyző pénztár és balesetbiztosító intézet irodája, amelyben a két Grünwald-fivér és egy gépiró kisasszony van alkalmazva. Ugy tiz óra tájban Grünwald Sándor felugrott helyéről s izgatottan járkált a szobában, majd rádobta magát a pamlagra s Browninggal mellbe lötte magát. Haldokolva szállították a mentők a Rókusba. Állapota annyira súlyos, hogy kihallgatni sem lehetett. Hozzá tartozói nem tudják, mi vihette a fiatal embert végzetes tettének elkövetésére.

— **Olyan emberek, a kik gyakran szenvednek étvágytalanságban, gyomorrontásban, vagy általában emésztési zavarokban, naponként vagy 3 évökánálnyi természetes Ferencz József-keserűviz használata által nagyon nagy könnyebbséget szerezhetnek.** Kénsavas sókban való rendkívüli gazdagsága folytán a valódi Ferencz József-viz használata mindenekelőtt oly esetekben ajánlatos, ahol arról van szó, hogy a gyomorba csak csekély folyadékmenyiségek jussanak! A világ legelső szaktekintélyei ajánlják. Az összes gyógytárakban és a jobb fűszerüzletekben eredeti 1 literes palackokban árusítják. 24 - XV.

— **Egy különös végrendelet.** Sok éven át élt Budán az első kerületben az Attila-utcában Löwinger Náthán, fivére Löwinger Samunak, a hírhedt uzorásnak, aki nemrég halt meg a váci fegyházban. Löwinger Náthán többszörös háztulajdonos volt és az ugynevezett Flóra kertészetnek volt a tulajdonosa. Ezt a Flóra kertészetet, mely a legdrágább pálmákat és délszaki növényeket ápolta virágágyaiban, Löwinger potomáron vette meg Szelnár Frigyesztől, aki a fővárosnak egyik legelőkelőbb virágkereskedője volt. Ezt a Szelnárt Löwinger Náthán uzorája úgy behálózta, hogy egy napon kénytelen volt egész virágkészetét és ezeket érő virágágyait egy kisebb adóság fejében Löwinger Náthánra átruházni. Attól az időtől kezdődik Löwinger Náthánnak a tulajdonképeni uzoráskodása, melynek egyik különös érdekessége az volt, hogy gavalléroknak és megszorult embereknek ezeket érő pálmákat adott el váltóra, aki azután ezt az értékes virágfajt ocsón értékesítette. Rendesen Löwinger maga ajánlott valakit, aki a pálmákat olcsón megvette és így a pálmák megint az ő virágházába kerültek vissza. Vagy négy héttel ezelőtt Löwinger Náthán meghalt és több mint háromszáz ezer korona értékű vagyont hagyott hátra. Miután nem volt sem gyermeke, sem felesége, csak oldalrokonai, halálos ágyán magához hivatta Grósz Lipót dr. budapesti ügyvédet, akit ki nevezett teljes vagyona gondnokává. Ilyen értelemben írta alá a végrendeletet is, azzal, hogy ezeket a rokonokat, akikre a vagyonnak megfelelő részeit hagyta, csakis ötven éves korában illese meg az örökség, ebben az esetben is csak akkor, hogy ha az illetők munkaképtelenek lesznek. A furcsa, szinte hihetetlenül hangzó végrendelet konsternálta a rokonokat, csak dr. Grósz Lipót járt jól, aki ilyenformán előreláthatólag még igen sokáig a vagyont kezelője marad, ami természetesen jelentékeny jövedelmet jelent. Amint értesülünk, a rokonok most értekezletet hívnak egybe Budapestre, amelyen a végrendelet magtámadásáról fognak értekezni s nincs kizárva, hogy a dolognak még szenzációs folyományai lesznek. A Löwinger hagyatékában különben igen sok váltót is találtak, amelyek most mind perlésre kerülnek. Valószínűnek látszik, hogy ezekből a perekből nem egy bűnvádi feljelentés fog kikerülni. Jogász körökben, ahol az utóbbi időben sokat beszélnek erről a végrendeletéről, nagy érdeklődéssel várják a további fejleményeket.

— **Letartóztatott leánykereskedő.** Bécsből jelentik: Az itteni rendőrség ma igen jó fogást csinált. Letartóztatta Wittmann József harminckétéves kereskedelmi ügynököt, aki nagyarányú leánykereskedést űzött s a szerencsétlen áldozatokat leginkább Zágrábba, Brünnbe, Drezdába és Trencséntplitzre szállította.

— **Miért van most meleg idő?** Erre a kérdésre **Anderkó Aurél dr.**, a meteorológiai intézet igazgatója, a következő magyarázatot adja: — Március 24-én és 25-én még igen hűvös idő volt, mely azután március 26-án mintegy fordulópontra jutott. Ekkor ugyanis Felső-Olaszország felől mély depresszió került hozzánk, amelynek előoldalán, Magyarországon, délkeleti szelek léptek fel. Ez a depresszió, bár mélységéből vesztett, de azóta Európa nyugati részein tartózkodik. Ugyanekkor a levegőnyomás is emelkedett délkeleten. A maximum délkeleten ezen az időszakon át már meglehetősen meleg időjárással van kapcsolatban, kivált ha a hőmennyiség naponként ugyanazon a helyen jelentkezik. A levegőnyomás ilyen eloszlásának (délkeleti magas, nyugati alacsony nyomás) köszönhetjük a most uralkodó erős földmelegedést. Az a legérdekesebb a dologban, hogy 25-én és 26-án Nyugat-Európában és Németországban igen hűvös és szeles idő volt. A hó az egész vidéket beborította. Hogy meddig tart a meleg, a mostani viszonyok szerint előre nem jósolhatjuk meg, mert szereink eddig semmi változást nem mutatnak. Kilátás van arra, hogy még néhány napig eltart.

— **A titokzatos öngyilkos.** Vasárnap hajnalában a **Darányi János** utcában öngyilkosságot követett el egy 55 év körüli ismeretlen férfi. A ruhájában talált szabócég címkeje után a rendőrség azt következtette, hogy az öngyilkos valószínűleg Bécsben tartózkodott legutóljára. A bécsi rendőrség ma arról értesítette az aradi rendőrséget, hogy az öngyilkost **Mose Jakabnak** hívják, 46 éves, utazó aki Bécsben született és legutóbb Trieszttben lakott. Feleségétől elvált és valószínűleg családi viszály miatt követte el tettet.

— **Megfojtott asszony.** A temesvári törvénytörvény vizsgálóbírája és a temességi csendőrség rejtélyes és titokzatos ügyben folytat nyomozást. Özevgy **János Perszidát** ugyanis ma reggel ágyában halva találták. Nyakán fojtogatósi nyomok látszódtak és minden jel arra vall, hogy gyilkosság történt. Ezt a feltevést nagyon valószínűvé teszi az a körülmény, hogy **János Perszida** vagyonát átadta hozzátartozóinak azzal a kikötéssel, hogy élethossziglan eltartják. A meggyilkolt egész egyedül aludt egy házban és nincs kizárva, hogy érdekelt emberek követték el a tettet, hogy megszabaduljanak tőle. **Fehér Antal** központi vizsgálóbíró, **Szigeti Henrik dr.** és **Urbanetz Ede dr.** törvénytörvényesek ma délután szálltak ki Temesságra, hogy a boncolást megejtsék.

— **Minden újabb felbukkanó fogápoló szer** dacára a **Sanitol** marad és lesz az egyedüli komoly tudományos alapon előállított, megbízható száj és fogápoló szer. 1005

— **Letartóztatott gyorsfutár.** **Balogh Vilma** a Budapesten megjelenő „Az Ujság” című lap munkatársa a **Gyorsfutár** nevű boy-vállalat egyik küldőnce által akarta elhozatni a lapról száz korona pénzt. A boy azonban a pénzzel megszökött. A fővárosi rendőrség elrendelte a szökevény körözését. Ma reggel az aradi rendőrség expressz-levelet kapott Budapestről, melyben értesítik, hogy a megszökött fiu aradi származású és kéri a letartóztatását, ha esetleg Aradra jött volna. Az aradi rendőrség két detektívje a délelőtti folyamán le is tartóztatta az édes anya lakásán. **Lebovits Jenő** 20 éves fiút, aki beismerte, hogy elsikkasztotta az irónő száz koronáját. A pénzt ruhára és cipőre már el is költötte. Budapestre szállják a letartóztatott gyorsfutár.

— **Köszönet.** Az aradi 1848-49-es honvédek segélyezésére **Dercsényi Etelka** urhölgy 51 korona 40 fillért, az aradi **Kossuth-asztaltársaság** 40 koronát, **Henny Sándor** újszentannai kereskedő nevenapja alkalmából egybegyűlt társaság 21 korona 40 fillért, egy ismeretlen 2 koronát, az aradi Központi kávéház „**Simay**”-asztala cukrot, az aradi jószágigazgatósági tisztviselők 1:2 asztaltársasága és **Galtermayer Károly** Újszentannáról szivarvégeket adományozott. Fogadják a nemesszivű adakozók ezután hálás köszönetünket. Az aradi 1848-49-es honvédegyesület elnöksége.

— **Szerencsétlenül járt kertészinas.** **Pauzár Sándor** aradi virágkereskedő **Pécskai-ut** 18. számú kertész telepen dolgozott. **Berolga Ferenc** 15 éves inas, aki munkája elvégzése után a telep útjain sétálgatott. Járkálás közben megboltolt valamiben, elesett és a kezében tartott nyese olló a fiúnak a tüdejét furta át. Eszméletlen állapotban a kórházba szállították.

— **Megdobált katonai őrség.** **Kolozsvárról** jelentik: A fellegrádon levő katonai puskaporraktárnál felállított katonőrökre március 25-én 28-án és 30-án este bokrok mögül követet dobáltak, sőt rájuk is lőttek. A katonai hatóságok nem tettek erről a rendőrségnek jelentést, de a legénység maga biztossága okáért 30-án este háromszoros őrséget állított és amikor a kődobálás újra megkezdődött, az őrk a bokrokba lőttek, de a merénylők, a kik állítólag parasztléányek voltak, elmenekültek. A katonai hatóság most átírt a rendőrséghez, a mely most energikusan nyomozza a tetteseket.

— **Új postahivatal.** Aradvármegye **Kerülő** községben működő s távbeszélővel egyesített postai ügynökséget. 1911. évi április hó 5-én postahivatallá alakítják át.

— **Öngyilkos mérnök.** **Kaposvárról** jelentik: **Matzenauer Aladár** mérnök évek óta állott a kaposvári cukorgyár élén. Szorgalmas ember, kitűnő tisztviselő volt, aki csak hivatásának és kis családjának élt. E hó elején súlyos csapás érte: meghalt ifju felesége, kit férje a bálványozásig szeretett. Ez a gyászos eset megbénította a mérnök életkedvét, buskomor lett, ki minden szabad percét a temetőben, a sírok közt töltötte. Tegnap délelőtt föltűnően ideges volt. Hivatalában sem tudott dolgozni s föltűnő nyugtalansággal járkált le és föl az irodában, míg végre délelőtt tíz óra után elhagyta a hivatalos helyiséget. Könnyű felöltőt vett magára, aztán a temetőbe sietett. Le és föl járkált, aztán leült egy padra. Egy arra menő asszony mintha imádkozni látta volna **Matzenauer**et, de csak egy pillanattal, mert egyszerre csak előrántotta hét milliméteres revolverét, a bal halántékához szoritotta és elsütötte. Kétszer egymásután. Jól talált. A gyilkos golyó egy pillanat alatt megölte.

— **Katonai zene.** Ma este a Fehér Kereszt szálloda teliertélyében katonazene hangverseny. 1420

— **Birtokcsere.** Az elmúlt héten Aradon a következő birtokváltozások történtek: **Radványi József** eladja az aradi **Kapa-utca** 41. sz. házat 6047 koronáért **Ludwig Lajosnak**. — **Özv. Boros Samuelné** eladja az aradi **Petőfi-utca** 4. sz. házat 76.000 koronáért **Andrényi Károly bárónak**. — **Popolczy János Dalma** eladja az aradi **Desewffy-utca** 6. sz. házat 4730 koronáért **Nádra János és neje** nek. — **Popolczy János Dalma** eladja az aradi **Desewffy-utca** 7. sz. házat 9070 koronáért **Nádrai Aurélt és neje** nek. **Blau Jánosné** eladja az Arad **Török Ig-utca** 2. sz. házat 7300 koronáért **Böresök Lajos neje** nek. — **Velcsol Péterné** eladja az Arad **Kápolna-utca** 99. sz. házat 17000 koronáért, **Szabó Kálmán** és **Szabó Györgynek**. **Joanovits Antalné** eladja az aradi **Demeter-utca** 61. sz. házat 5800 koronáért **Joanovits Judannának**.

— **Elveszett.** Folyó év március hó 31-ikén, egy kis **Joli** névre hallgató mops kutya veszett el; kéretik a becsületes megtaláló, illő jutalom ellenében azt **Rákóczi-utca** 1 szám alatti ház-mesternél bejelenteni.

— **Hölgyek szives figyelmébe.** Elegáns és izléses kosztümökön öltözékek legújabb angol szabásban készülnek **Langer Aranka** műtermében **Szabad ág-tér**, színház épület. 1374

— **Figyeljék meg** a tavaszi kalap újdonságokat **Műnz I.** elsőrendű uri divat cég modern kirakataiban. 1206

— **A Berger-féle gyógy szappant** 1868. óta az osztrák-magyar monarchiában és minden kulturállamban használják mosásoknál, fürdők-nél, bőrküritések és bőrtisztálanságok ellen. Minden címkén ott kell, hogy legyen az ismert védjegy és a cég aláírás **G. Hell & Comp.** ellenben nem a valódi, amely már 40 éve van forgalomban. 1427

— **Legújabb női bőrtáskák, oldal, szivar és pénztárcák** nagyobb és kisebbszerű uti bőrtáskák és mindenféle sport cikkek olcsó árban lesznek árusítva **Kramarovits József** bőrtáskás üzletében, **Szabadság-tér** 3. Javításokat szakszerűen eszközöl. 1027

— **Husvét!** Két szótágban mennyi varázs! Sok gyermek szív dobban hangosan, ha a husvételre és annak örömeire gondolnak. Nemde nagy szerepe van a husvétli nyulacska és az ünnepi kalácsnak? A magunk részéről az öröm fokozására eláruljuk, hogy a nyulacska kötelességét úgy teljesíti a legjobban, ha az ünnepi kalács jól sikerül, s ennek titka: hogy használjuk a valódi **Dr. Oetker-féle** süteport. Hogy ez is egész biztos legyen, **Dr. A. Oetker** Baden Wien ingyen és bérmentve küldi kivá-natra mindenkinek husvétli süteport recept könyvét.

— **Ridikul, kézitáska** újdonságok, bőrdölk, sportcikkek, tenniszverők, labdak és hálók **fothal, fúleslabda, satabotok, illatszerek, kölni vizek, hajvizek, fogporok, mosdószappanok, kefe, fésű és pipere áruk, legnagyobb választékban és legolcsóbban** kaphatók **Hegedűs Gyula** üzletében, **Aradon, Andrassy-tér** 15. 228

— **Discretio** mellett azonnal és ocsón készít mindennemű írásmunkát és sokszorosítást **Ziffer Sándor** írógépvállalata **Forray-utca, gr. Hunyady-palota.** 688

— **Kertészollók, kertészkek, oltókések és konyhakések** és választékban ugyszintén görkoresolyák mérséket áron kaphatók, **Náder J. Késművesnél Andrassy-tér, (Minorita palota.)** 491

— **Szabó-féle** pármái ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcot üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér, 3 drb, 2 kor. Kapható **Aradon** **Vojtek és Weisz, Hanzu** Nesztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője **Szabó Béla** pipere-sz-ppangyáros **Miskolcon.** 1081

TARKASÁGOK.

✱

(*A gazdag szolgál.*) Egy kávéházi asztaltársaságban, amelynek a tagjai csupa orvosok, arról panaszkodott egy fiatal orvos, hogy milyen nehéz az élet, milyen kevés a páciens, milyen rosszul honorálják a kezdő orvosokat. A dolog illusztrálására elmesélte, hogy van egy szolgálója, akinek az volna a feladata, hogy a betegeket bejelentse, a kabátokat fel- és lesegitse.

Ez a szolgáló régebben egy olyan orvosnál volt, akinek nagyon előkelő volt a praxisa és ennek megfelelő volt mindig a borraival is, amit a páciensektől kapott. Amikor aztán a fiatal orvoshoz került, megtörtént, hogy egy beteg a távozáskor egy koronát adott az önértékes szolgálónak.

A szolgáló fitymálva nézte ezt a borraivalót és a páciens nagy megrökönyödésére, gógösen adta vissza ezzel a kijelentéssel:

— **Bocsánatot kérek. Nem vagyok orvos!**

✱

(*A fiam.*) Jelenet a kávéházban. Délután az ebédutáni pikoló idején egy öreg, görnyedt vidéki bácsi lép be az egyik kávéházba és tanácstalanul jár végig az asztalok között, körültekintve minden asztal felé. Keresve valakit. A kártyaszobába is betekint.

Végül az egyik pincér megszólítja.

— **Kit keres bácsi?**

— **A fiamat keresem.**

— **A fiát? Hát hogy hívják?**

Az öreg gondolkozni kezd és egyre nagyobb zavarba jön. Végre megszólal:

— **Tetszik tudni. Schwarzczak hívták, de valamire megmagyarosította a nevét és most nem jut eszembe.**

(*Vidéki kaland.*) Egy budapesti színész mesélte el a következő vidéki kalandját. Nemrég egy

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás.

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes savanyúvíz.

9 Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipócsi Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

kisebb vidéki városban vendég zerepelt. Előadás előtt a szállodában meg akart borotválkozni. Ekkor jutott eszébe, hogy vasárnap van és nem kap borotvát. Készségszerűen fordult tanácsért a szállodatulajdonoshoz, mert okvetlenül meg kellett borotválkoznia.

A szállodásnak volt egy ötlete:

— Van egy ismerősöm, aki kitűnően borotvál. Majd felküldöm a szobájába.

Nemsokára csakugyan egy komoly megjelenésű ádegen kopogtatott be a művészhez.

— Tessék lefeküdni.

A színész nagyot nézett.

— Csak úgy tudok borotválni — felelte az ádegen.

A művész lefeküdt és a szállodatulajdonos barátja kifogástalanul megborotválta. Amikor elkészült a műtettel, a színész megköszönte a fáradságát és megkérdezte tőle:

— De hát mért ragaszkodott ahhoz, hogy lefeküdjem?

— Tetszik tudni — válaszolt erre a másik — én a halottkém vagyok, aki egyuttal meg is szoktam borotválni a halottakat. Hozzá vagyok tehát szokva ahhoz, hogy fekvő helyzetben legyen az, akit megborotválok. Másképp nem tudok.

Sunlight

szappan a legjobb kezeséget nyújtja az iránt, hogy fehérneműnk idő előtt tönkrene menjenek.

Tisztasága és jósága által a legfinomabb és leggyöngédebb szövetek m. m. selyem, csipke, flanellek mosására is alkalmazható.

SUNLIGHT SZAPPAN az egész világon elterjedt.

Kettős darabokban 30 fillér. Nyolcszögletű 16 fillér.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

L. L. Mi minden küldeményt jóakaratu szemmel bírálunk meg. Nem a mi hibánk, hogy ön nem tud közölhetőt írni. Azt hisszük, hosszú ideig nem is fog közölhetőt írni.

B. J. Sikerült dolgok. Válogatunk bennük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Arad megye selyemtermelése.

— Mennyit keresett a lakosság? — Jelentés a földművelési miniszternek az 1910. évről. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 1.

Nem sokan tudják, hogy a selyemtenyésztés az utóbbi években nagyot fejlődött Arad megyében és a selyemtermelésből ma már több száz család él. Előttünk fekszik az a jelentés, amit Bezerédj Pál országos selyemtenyésztési felügyelő készített Serényi Béla gróf földművelési miniszternek Arad megye múlt évi selyemtenyésztéséről. Annak bizonyítására, hogy milyen jelentékeny keresetforrás ez ma már, főlemlíti, hogy Lapuska Demeter aradi lakos

469 kor. 57 fillért kapott az általa termelt selyemgubókért. Taucon László Gyula tanító 182 koronát, Berzán Filip Mitru 197 koronát, Kurticson Hetman Márton 141 koronát, Csermón Litzek János 109 koronát, Gyulavarsándon Hotorán Péter 104 koronát, a többi községbeliek ennél kevesebb összeget kerestek selyemtenyésztéssel.

A jelentés szerint a megyében 1910-ben a tenyésztő községek, különösen pedig a tenyésztők számánál emelkedés volt. Ennek következtében a gubótermésnél is emelkedés volt a múlt évvel szemben. Ugyanis 1909-ben 41,591 kilogramm gubót termeltek, míg 1910-ben 49,047 kilogramm volt a gubótermés, melynek vételára 101,777 koronára rugott.

A vármegyében termelt gubó vételárát a következő beváltó állomásokon fizettek ki, nevezetesen: Pankotán 34,332 koronát; Aradon 19,415; Borossebesen 15.150; Miskén 10,394, együttvéve pedig 79,292 koronát fizettek ki.

A beváltó állomásokon kifizetett 79,292 korona és a vármegyében termelt gubó után kifizetett 101,777 korona összeg között mutatkozó 22,485 korona különbözet onnét származik, hogy a vármegye szélén lakó tenyésztők a szomszédos vármegyébe is vittek gubót beváltásra.

A 101,777 korona gubóvételáron kívül az Arad vármegyei beváltó, petekészítő állomásokon 1910-ben 8031 koronát fizettek ki. Ezzel együtt a vármegyének összes keresete a selyemtenyésztés révén 1910-ben 109,808 korona volt. Az országos selyemtenyésztési felügyelőség fennállása óta pedig 1.439,208 koronát tesz ki.

Az egyes községekben sűrűn tartanak a szakemberek szakelőadásokat a selyemtenyésztésről.

Végül e helyen is lerovom hálámat — írja a főfelügyelő — mindazokkal szemben, akik a vármegyében ez évben is jóindulattal karolták fel a selyemtenyésztést. Mindenekelőtt Urbán Iván főispánnak; Dálnoki Nagy Lajos dr. vármegyei alispánnak; Boros Géza, a borosjenői járás főszolgabírájának; Faragó István világosi főszolgabírónak; Novák Kornél világosi szolgabírónak; Keller Izsó kir. műszaki tanácsosnak; Lócs Rezső Aradvárosi gazdasági tanácsosnak nyilvánítom hálámat lelkes támogatásukért. Ugyancsak köszönetet mondok: Tamó Zsigmond almási jegyzőnek, Murányi Pál zimándközi törvénybíróknak, Öry Béla berzai körjegyzőnek, Petrucz János kisjenői jegyzőnek, Vanky Ede dezsőházi tanítónak, Jung Péter tautci jegyzőnek és László Gyula ottani állami tanítónak, Vörös Mihály hódosi tanítónak, Marinovics Mihály ágrisi jegyzőnek, Muzsaj Géza drauczi jegyzőnek, Mstuca György forrainagyiratosi albirónak, Dobra György gyoroki községi birónak, Schauer Gyula almáskamarási községi jegyzőnek, Vermes Alfred medgyesbodzási jegyzőnek, Kruschler György medgyesbodzási községi birónak, Fikker József nagykamarási községi jegyzőnek, Szabó József nagykamarási birónak, Goldis János nagypéli községi jegyzőnek, Kotzó Károly gurbai jegyzőnek, Magyar Mihály apateleki jegyzőnek, Bacsilla Károly apateleki közgyámnak, Strasser Péter borosjenői községi jegyzőnek, Kassay Károly borosjenői községi közgyámnak, Suhajda Béla somoskeszi községi jegyzőnek, Vladika Vazul gyarmatai gör.-kel tanítónak, Kirillovits István Miskei községi jegyzőnek, Kirillovits Lajos miskei segédjegyzőnek, Sztoján György ópaulisi román tanítónak; Hermann Gyula galsai áll. iskolai igazgató, járási faiskolafelügyelőnek; Argyelán Elek kereki községi jegyzőnek, Kilb Szávu muszkai birónak, Stáger Vendel világosi községi jegyzőnek, Huj Demeter világosi községi birónak, Bodor Ferenc ujfazekasvarsándi tanítónak, Pinteá Péter vojvodényi lelkésznek, Szabó József aradvárosi főkerésznek, öz. Pinkasz Ernőné borosjenői lakosnak, Zimmermann Zsigmond világosi utmesternek, kik az ügy lelkes felkarolásával voltak szivesek előmozdítani egy a szederfatenyésztést, mint a selyemtenyésztést.

Legbensőbb köszönetemet nyilvánítom: gróf Wenckheim Frigyes borossebesi nagybirtokosnak, Nádasdy Ferenc gróf forrainagyiratosi nagybirtokosnak, az aradi os. és kir. várparancsnokságnak, Bleier Adolf gurahonci cementgyári igazgatónak, ki a birtokában levő szederfák lombozását kegyes volt megengedni.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, április 1.

Amerika 1/2-el olcsóbb. Kinálat, vételkedv kielégítő, 15 ezer mm. tartott.

As árak 50 kilónkénti számítva:

	Déle szariat	2 órád szariat
Busa 1911. áprilisra	11.69 - 11.70	11.67 - 11.68
Busa 1911. májusra	11.48 - 11.49	11.47 - 11.48
Busa 1911. októberre	10.80 - 10.81	10.82 - 10.88
Ross 1911. áprilisra	8.30 - 8.31	8.35 - 8.36
Ross 1911. októberre	8.18 - 8.19	8.15 - 8.16
Tengeri 1911. májusra	5.64 - 5.65	5.66 - 5.67
Zab 1911. áprilisra	8.71 - 8.72	8.69 - 8.70
Zab 1911. októberre	7.29 - 7.30	7.28 - 7.29

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Apr. 1 —

Magyar aranyjárdék 4%	111.20
Magyar koronajárdék 4%	91.45
Magyar koronajárdék 3 1/2%	80.50
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.90
Norvát-azilvón földteherm. kötvény	94.—
Magyar nyereménysorsjegy kölcsön	233.—
Tiszazsáb. és szegedi sorsjegy kölcsön	155.—
Osztrák járadék papírbau	92.80
Osztrák járadék ezüstbe	96.70
Osztrák járadék aranyban	115.25
Osztrák koronajárdék 4%	92.90
1830. évi osztrák államsorsjegy	182.—
Osztrák-magyar bankrészevény	19.20
Magyar hitelbank-részevény	827.—
Osztrák hitelintézeti részevény	672.50
Osztr.-magy. Államvasuti részevény	765.50
30 frankos arany (Napoleonkor)	19.01
Német birodalmi marka	117.40
London vista	239.97 1/2
Páris vista	94.90
30 márkás arany	25.48

Felelős szerkesztő BOLGÁR LAJOS

NEMZETI SZÍNHÁZ

Vasárnap, 1911. április hó 2-án:

Delután 3 és fél órákor mérsékelt helyárrakkal:

A herceg kisasszony.

Operette 3 felvonásban. Részben Edmund About elbeszélése után írta: Leon Viktor. Zenéjét szerzte: Lohár Ferenc. Fordította: Gábor Andor. Rendező: Polgár Sándor. Karnagy: Csányi Matyas.

SZEMÉLYEK:

Hadzsi	Ladiszlay J	Dr. Hippolitte	Heltai Jenő.
Fotini, leánya	Zalay Margit	Thomas	Bukcsár L.
Marua, dajka	Lászy Etel	Gvendoline	Benkőné.
Krisztodulosz	B Polgár B.	Mary-Ann	Dióssy Nusi.
Dimitri	Polgár Béla	Perikiosz	Vass Jenő.
Bill Harris	Huszár K.	Falatisz	Cseh Ferenc.

Közdete déltán 3 és fél órákor.

Este 8 órákor rendez helyárrakkal:

A bérlet. A) bérlet.

A zseni.

Tragikomédia 2 felvonásban. Írta: Endre. Rendezi: Kulcsár Lajos.

S Z E M É L Y E K:

Kilinyi Jónás.	Várnay Jenő.	Allamtitkár	Ajtay Ödön.
Kilinyiné	Benkőné.	Tóni, pincér	Huszár K.
Ágnes	Harmath J.	Mátyás, pincér	Cseh Ferenc.
Marie	Vendrei V.	Vak koldus	Heltai Jenő.
Rudolf	Delly La. os.	Sánta koldus	Ladiszlay J.
György	Beregi S.	Kacska koldus	Kulcsár L.
Ujságitró	Vass Jenő.	Koldusasszony	Follinusné E.

Közdete este 7 és fél órákor.

Uj butorasztalos mihely!

Értesitem Aradváros és vidéke közönségét, hogy Tökölly-tér 5/a. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő butorasztalos-mihelyt nyitottam, hol minden e szakmába vágó munkát készítek. 914

Különös gondot fordítok

butorok és zongorák

fényezésére

s annak belső szerkezetének kitisztítására.

Jutányos árak!

Szives pártfogást kér tisztelettel

Csernik János, butorasztalos.

SALAMANDER

cipők elárúsítása.

1216

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányu cipők aradi kizárólagos egvedárúsítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt viselhet.

Egységárak: Hölgyek és urak részére ... .. 16 K. 50 f. luxus kivitel 20 „ 50 „

Telefon **WEINBERGER JÁNOS, ARAD** Telefon 312. sz. 312. sz.

ELSŐRENDÜ CIPŐÁRUHÁZA. TESSÉK A KIRAKATOT MEGTEKINTENI!

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrásy-tér új Lloyd-palotában.
Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma vasárnap, 1911. április 2-án:

Április 1-ei humoros műsor. Csak mulattató képek.
1. A céllövő. — 2. Pali kényszerházassága. — 3. A becsapott após. — 4. Fogjátok meg! — 5. Gyermek akrobaták. — 6. A nadrágór. — 7. Max talált feleséget.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártszék 1 kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

Az előadások délután 3 órakor kezdődnek.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

As előadásokon katonazenae játszik.

Ruhatár. — Buffet.

URANIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1911. ápr. 2-án, vasárnap

(Béres Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

1. Svédországi képek. Természet után. — 2. Az automobíl. Humoros. — 3. Prága. Természet után. — 4. Küzdelem a menyasszonyért. Humoros. — 5. A koldus. Szenzációs drámai felvétel. — 6. Expressz házasság. Bohózat. — 7. Egy francia hadihajó fedélzetén. Látványosság. — 8. Amor cselszöve-ei. Eredeti vígjáték. — 9. Az örvény. Szenzációs felvétel az indiai életből. Egy kniturindian meg rázó tragédiája.

Előadások d. u. 3 órától kezdve.

Utolsó előadás este fél 11 óráig.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a cs. és kir. 33 gyalogezred zenekara játszik. — Cukrázda.

NYILTÉR.*

CSASZÁRFÜRDŐ Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar legvalmasrend tulajdona. Másrangú kén-szulfid gyógyfürdő: modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdő, iszabborogatások, uszodák, külön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénasavas- és villamosvízfürdők. A fürdők kitűnő eredménnyel használatnak főleg csúszos bántalmaknál és ideg-bajok ellen. Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s átmeneti pangásoknál. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányom árak. Gyógy- és zeneidj nincs. Prospektust ingyen es bérmentve köld.

8871 AZ IGAZGATÓSÁG.

Számtalanszor bevált

MATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER
SÁVANYUVÍZ

A diéta legelőnyösebb helyes módjánál és mint a húgyzavalt megkötő szer.

6997

GUBER FORRÁS
A LEGKÖNYNYEBBEN EMÉSZTHETŐ

ARZÉNES VIZ
VÉRSEGGÉNYESÉG SÁPKÓR
IDEGGYENGESÉG
ÁLMATLANSÁG
ÉS MINDENFÉLE GYENGESÉGI ÁLLAPOTOKNÁL ADHATÓ

KAPMÁTÓ: GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUERIÁK ÉS ÁSVÁNYVÍZKÉRSKEDESEKNE

6994

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak ismert házi szer, mely már sok év óta legjobb hatásúknak bizonyult kőszvények, reumatizmus és meghűlésekkel.

Figyelemre méltó: Súlyos hamisítványok miatt bevételekor óvatossággal legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjelzővel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K.1.40 és K.3.- és gyógyszertárakban kapható.

Főraktár: Török lézardó gyógyszerháza, Budapest.
Richter gyógyszerháza az „Arany orvostudomány”,
Prágában, Elizabethstrasse 5. sz.

7173

Rohitsy

Tempel - forrás, Svédországi, diétetikus, aditó szőlő ital. — Elősegíti az emésztést és anyagcserét.

Styria - Legteljesebb gyógyforrás. — Indikálva: idült gyomorhurutnál, székrekedésnél, Bright-féle vesebajnál, lépdegánatnál, májbajoknál, sárgaságnál, anyagcsere betegségekkel, a légutak hurutos bántalmainál.

Donati - a maga nemében a legzárda-gabb tartalmú gyógyforrás leg-erősebb hatással. Főképen indikálva: idült bélhurutnál, obstruktív vesebetegségeknél, hajlamos a cukor- és cukor-betegségekre.

Legelőnyösebb helyes módjánál és mint a húgyzavalt megkötő szer.

Főraktár Magyarországon részére: Hoffmann József
Budapest, V., Báthory-utca. 8. 6918

EGÉSZSÉGES
marad a gyomor,

4053

ha legelőképpen az emésztés állandó, folytonos szabályosságára vigyazunk és eludjuk kertüli a kellemetlen székrekedést. Van erre mód. Bevált és a leggondosabban f. válogatott és leghatásosabb gyógyfűvekből készített, étvágygerjesztő, emésztésrekesztő és könnyű székélést okozó házi szer kell használni, a mely a rendellenesség következményeit, a táplálkozás hibáit, a hűlés és veszedelmes székrekedés és kísérő körülményeit, így például gyomorégést, lefúvódást, túlságos savkepződést és a fájdalmas görcsöket nemcsak csillapítja, hanem elűri. Ez Rosa doktor gyomor balzsama. Fragner B. gyógyszerháza, Prágában.

FIGYELMEZTETÉS! A csomag minden részén látható a törvényes védjegy.

Főraktár:

FRAGNER B. os. és kir. udvari szállító gyógyszerháza, P R A G A. Kleinselte 203.
Naponta postai szállítás. Norada-utca sarkán.

Egész üveg 2 K., félüveg 1 K.
Postán a pénz előleges beküldése ellenében küld egy kis üveget, 1-50 K., 2-80 K. ellenében nagy üveget, 4 kor. 70 fill. ellenében két nagy üveget, 8 kor. ellenében négy nagy üveget, 22 korona ellenében 14 nagy üveget küldünk bérmentve az osztitárk magyar monarchia minden állomására.

Kaphatók Magyarországon és Ausztriában minden gyógyszerházaiban.

Kalmár és Engel
Mótor és Gépgyár

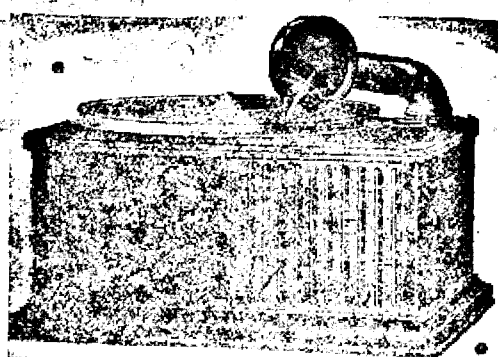
Városi raktár és iroda: **BUDAPEST**, VI. Úteg-utca 19.
Világhírű! Eredeti! „Benz”

Szivógázmotor telep. — A jelenkor legelőcsőbb fizeme. „Benz” nyersolaj motor.

DIESEL **RENDSZER**

Elismert legjobb gyártmány. 0678
Ajánlja benzín-lokomobilos esőplőkészletet, melyek bámulatos mű szerkezetűek.

Teljes jótállás, kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és árjegyek ingyen es bérmentve.

„EUFON

ahol kedvező fizetési feltételek mellett, és hozzávaló művészi felvételű lemezek

A n. é. helybeli és vidéki közönséget értesítem, hogy üzletemet **Salacz-utca I. szám alá** helyeztem át, abban a kellemes helyzetben vagyok, tekintettel az olcsóbb rezsire, a **női-, férfi- és gyermekcipőket** tulhalmozott raktár miatt, gyári árban árusíthatom, kérem erről meggyőződést szerezni. Szives pártfogását kéri:

Róna Jenő

amerikai cipőáruháza
Salacz-utca 1. szám. (Volt Mayer szücsmeister helyiségében.)

1888. óta fényesen bevált
BERGER-FÉLE GYÓGY-KÁTRÁNY-SZAPPAN
 G. Hell & Co. gyártmánya.

Kiváló bőrel orvosok ajánlataira Európa legtöbb államában is nyese eredményekkel alkalmazták

mindennemű bőrkiütések
 főleg krónikus és pikkelysömör és főleg kiütések, továbbá rezső, ecet, fagyások, lágyulások, fül- és szakálpikkelyek ellen. Berger kátrány-szappan 40 százalék kátrányt foglal magában és szervesen élter a kereskedelemben legelő egyéb kátrány-szappanoktól. Milyen bőrbetegségeknél alkalmazzák a nagy hatású

Berger-féle kátrány-kénszappant
 te. Enyhébb kátrány-szappan gyantát, a bőr tisztáltságát ellen a gyermekek bőr- és fején való kiütés ellen, valamint minden napi használatra mint főfürdőtisztító és fürdő-szappant szolgálja

Berger-féle glicerin-pipereszappan
 melyben 35 százalék glicerin tartalmú és amely illatosított van. Kiváló bőrapótló szerként használják továbbá kiütés ellen

Berger-féle borax-szappant
 és pedig párszénés, napégés, fülödök és más bőrbetegségeknél.

Árs ársábonként minden fajtából 70 fillér, használati utasítással együtt. Kérjen a vásárlásnál nyomtatásos Berger-féle kátrány-szappanokat és borax-szappanokat, G. Hell & Comp. gyártmányait és vigyázzon az itt ábrázolt védjegyre és a mellette levő óvatlírásra, mely minden címkén ott kell hogy legyen.

Kitüntette Bécsben 1883-ban díszokmányával és a párisi 1900 évi világiállításán arany éremmel.

A Berger védjegyű minden más gyógy- és higiénikus szappanokhoz hozzájuk mellékelt használati utasításokon fel vannak osztva. Kaphatók minden gyógyszerárban és szakkereskedésben.

Nagyban: G. Hell & Comp., Wien, I., Biberstr. 8. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapest, Király-u. 12. Thallmayer J. Seta, Zrínyi-utca. Kochmeister Fr. utoda, Hely-utca 8. Meinár és Moser dr. gyűsták, IV., Keresztváros-utca 3. szám. Debelenyi Erőgyes drogeria, Marok-lát-utca 3. Kesztyűben Magyarország összes gyógy- és raktárán.

Arad: G. Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rozsnyay Mátyás gyógyszerész uraknál, Vojtek és Weisz drogeriájában és kapható az összes hazai gyógyszerárakban.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz. Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1911. április hó 1.

Keresünk:

Aradra: Gyakorlott irodistanót.
 Viasokra: 3 fűszer, rőfös és rövid, 2 vas és fűszer, 2 fűszer, vas és rövid és 4 vegyeszszakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet és több tanoncot.

Ajánlunk:

1 mérlegképes könyvelőt, továbbá 1 raktárost, 4 fűszer és rövid, 1 vas és fűszer, 2 rőfös és rövid és 3 vegyeszszakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA 301
 Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
 titkár. igazgató.

Divattudósítás

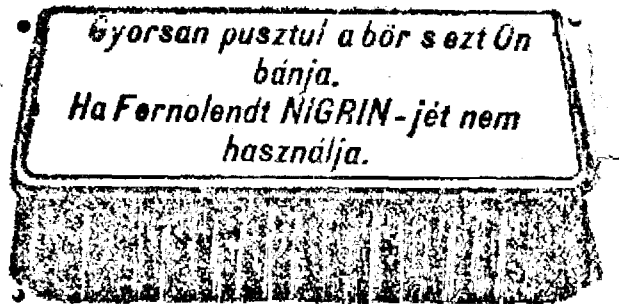
Párisi tanulmányutamból hazatérve, értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy a legújabb modell trottéur és leány

kalapokkal

megérkeztem és annak megtekintésére tisztelettel mindenkit meghívok. Mindennemű javítások elfogadtnak. Gyászkalapok megrendelésre azonnal elkészíttetnek.

Maison Ritscher

Salacz-utca I. II. emelet.

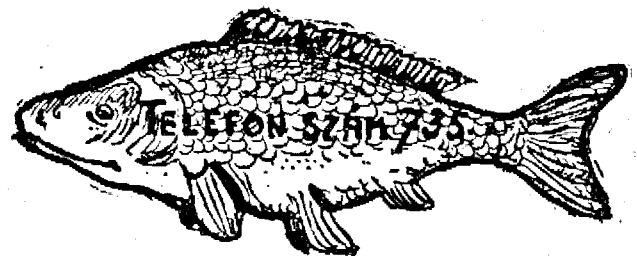
Kovács Soma és Társa, Arad

6751

Vermorel és összes újabb rendszerű perme-tezők, kénporfúvók, szőlőszeti eszközök. Motorok, gazdasági gépek, szerszámok legelőnyösebb gyári árakon.

Égémet kérem össze nem téveszteni. Kérjen árlapot.

IL LIC S I M O N
 ARAD, HAL-TÉR 13. SZ.
HALNAGYKERESKEDÉS

Mindennemű magyar, orosz és romániai sóshalak legnagyobb raktára, beszerzési forrása, készlete és szállítása legelőnyösebb napi árakon. — Rendelés esetén pontos címet és a végállomás jelölését kérem.

Égémet kérem össze nem téveszteni. Kérjen árlapot.

Pontos és előnyös kiszolgálás biztosítottik.

Pontos és előnyös kiszolgálás biztosítottik.

Bármely járványalkalmával nélkülözhetetlen „hazánk gyöngye” a lippafürdői **„Apolló-borvíz”** forrásvíze minekután baktériummentes, kristálytisza, szén-savdus, vasmentes legértékesebb asztali élvezeti víz, borral, pezsgővel vegyítve azokat nem feketíti sőt javítja, tisztán ivóvíz helyett nagyon kellemes, nincs utóíze, olcsóbb a szodaviznél.

Házhoz szállít: Aradi főlerakat: **Kardos Miklós** ásványvízkereskedő Szabadság-tér 12. sz. Telefonszám. 647. továbbá kapható fűszerüzletekben, vendéglőkben, kávéházakban.

1421

Legnagyobb
választék
Husvétii
illatszerek
és
öntözőkben.

Hanzu Nestor
Vöröskereszt Drogeria
ARAD, Weitzer János-utca 2.
Városi és megyei telefon 455.

Legfinomabb
Likőreszenciák
1 üveg egy liter finom likőr előállításához
60 fillér.

1191

A magyar és német
pótjegyzék megjelent!
Következő
ujdonságok
érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes
kölcsonkönyvtárába

Kóbor Tamás: Egy test, egy lélek. Szoma-
házy J.: Milliomosok és kalandorok, Schnitzler:
Anatol, Mici grófnő, Sienkiewicz: A hős,
Mason: A rózsaszínű villa. Lengyel Laura:
Máb királyné. Lovik Károly: A préda,
Krudy Gyula: A podoloni takácsné és
a többiek. Lagerlöf Selma: Egy ud-
varház története, Caesar és Cleopatra, X:
Az árva Mariska napjai, Szerelembegyiné: A
társalgás művészete, Doyle C.: Napoleon, Bródy
Sándor: A medikus, Pekár Gy.: A szere-
csenek összeesküvése, Bródy S.: Jegyzetek
a szerelemtől, Borsszem Jankó naptára 1911.
évre, Karin Michaëlis: A veszedelmes életkor,
Egő: Kleinmann Márta, Molnár Ferenc: Hétágu
sip, Balázsházy P.: Forrongások, Sudermann
H.: Énekek éneke, Rákosi Viktor: Rej-
tett zugok, Őszi termés, Kis emberek vi-
lága, Croker: A hamupipóke, Kóbor Tamás:
Ki a Ghettóból. Héltai Jenő: Kis me-
sés-könyv.

Németben: Brandenfels Hanna: Der Stall-
baron. Bennet Arnold: Das Gespents,
Geijerstam Gusztáv: Das Haupt der Medusa.
Wassermann Jakob: Die Masken Erwin Rei-
ners, Storch Arthur: Licht und Finsterniss;
Die Geheimnisse des Praters, Mihaelis Karin:
Das gefährliche Alter, Andoux M.: Marie
Claire, Crocker B. M.: Entgleist, Franzos E. K.
Die Juden v. Barnow, Zittelmann K.: Vor
den grossen Mauern, Georgy Ernst: Theater,
Doyle Connan: Ein Duett, Franklin Edgar: Der
Meergrüne Wandschirm, Rittland Klaus: Wenn
die Fackel sich senkt.

Kölcsondíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 10 fillér.

A vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban
részesülnek.

A zenemű-kölcson tára
is meglepő szép
ujdonságok érkeztek.

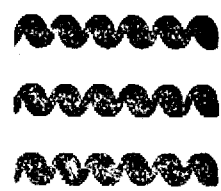
Zeneműkölcsoni díj havi 2 kor.
vagy tüzetenkint 20 fill.

Legújabbak: Zerkovitz: Páris feől furcsa
szelek fujnak... Lehár: Herceg kisasszony,
Fall: Babuska, Syrenen, Farkas: Ninon levele,
Hogy szerettem az elsőt. Fráter L.: Magam sem
tudom én... Leéget egy árva kunyhó... Elha-
gyatva. Hogyha szeretsz... Pap Z.: Négy ma-
gyar dal... Dostal: Isteni éj. Kun M.: Dóra!
Dóra! Hetényi: Három magyar dal...
Pintér: Aranka keringő, Visszaemlékezés, Ilonka
keringő. Fall: Édes öregem. Doy Freder-
jick: Vidd, vidd! Sas Náci: Akáclobos kis
falumból. Farkas: Üzenet. Fall: Die erste Tour.
Kun: Uccu Sári. Fall: Die schöne Rissette. Eysler:
A halhatatlan lump. Zerkovitz: A kiknek a szí-
vük fáj... Add ide!!! Tudja Isten.

Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése

KERPEL IZSU,

könyv-, zenemű és papír-
kereskedő Aradon.

B

O

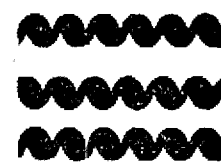
U

R

B

O

N

szines vagy vízi nyomás nélkül, teljesen maradvány
és hammentes, ami által teljesen ártalmatlan.

Gyári raktár nagyban és kicsinybeni eladásra

H U S S E R L M.

dohánykülönlegességi tőzsdéjében.

4565

Szivarkahüvely
Verge szivarka-papír.

FÜSZER-, CSEMEGE- ÉS ÁSVÁNYVIZEK KERESKEDÉSE.

Telefon 311 sz.

Telefon 311. sz.

A fekete kutyához.

Alapított 1882.

Färber Lajos, Arad

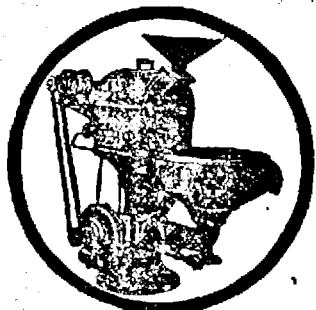
fűszer- és csomage-üzletombon kapható:

Kizárólag általam, saját módszerem alapján, óránként pörkölt

„Japán-kávé”

mely minőségére és zamatra minden más fajtát felülmúl.

A tavaszi időnyre ajánlok ólomzárólt lucerna és heremagvakat, fűmagot, továbbá MAUTHNER-féle konyhakertészeti és virágmagvakat, valamint valódi MAUTHNER-féle takarmányrépa-magvakat. :-

Szabadalmazott villany-üzemi kávépörkölő.

!!Hirnévre!!

szereket szert tenni az Olcsóság terén! Ezt csakis egy érhetem el, ha jó és szép árú olcsón adok. — Elvtem eddig is az volt, hogy a legjobbat, a legjavából, kevés pénzért adjak, amiről már számosan meggyőződést szereztek.

Áruimra még eddig panasz nem volt! Tehát

saját érdekében nézze meg azt a hatalmas választékot

cipő, kalap és uri divat cikkeket, melyek a tavaszi Saisonnak már most megérkeztek.

Kérem, ügyeljen a cégre!

KORÁNYI JENŐ
Szabadság-tér 3. szám.

(A volt Winternitz-féle helyiség.)

Nagy cipőjavító-műhely a vevőközönség rendelkezésére áll. Mérték utáni rendelések 24 óra alatt eszközöltnak

Kérem kirakataim megtekintését.

Gyors és pontos kiszolgálás!

MÜLLER J. ÉS FIA

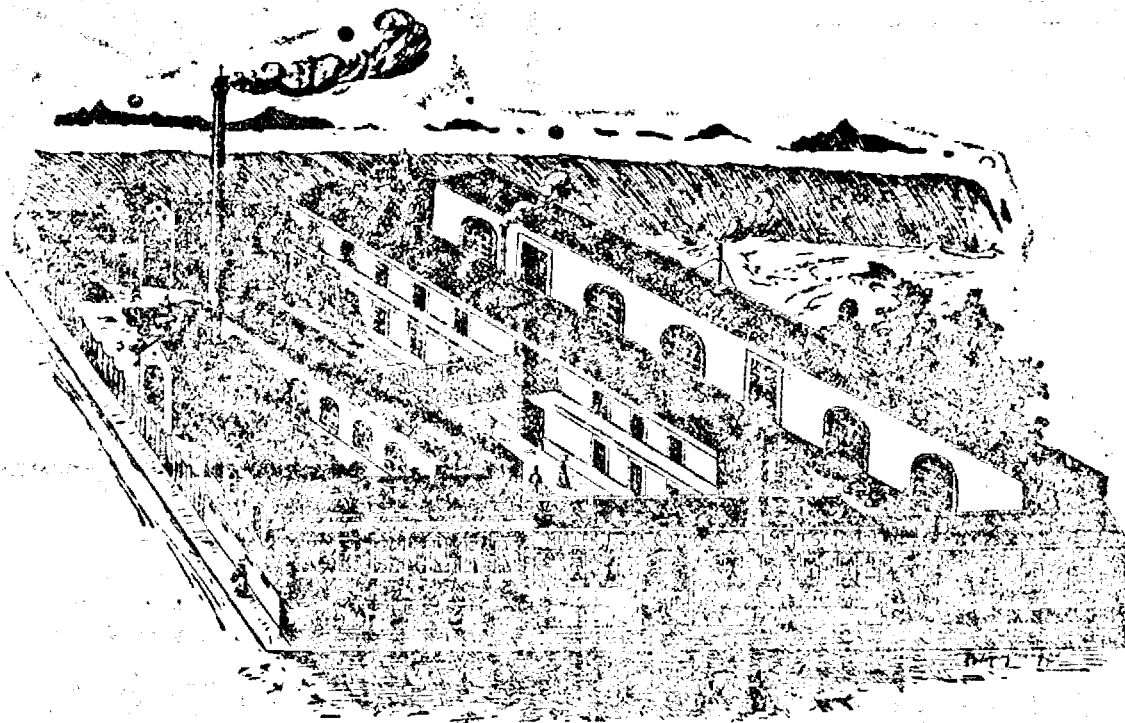
ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gémesögyára

Aradon, gyár és iroda: Tököly Imre-utca 38—40—42.

Alapított: 1858.

Telefon szám 459.

Mindennemű férfi és női felöltőket és ruhákat egészben fest, vagy vegyileg tisztít.

Ingeket, gallérokat, kézelőket, házi ruhát, kelengyeketstb. hófehérén (minden marószert kizárásával) mos és fényesen vasal.

Helybéli gyűjtőtelepek: JÓZSEF FŐHERCEG-UT 11. SZ., FORRAY-UTCA 20. SZ. ÉS ASZTALOS SÁNDOR-UTCA 2—3. SZ. Vidéki gyűjtőtelepek: DÉVA, BRASSÓ, GYULAFEHÉRVÁR, SEGESVÁR, VAJDAHUNYAD ÉS SZÁSZVÁROS.

Szives pártfogást kér kész szolgálattal MÜLLER J. ÉS FIA.

Postaküldemények gyorsan és pontosan eszközöltnak.

Rendkívül olcsó árak!

Rendkívül olcsó árak!

**A „Magyar Bank Kereskedelmi
részvénytársaság“ Bélapátfalvi
Portland cementgyárának kép-
viseletét átvettük.**

1367

Megrendeléseket felveszünk waggonrakományoként
és kisebb mennyiségű eladásra raktárt tartunk.

Korniss Testvérek

A. R. A. D.

Telefon 187 és 501.

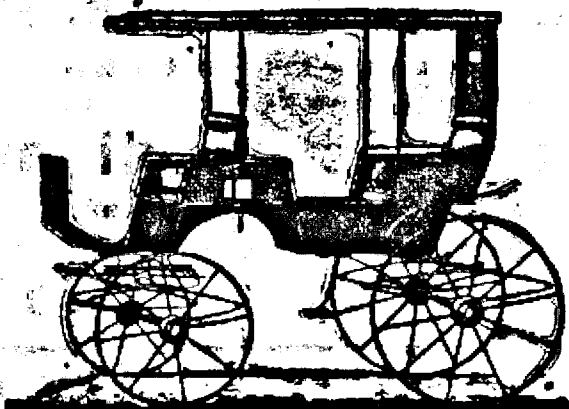
Telefon 187 és 501.

Több arany és ezüst érem és díszoklevéllel kitüntetve.

Hidvéghy Pál

automobil carrosserie és kecsigyára

Arad, Nagyváradi-ut 3. (saját ház.)

Ajánlja ujonnan be-
rendezett dus vá-
lasztéku s a legké-
nyesebb igényeket
is kielégítő kocsi-
raktárát. Használt
kocsikat veszek és
becserélek, javítá-
sokat gyorsan és
pontosan, a legju-
tányosabb áron esz-
közlök. 1851

Munkámért irásbeli felelőséget vállalok.

Legelőcsőbb beszerzési forrása.

Molnár Antal Alkalmi vételek

épület- és bútorkészítő

Arad, Kápolna-u. 3. sz. (saját ház.)

Elvállalja minden e szakma-
ba vágó munkák készítését, egyéni
modern lak- és boltberendezé-
seket, portál és épületmunkákat
a legmegbízhatóbb kivitelben, a
legelőcsőbb árért.

Kész bútorok legelőcsőbb beszer-
zési forrása.

Szíves pártfogást kér kész szol-
gálatlaltal. 8951

Molnár Antal,
épület és bútorkészítő.

Jó erkölcsű fiú tanulónak felvétetik.

és eladások
ékszertárgyakban

arany és ezüsttárgyakban, Arad legnagyobb
óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékezerész
Weitzer János-utca, Minerita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüsttárgyak, gyémánt és ball-
illás tárgyak a legmagasabb áron mag-
vételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

561—1911.

Bolt bérbeadási hirdetmény.

Kunágota község tulajdonát képező magában 1 bolt he-
lyiséget raktárral, 3 szobát, 1 konyhát, 1 kamarát, 1 pincét
foglaltó bolt helyiség és 1 külön raktár helyiség a hozzá ker-
ített udvar f. évi április 15-én d. e. 10 órakor Kunágota község-
házánál 1912 január 1-től 1918. dec. 31-ig terjedő 6 évre árve-
résen bérbeadatik.

Kikialltási ár 1200 korona évi bér, melynek 10% kész-
pénzben ovadékul leteendő.

A részletes feltételek a község-házánál a hivatalos órák
alatt megtekinthetők.

Kunágota, 1911. március 27.

1361

Szarka Samu
jegyző.

Csomas Lajos
bíró.

*A mélyen tisztelt hölgy-
közönség szives tudomá-
sára hozom, hogy üzlete-
met Salacz-utca 1. alól
Kossuth-utca 5. sz. alá
helyeztem át.*

• Téli ruha gondozást elfogadok. •

Tisztelettel:

MAYER MIKLÓS

szücs. 1297.

Kitűnő nyálkaoldó
és diuretikus szer
Tisztán vagy berraligen kellemes
édítő gyógyital a

Málnási borvíz-forrás

természetes alkalikus savanyúvíz.

És a
teljesen: "SIGULA" R. I. Málnásfürdő Háromszék M.
Főraktár Aradon: Rubinstein M.
Telefon 188. sz.
Arad I. Irtérnek hához vivo
Bregocserével 20 fillér

„Porcellánház“

Eötvös-utca 11.

1314

KOHN ÁRMIN és FIVÉRE
üveg és porcellán, lámpa és minden e szakmába vágó cikkek
nagyban és kicsinyben.

Szolid szabott árak!

Telefon 818.

Stern Cecilia

kész női és gyermekruha üzlete

— Arad, Forray-utca 2. szám. —

—: Husvétii illatszerek nagy választékban. —:

A legjobb minőségű

házi mosószappanok

pipereszappanok, illatszerek,
stearin és templom-gyertyák
ugyszintén mindenféle mosócik-
kek a legolcsóbban beszerezhetők

1207

Lorenz Károly

szappangyárosnál

Arad, Forray-utca.

—: Husvétii illatszerek nagy választékban. —:

Legolcsóbb, legjobb bevásárlási
forrás

TEA
RUM

ILLATSZEREK,
MÖLGYPOROK,
KÖLNI VIZEK,
SZAPPANOK

s minden egyéb háztartási szerek-
ben.

Vojtek és Weisz
drogeriája

Arad.

Ajánlja a vásárló közönség viszes figyelmébe
saját készítményű legdivatosabb női bluz,
— pongyola, alj és kosztümeit, —
melyek állandóan dus választékban, legolcsóbb árak mellett kaphatók.
Mértékutáni rendeléseket gyorsan és izléseesen készíték. Gyász-
ruhák 4 óra alatt készülnek. 1298

Meghívó.

Gyórok hegyközsége

szőlőbirtokosai a folyó évi április
hó 9-én délelőtt 9 órakor Gyórok
község háza tanácstermében tar-
tandó

közgyűlésre

tisztelettel meghívataknak.

Tárgysorozat:

1. Az 1910. évi hegyközségi
számadások előterjesztése.
  2. A választmány javaslata a
hegyicsősök javadalmazása tár-
gyában.
  3. A választmány javaslata az
„Aradhegyaljai szőlősgazdák álla-
milag kezelt borközraktári szövet-
kezeté”-be való részjegyzésre vo-
natkozólag.
  4. Általános tisztújítás.
  5. Esetleges indítványok.
- Gyórok, 1911. március hó 29-én.

Tabajdi Gyula,
hegyközs. jegyző.

Koncz Benő,
hegyközs. elnök.

Szabászati

és

varrótanintézetemmel
kapcsolatos

nőidivat műtermében

a legrövidebb idő alatt

jutányos árban

izléses kivitelű angol
és francia

női ruhák

készülnek.

Az intelligens hölgyközség
becses pártfogását kéri

tisztelettel

Rákóczyné,

1409

Szabadság-tér 3. sz.

Barthl János

épület és műlakatos

Arad, Rákóczi-utca 9.

Elvállal minden e szakmába
vágó munkákat, u. m.: épület-
vasalásokat, vaskerítéseket, sűrű-
csokat, takaréktűzhelyeket és min-
denemű javításokat pontosan és
jutányos árakon.

Költségvetéseket úgy helyben, mint
vidéken díjmentesen.

A n. é. közönség becses párt-
fogását kéri, kiváló tisztelettel

1175

Barthl János.

Nélkülözhetetlen háziszser

„Doré” sósborszesz.

A Doré sósborszesz az összes használatban levő sóbor-
szeszek közül a legjobb hatásúakat
bizonyít.

A Doré sósborszesz kitűnő eredménnyel használható mint
bedörzsölőszer, mindazon esetekben,
midőn a bedörzsölést szükségessé
tartják, vagy ott, hol az orvos a bedörzsölést előírja. Különösen minden-
féle reumatikus fájdalmaknál, fejfájás, hátfájás, oldalszurás, hátfájás és
szesz fájdalmaknál.

Belsőleg: 20-40 cseppel onkorra csepeentve kitűnő
fájdalomcsillapító és gyomorerősítőszer.

Ára egy eredeti üvegnek utasítással együtt

44 fillér.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában,
továbbá: Ring Lajos gyógyszerárában és Vojtek és Weisz drogeriájában kapható.

Vigyázat a DORÉ névre.

PRIBÁN GYULA

férfi szabó

ARAD, Lázár Vilmos-utca.

(Földes palotával szemben.)

Eladó 100 háztelek.

A magyar államvasuti fűtőház mellett elterülő Zimándi-utca és Álmos-utca folytatását képező beltelek, valamint Zsidótemető-utca 2. sz. alatti új utcanyitást által nyert

házhelyek,

melyek a Zimándi-utca vége felé, végül a Zsidótemető-utca 6. számú felosztott terület eladók. — A telkek parcellázva 150 - 200 m²-ől változó nagyságban. — Értekezés délután

Soltz Gyula, Arad

Zsidótemető-utca 5. sz. 919

KABDEBÓ UTÓDA

POLCZ MÁRIA

NŐI DIVAT-KALAP ÉS
MŰVIRÁG ÜZLETE

ARAD, ATZÉL PÉTER-UTCZA

(SZINHÁZ-ÉPÜLET)

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség becses figyelmét felhívni a tavaszi idényre érkezett **legújabb modell-kalapjaim**

megtekintésére. Dus választékban állandóan raktáron legújabb női és gyermekkalapok jutányos áron. Gyászkalapok 24 óra alatt készíttetnek. 1089

Ertesítés!

Van szerencsém a helyball, mint a vidéki nagyérdemű közönséget tisztelt értesíteni, hogy Aradon, Bockó-utca és Háltér sarkán, a Rákóczi-kávéházzal szemben egy teljesen újonnan berendezett

mosó és fényvasaló intézetet nyitottunk.

Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: gallérokat, kékeltőket, fűzőket és bármilyen fehérneműket, melyeket hófehérre mosunk. — Egyben tudatom a n. é. közönséggel, hogy 5 éven át a Müller-féle vegytisztító gyár gözmozdós osztályának vezetője voltam s így abban a helyzetben vagyok, hogy a legnagyobb megelégedésre szolgálom ki b. rendelésemet. — A n. é. közönség szíves jóindulatát és támogatását kérve vagyunk

kiváló tisztelettel

pró István és Társa

tulajdonosok. 429

Garai Károly

réz- és vasbutor készítő

Aradon, Zoltán-utca 6.

Készíték vas és rézbutorokat, rugógyűbeteiket, kocsifléseket, tűzmentes pénzszekevényeket és ezen szakmába vágó fényzésekét és javításokat elvállalok. 1987

Alhami országot
éremmel
kitüntette!

Pártoljuk a
magyar
kalap ipart.

Megérkeztek a
legújabb női modell szalma kalapok

ugyszintén a legújabb divatu saját készítményű nyuszó, kemény és puha-, férfi- és gyermek kalapok. — Nagy raktár minden színben és divat formában.

Panama kalapok csakis a legszebben vegyileg nálam tisztíttatnak. — Vidékről 3 darab tisztítás vagy festés végett beküldött kalap portómentesen visszaküldetik. A n. é. közönség pártfogását kéri tisztelettel 1248

Bittenbinder Konrád

kalapos mester

Arad, Deák Ferenc-utca 42.

Hölgyközönség szíves figyelmébe ajánlom modern gépekkel felszerelt

Harisnyakötő émet

Elvállalok mindennemű férfi, női és gyermek harisnyák szakszerű kötését, fejelését, javítását a legjutányosabb áron. Főelvem: Szolid és figyelmes kiszolgálással igen t. megrendelőim igényeit a legjobbra kielégíteni. 1138

Kiváló tisztelettel

Ozv. Braun Ignáczné

harisnyakötője.

Arad, Weitzer János-utca 15.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a **Lázár Vilmos-utcában, egy modernül berendezett**

férfiszabó üzletet nyitottam,

hol mindennemű férfi öltönyöket mérték után a legszebb kivitelben és a legújabb divat szerint készítek. Bel- és külföldi szövetek raktáron. A n. é. közönség pártfogását kéri

1251

Pribán Gyula.

Alapított 1850.

ZONGORA

A családi élet kellemességéhez mindenestre a zongora is tartozik, mely dus raktáramban teljesen új állapotban 700 koronától felfelé és használt zongorák 300 koronától felfelé állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Zongora-bérlés havonként 8 koronától felfelé.

— Zongora hangolásokat helyben és vidéken szakképzett segédem által végeztetem. 62

Nyilvános kölcsönkönyvtáramban, melyben magyar, német és francia nyelvű szépirodalmi művek igen nagy választékban vannak raktáron. Olvasási díj havonként 1 korona kötetenként 8 fillér.

Krispin József

ARAD,

Deák Ferenc-utca 28 sz.

Telefon szám 25.

Nagy mérlegjavító műhely.

**HAMMER
ZSIGMOND**

lakatos-, varrógép-, kerékpár- és mérleg-üzlet
Arad, Boros Beni-tér 2. sz.

Készít minden e szakmába vágó javításokat olcsón és pontosan. Mérleg hi elcsúszását olcsón és pontosan eszközölöm. Mérleg javításokat és átalakításokat vidéken is árkülönbség nélkül vállalok. Varrógép és kerékpárak jutányos áron kaphatók. 1057

Telefon 370. Telefon 370.

YOGHURT.

Értesítem a n. é. közönséget, hogy a **Yoghurt** gyártását megkezdtem és azt naponta saját tehenészetemben termelt frissen fejt és sterilizált tejből eredeti kulturából állítom elő. Mivel a Yoghurt csak friss állapotban kellemes azért csak az előre megrendelt mennyiséget készítem és azt cca 250 gramos edényekben 20 fillérért hozom forgalomba.

Minden üvegért 20 fillér betét teendő le.

Tájékoztatásul megemlítem, hogy Dr. Meschnikoff a párisi Pasteur intézet igazgatója szerint a Yoghurt megakadályozza az erjedési és rothadási folyamatokat a belekben megöli a tél bacilusukat (a rothadó anyagok megmérgezik a szervezetet és siettetik az öregedést) így a Yoghurt egyike azon készítményeknek a melyek az idő előtti megöregedésnek gátat vetnek, illetőleg az élet kort meghosszabbítják.

Ugyanilyen értelemben nyilatkoztak Cohendy, Pochon, Brunon, Guerbet, Duclax stb.

Használják gyomor, bél bajok sápkor, vérszegénység, vese, máj bajok stb. ellen és mint általános tápszert mindenkoru egyéneknek.

G. Földes Kelemen

gyógyszertára és orvosi laboratoriuma

Arad, Telefon.

Weisz Dániel

épület és műlakatos

Arad, Deák Ferenc-utca 38. szám.

Elvállalok összes e szakmába vágó munkákat leggyorsabb és legpontosabb kivitelben. Iparágamban külföldi és amerikai elsőrendű műhelyekben és gyakran szerzett tapasztalataim folytán módomban van legnagyobb igényeknek megfelelni.

Mérlegjavításokat, átalakításokat és hitelesítést elvállalok.

Költségvetéssel vidéki munkára is díjmentesen, készséggel szolgállok.

Uj képkeretező műhely Aradon!

Értesitem úgy a helybeli, mint a vidéki közönséget, hogy Aradon, Salacz-utca 3. szám alatt egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő speciál

Képkeretező műhely

nyitottam, hol raktáron tartom a legmodernebb képkereteket dus választékban. 107

Képkeretezéseket saját műhelyem legprecízebben készítek. — Elvállalok minden e szakmába tartozó munkákat a legelőnyösebb árak mellett. — Üvegezési munkákat szolid árban eszközök. — Olajfestményeket eladásra elfogadok!

Szíves pártfogást kér, kiváló tisztelt

Freimann József

Teljesen használatlan palissander

ebédlő

és cseresznyefa hálószoba legújabb divat szerint, művészi kivitelben, különös körülmények folytán legolcsóbban eladó.

Megtekinthető Ferdinánd-utca 4. sz., a házmesternél. 1560

Vendéglők, kávéházak és fűszerüzletek 418

adásvételét

ingyen közvetíti és sörkölcsönöket leggyorsabban ki-
eszközöl

Leonhardt

Arad, Fehér Kereszt-szálloda.

Telefon 12-53.

Stiller József

csász. és kir. ezab. jégsekrénygyára

Telefon 12-53.

Szár és Iroda: VII., Nagydófa-utca 22. és 25. sz. (Wesselyai-utca sarkán.)

Ajánlja törvényesen védett és elismert legjobb szerkezetű, kitüntetéssel nyert hűtőkészüléket sör, víz, vaj, nyershús hűtésére, ételhűtőket házi szükségletre, fagyalt-készülékeket és fagyalt-reszervoárokat, bormérési berendezéseket és legújabb szerkezetű pezsgető-csapokat. — Képes árjegyzékek fenti gyártmányokról, valamint a legújabb találmányu hűtő- és ételhűtőkről, továbbá a sörkimerő készülékekről (hűtött levegőnyomással) kívánatra ingyen.

Továbbá elkészítést végezték kérem cégre ügyelni és más hasonló nevű cégekkel össze nem tévesztetni; gyárára 1873-ban lett alapítva. 6874

Egyedüli tulajdonosa:

STILLER JÓZSEF
társak nélkül.

Bpost. VII., Nagydófa-u. 22. és 25.

Julius 1-től kezdve: Kassai-utca 6/B., saját ház.

őzv. Frank Vilmosné
sirkő- és kőfaragó-telepe
Boros Beni-tér 2. szám.

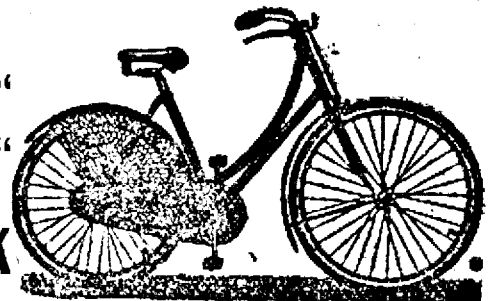
Ajánlom a n. é. közönség szíves figyelmébe dusan berendezett

sirkő nagyraktáramat.

Tájékoztatásul felemlíteni kívánom, hogy fent jelzett helyen 1883. év óta vezetem cégem, a nagyközönség teljes megelégedésére s továbbra is főelvem, hogy igen tisztelt vevőimet szolid és figyelmes kiszolgálással, legjobban kielégítsem. — **Belloni Jakob kőfaragó mester** uerral, ki 42 év óta e szakmában működik, mint üzletvezetőm, kellő biztosítékot nyújt úgy a temetői, mint más munkálatoknak legszakszerűbb elvégzésére. — További szíves pártfogást kérve, maradok teljes tisztelettel: **őzv. Frank Vilmosné.** 1048

Megérkeztek!

A legújabb modelu „Puch“, „Premier“ és „Adler Viktória“ kerékpárok

rendkívül olcsó árban, jutányos fizetési feltételek mellett.

HAMMER VILMOS

műszerész Arad, Szabadság-tér 7.
Dus választék: gummi, lámpa, csengőkben. — Nagy szak-
szerű javítóműhely. Telefon 56. szám.

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű **Hajós-féle**

Csukamájolaj

most érkezett meg. E fontos és nagy táperezű szer kitűnő hatásának bizonyult mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb.

Ára egy üvegnek 2 korona.

Fagydagánatok

elmulasztására, fa visketegség bizi megszüntetésére le jobb szer a „Frigin.“

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete Hajfestő

a „MELOGEN“. Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona.

Kitűnő amerikai gummi

a „NITER“ 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

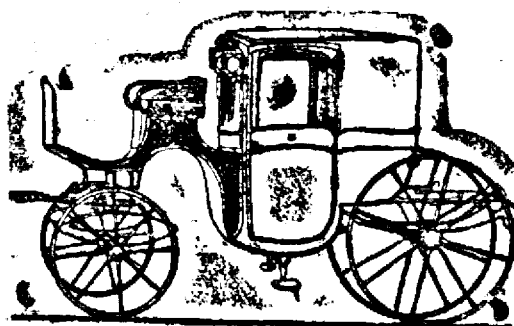
gyógyszertárban ARAD, Andrássy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben —

Knitzky Ignátz

kocsigyártó

Aradon, József főherceg-ut II.

Május 1-től Varjassy J.-u., megyei közpoházzal szemben, saját ház.

Átköltözés miatt ajánlja dusan felszerelt

kész kocsis raktára

a t. vevőközönség figyelmébe, ahol a legszebb csik jutányos árért kaphatók. Elvállalja minden szakma vágó új munkák készítését és javítását a legpontosabb kivitelben.

Fajliszta *riparia portalis* alanyon oltott, elsőrendű, dus gyökérezetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

sima valamint *riparia portalis* szőlőveszőket ajánl gyökerezés és elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG szőlőoltvány-telepe, ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál: 4251

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

Telefon 229.

Fischer Testvérek

sodronyszövet, kerítésfonal, szitaárak és acélodrony ágybetét készítek

Arad, József főherceg-ut 18. sz.

Gyártelep:

Kossuth-utca 46. sz. Telefon 557.

Ajánlják minden szakmába vágó dolgok állandó nagy raktárát a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe, melyek versenyképes olcsó árért kaphatók. Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk. 743

HOMOK,

építkezési célra

beton kavics

bármily mennyiségben

állandóan

kapható.

Pollák Sándor,

gőztéglagyár Mikalaka.

Telefon 56-515. 976

Mentholin-crème

elismert leghatásosabb szer, csusz, köszvény és neuralgiából eredő fájdalmak ellen. Ára 2 korona.

Elnyálkásodás, rekedtség, köhögés ellen használja a kitűnő összetételű

≡ mell teát. ≡

Egy doboz ára 50 fillér.

A szoba levegőjének felfrissítésére legalkalmasabb

← a fenyőillat.

Ára 1 korona 20 fillér.

Kitűnő zamatu tearumot készíthet házilag

a Rozsnyay-féle Rumessentiával.

— Egy liter készítéséhez elegendő adag ára 30 fillér. —

Kapható

Rozsnyay Máttyás

szégyenkeresés

411

Arad, Szabadság-tér.

Használjon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőrazonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, szirtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

— ÁRA 1 KORONA. —

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma

ARADON.

361

Tavaszi és nyári

új szövetek, mosó delain, pompás mintákban; óriási választék. Kérjük a n. é. közönséget, különösen a vidékről érkezőket, még mielőtt bevásárlásait eszközölné, kirakataink megtekintését. Kivételes olcsó árak kijegyezve oly cikkekről, melyek csak nálunk szerzeshetők be. o o

Verseny-árak.

Selyem taftt Joupon minden színben, darabja K 11.60

Moire Joupon darabja K 8.50

„Herweth“ fűző legújabb fazon darabja K 7.00

Férfi és női zsebkendők partié vétel folytán olcsó áron.

☛ Szőnyegek maradékokban.

Ia. Pelüch Axminster szőnyeg nagy és kisebb, csekély szövés-hibákkal — rendkívül olcsó áron.

☛ Kelengyeárak — kész raktár, női ingek, corsetták, himzett kész ágygarnitúrák. ☛

Rosenblüh H. és Társa

Arad, Forray-utca sarok.

Autobusz és lovasúti megálló.

Verseny-árak.

481

Ösmert jó minőségű alsó lepedők, még mindig a régi árhoz, darabja K 2.80

Női ingek, jó anyag, dus kézi-himzéssel, darabonként K 3.30 utolérhetetlen olcsó ár.

Maradék vásznak 66, 64 és 66 fill.

Maradék chiffon 56, 66 és 70 fill.

Ia. cérnavászon maradékokban K 1.45, 1.50 és 1.60.

A rendes forgalmi árhoz 30 százalékos megtakarítás.

DEIN PAULA

női kalap raktára

Arad, Weitzer János-utca 9.

Apró hirdetések.

Évasszi divallapok

Berlini Saison album K. 1.— (már előjegyezhető). Reveue Parisienne K. 2.50 és 3.—, Grand Album de Blouse K. 5.—, Chic Parisienne K. 4.— Divat Salon 50 fill. Kis Blous album K. 1.50 Wienerin K. 1.20. Minden bel- és külföldi divatlap és folyóirat előfizethető. Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. sz. 665

Kiadó 4 szobás emeleti lakás

május 1-re. Magyar-utca 9 szám. 1379

Egy szép nagy

bolthelyiség kiadó Deák Ferenc-utca 40. szám. 1397

Korlátlan italmérésben

óvadékképes kezelő május 1-sőre keresztetik. Cim a kiadóhivatalban, 1399

Kerpel Jzso

ajánlja 100,000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden újdonság azonnal kapható. 30.000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Előnyös vidéki bérlet zeneművekre és könyvekre. Veszek egész könyvtárakat és hangjegyeket legmagasabb áron. Uzleti könyvek, u. m. strazzák, naplók, stb. gyári raktára. Bornyilvántartási iver készlete. A Révai Lexikon részletfizetésre is kapható. Kerpel Jzso könyv- és papirkereskedése Aradon. 4071

1185—1911. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi minster ur 14429-XI. 1. 1911. sz. körrendelete folytán felhivom azon kertészeti telep tulajdonosokat, kik élő növények kereskedésével foglalkoznak és telepüket a szabad forgalomra jogosított telepek közze felvételni kívánják, hogy a felvétel iránti szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám f. év augusztus 31-ig nyujtsák be.

Arad 1911. február hó 27-én.

Varjasy, polgármester.

5723—1911. kh. sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminisiter ur 9681/VII. D. 1911. sz. körrendeletével a faszesznek (Methyl alkohol) italok, gyógyszerek és illatszerek készítésénél azokhoz való keverését s ily italoknak, gyógyszereknek, illatszereknek stb. forgalomba hozatalát tiltotta, miután újabb vizsgálá-

tok megállapították, hogy a faszesz izgató, kábító, sőt halálosan mérgező hatása. A ki ezen rendelet ellen vét és cselekménye vétiséget vagy büntetést nem képez az 1879 évi XL. t. cz. 1. §-a értelmében kihágást követ el és 15 napig terjedő elzárással és 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetetik.

Sarlott Domokos
főkapitány.

Eladó szép vadászbirtok.

A Graz-Wirni vasutvonaltól másfél órányi távolban, kitűnő karban levő járási országút mentén, kitűnő fekvésben 415 holdnyi kiterjedésben, vadászalakkal, két gazdasági majossal, 50 holdnyi irtható erdőszéggel, 150 holdnyi 35—45 éves, 100 holdnyi 36 éven aluli erdőállománnyal, a többi szántóföld és rét.

Vadászeredmény 10—15 nagy fajdkakas, 5 darab kisebb fajdkakas, 10 drb. nyári bakk, fővadállománnyal, mindenki részére könnyű vadászterület, 250.000 korona árban eladó.

Lehetőleg német nyelvű tudakozódásokra felvilágosításokkal szolgál.

Thomaser József,

Gleisdorfban, Stejerorazágban.

6882

Jaj de fáj!!

a fejem a sok

kiadástól!

Ezt hallani mindenkitől!! Azonban ha

Korányinál

a Szabadság-téren

vásárol

cipőt, kalapot és

uri divatcikkeket

sokat megtakarít,

mert majdnem

félárban

szerezheti be nála szükségletét.

877

Elegáns, finom, szép és jó árut csak Korányi tud olcsón adni.

Győződjék meg!

Valódi

francia mellfűzők

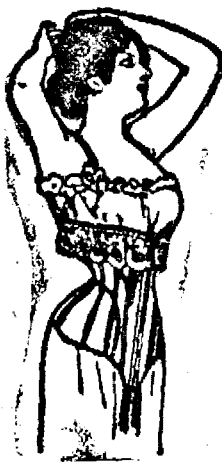
különlegességek
kizárólagos raktár

Varga D. Dani

Arad, Andrassy-tér 20.

Fűzőkhöz külön próbaterem.

Ernyő különlegességekben dus választék. Javítások és villany-ernyő készítesek elfogadtatnak. Városi és megyei telefon 808.

1274—1911 p. m.

Hirdetmény.

Ó Császári és Apostoli Királyi Felsége I. Ferencz József által országglása megkezdésének 60-ik évfordulója alkalmából legkegyelmeseb alapított emlékkereszt elnyerésére vonatkozó rendelet hivatalomban betekinthező.

Felhivom azokat, kik érdemkereszt elnyerésére igényjogosultsággal bírnak és az érdemkeresztet elnyerni óhajtják, hogy hivatalomban 1911 április 10-ig jelenkezzenek.

Arad 1911 márczius hó 8-án.

Kádas Kálmán
főjegyző

AKI

zamatos, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 30 fillérért egy üveg 381

Rumkivonatof.

Ebből a rajta levő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet.

Kizárólagos raktár:

Földes Kálemen

gyógyszerésznél

Reklám nélkül is
mindenki tudja, hogy

Lovas Károly lakás- és ablak-
tisztítónak
porszívó-gépje van, hogy telefon-száma 789.,
hogy Mihály-utca 86b. szám alatt lakik.

A legjobb minőségű

gyertyánfa-bábuk teke-golyók

nagy választékban kaphatók

Bauer Gyula

Arad, Minorita-palota.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan elintéztetnek. 1386

Akinek

ismeretség híján

házasúrsra,
nevelőre,
üzlethez vezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellérré,
kertészre,kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgárra,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb-re
van szüksége,**Aki**

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást, stb.
vagy**Aki**

mindenkit vétel vagy bérbévitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban érteztet, ha az

„Aradi Közlöny“
kis hirdetésai
rovatait használja.

Apró hirdetések.**Zálogházból**

kiváltott arany, ezüst- és
gyémánt-árakat vesz és el-
ad **Farkas Streicher**
Arad, Tőkölly-tér I. 2074

„László“

Találkozásunk idejét tudassa velem
ezután is e helyen. Hogy van?
rég láttam. Üdvözlöm. 1485

„Háztartás“

levele van. 1408

Szalón butor

plüss függöny és képek eladók:
Minorita-palota, I. emelet 1. sz.
ajtó. 1437

Teljesen új

modern konyhaberendezés új jég-
szekrényvel költözés miatt olcsó
eladó. Boros Béni-tér 15. II. eme-
let 15. ajtó. Megtekinthető 9-4-ig.
1489

Két üres szoba

1 utcai és 1 udvari butorozva,
vagy anélkül, külön bejárással, új
házban kiadó. Petőfi-utca 10. Ér-
tekezhetni ugyanott, a házmester-
nél. 301

Csinosan butorozott

külön bejárattal utcai szoba azon-
nal kiadó. Szabadság-tér 21. Ugyan-
ott butorok is eladók. 1438

3 szobás

utcai lakás május 1-re kiadó 700
koronáért, Kápolna-u. 9. 1434

Gyakorlott pénztárnok

nő kerestetik fűszerkereskedés ré-
szére. Cim a kiadóban. 1418

Eladó ház Aradon

főút és főposta közelében. Kőlcsey-
utca 9. számú ház eladó. Ügynö-
köt nem díjazok. Bővebbet a ház-
tulajdonosnál ugyanott. 1417

Fiatal rövidáru segédek

felvétetnek. Jelentkezni 12-1-ig
Kell Manó cégnél 1412

Varrónő női ruha

varrást jutányos áron elfogad Ve-
selényi-utca 31. 1411

Belvárosban négy szoba

stb.-ből álló magányos ház, ugyan-
ott egy zongora és huszonkilencz
kitömött madár elköltözés miatt
eladó. Tudakozódhatni a kiadóhi-
vatalban. 1410

Pontosan és lelkiismeretesen

végzek bepakolás, félfürdő és
maszmozást. Fleischmann Zsófia,
szülésznő maseur, Ferdinánd-utca 7.
1396

Ki venne nélkül

19 éves polgárlányt, egyetlen gyer-
mek 400 000 kor. vagyonnal? Azon-
kívül még sok száz vagyonos hölgy
előjegyezve. Csakis azok jelent-
kezzenek, kiknél gyors házasság
lehetséges. Schlesinger L., Berlin 18.
1398

Két úri személy

számára csinosan butorozott kü-
lönbejárattal utcai szoba azonnal
kiadó Kőlcsey-utca 9a. 1426

Vendéglő bérlet.

A textilgyár mellett egy jófor-
galmu vendéglő előnyös feltételek
mellett kiadó. Cim a kiadóban. 1425

Kelybell elsőrendű

női divatáru üzletben egy ügyes
segéd azonnali belépésre felvétetik.
Cim a kiadóban. 1419

Vidéki pékség

meglehetősen nagy forgalmu, ked-
vező fizetési feltételek mellett bér-
beadó. Értekezhetni lehet Weisz-
berger Lipótnál, Gurahoncon. 1422

Szorgalmas komoly,

fiatalember üzleti — irodai gya-
kornokként megfelelő díjazással,
közvetlen belépésre kerestetik. —
Cim a kiadóhivatalban. 1424

Megvételre keresek

egy házat, amelyben jelenleg fű-
szerüzlet van jogokkal. Csakis
Aradon. Leveleket „fűszerüzlet“ je-
lige alatt a kiadóhivatal továbbít.
1384

Deutsches Fräulein

wird zu einen 4 jährigen Mädchen
gesucht. Andrassy-tér 21. II.
Stock. 1423

Ístálló berendezés

jászol, szénalótra, vaslemezű,
utcai kerítés és kövezőkövek el-
adó, Flórián-utca 15. 1433

Vidéki leány

németül jól beszél, jó írással íro-
dába, esetleg elárusítónőnek, pénz-
tárnoknőnek ajánlkozik. Cim Pav-
lovics Róza, E. Választó-u. 44 c.
1432

Penió úri családnál kapható

Ebédkosztot családoknak kiadok.
Erszébet királyné-körút 37, II. 15.
1431

Ügyes kárpitós

ajánlkozik e szakmába bármily
kárpitós munkák pontos és kitérő
elvégzésére, úgy saját műhelyé-
ben, mint házakhoz is, legolcsó b
árak mellett. Vidékre árfelemelés
nélkül. Stáhl M., Bercsényi Miklós-
utca 32. sz. 561

Kiadó

5 szoba, fürdő-szoba, összes mellék-
helyiségekkel, villany-világítással
ellátott, teljesen külön álló föld-
szintes lakás azonnal, vagy május
hó 1-re. Ugyanott egy utcai bejá-
rással, száraz világos műhely, vagy
raktárhelyiség kiadó. Hasszinger-
utca 5. sz. 939

Ajánlom

a nagyérdemű közönség szives fi-
gyelmébe mosó és vasaló intéze-
tetet, ugyancsak mindennemű
tisztítást elvállalok. Arad, Deák
Ferenc-utca 7. Szabó Bálintné. 1062

Vécsey-utca

12. sz. modern földszintes bérház
eladó. Bővebbet ott a tulajdo-
nosnál. 1174

Gyermektelen

háaspár két személyre való takar-
ításért lakást kaphat. Cim a kiadó-
hivatalban. 1258.

Telefon 833. szám.

Fischer Armin

szobafestő és mázoló-mester

Vörösmarty-utca 3. sz.

Elvállal szobafestő és mázoló-
munkákat legegyszerűbb kivi-
teltől legdiszesebbig, továbbá
természetes fautáztatásokat (flo-
derozást) színes üvegekkel ki-
rakott gipszfestést úgy hely-
ben, mint vidéken. 101

2 Souterain helyiség

üzletnek, vagy raktárnak Wesse-
lényi-utca 1 alatt kiadó. Bővebbet
Grallert ékszerész üzletében. 1870

Egy varrógép mechanikus

azonnal felvétetik. Ugyanott helyi
ügynökök magas jutalékkal és fix
fizetéssel kerestetnek. Singer és
Társaság, Forray-u. Nádasy-palota.
1369

Teljesen jártas,

ügyes építési rajzoló felvétetik
Reisinger József építésznél Nagy-
várad, Szilágyi Dezső-utca 20.
szám. 1344

Fiatal leány könyvelőnő

esetleg kézimunka üzletbe ajánl-
kozik. Gép- és kézimunkákban
teljesen jártas. Ajánlatokat „G. K.“
jeligére a makói postára. 1358

Petróleummos hordókat

veszünk azonnali szállításra, leg-
magasabb napi áron. Sehenk és
Társaság, Arad. 1383

**Gőzgép cséplősze-
kényvel**

4 lóerős, olcsón eladó. Megtekin-
thető gr. Zselensky fatelepén Nagy-
várad-ut 14. 1391

Jég

mű vagy természetes jég, háztartási cé-
lokra április 1-től naponta ház-
hoz szállítva 6 és 7 koronás havi bér-
letben előjegyezhető és megrendel-
hető az Aradi jégtelep jéggyárá-
nál. Telefon 199. szám. 1017

Eladó

három 8 szobás és három 2 szo-
bás lakásokból álló ház Flórián-
utca 14a. Bővebbet ugyanott. 1270.

Fatelepen

a Radnai-úton igen alkalmas 800
□-os területű telek épületekkel
együtt haszonbérbe kiadó, vagy
örök áron eladó. Cim a kiadóban.
1326

Lakás

Boros Béni-tér és Náder-utca-
sarkán 1-ső emeleti 4 szobás er-
kélyes utcai lakás május 1-ére
kiadó. Bővebbet Nemess Géza íro-
dájában. 1356

**Önnek óvni kell a
feleségét.**

Minden család részére legfonto-
sabb illusztrált könyv a tulbó gyer-
mekáldás ellen, melynek eredmé-
nyét a hálaíratok ezrei igazolják,
diskréten küldöm 90 fillér magyar
levél bélyegért. Frau Anna Kaupa,
Berlin. S. W. 266. Lindenstr. 61.

Csász. és kir. udvari

és kamarai szállító ::

1169

Neumann M.

férfi- fiu- és leánykaruha telepe ARAD.

A tavaszi képes árjegyzék megjelent, kívánatra ingyen és bérmentve.

Urak figyelmébe

ki akar elegánsan öltözködni, az tekintse meg minden rendelési kényszer nélkül nagy bel- és külföldi szövet raktáramat az

Angol uri szabó üzletében

Deák Ferencz-utca 40. sz. (Dr. Winter-féle házban) nálam már 60 koronától kezdve egy elegáns szabású zakó öltöny vagy felöltő, finom szövetekből kifogástalan kivitelben, mérték után részletfizetésre is kapható. 1803

Becses pártfogásukat kérve, maradok tisztelettel

Horváth Flórián, angol uri szabó.

Városi és megyei telefon 826. sz.

Uj czipőüzlet

folyó évi április hó 1-én nyílik meg.

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy 23 év óta fennálló cipészüzletemet **megnagyobbítottam** és ahhoz 1317

 férfi-, női-, és gyermekcipő

kész áruraktárt rendeztem be,

melyben a vásárló közönségnek **szép, jó és olcsó áron** nagy választékban, a legfinomabb kivitelben állnak rendelkezésre. — — — Szives pártfogásért esedez

KLEIN JÓZSEF

ARAD,
Petőfi

Egyben a helybeli, ugy a vidéki cipésmester urak tudomására hozom, hogy a mai kor „felsőrész” műhelyt is rendeztem be és ugy ezek elkészítését, m legszebb kiállításban és legolcsóbb ár szerint elfo

Telefon 275. sz. Telefon 275. sz. Ajánlja a legjobb minőség

VAS ÉS TÁRSA építési anyagá
Arad, Bocros Beni-tér 6. sz.

ARADONSzabadság-tér
12. szám. 0**FISCHER****NAGY-
ÁRUHÁZ**

A tavaszi idényre nagy árkedvezmény.

Mélyen leszállított árak. ~~22~~ ~~23~~ Mélyen leszállított árak.

Férfi ing	finom fehér madepulánból csak cégemnél kapható	most	frt.	1.25	1.50	1.75
Férfi ing	divatos színekben, jó mosó voilból, gallér nélkül... ..	most	frt.	1.29	1.35	1.50
Férfi ing	egész finom angol Saphierből elegáns mintákban	most	frt.	1.45	1.75	1.95
Nyári ing	dupla álló gallérral, jó mosó anyagból	most	frt.	1.10	1.25	1.35
Nyári ing	egész finom angol Saphierből dupla álló gallérral, ujdonságok	most	frt.	1.50	1.75	1.95
Uri kalap	divatos formában, strappának jó minőségben	most	frt.	1.35	1.50	1.75
Uri kalap	egész finom minőségben, divatos formák és színekben	most	frt.	1.90	2.25	2.50
Kemény-kalap	elegáns formákban, finom minőségű	most	frt.	1.95	2.50	2.90
Gyermek-kalap	minden színben, divatos formában	most	frt.	1.—	1.25	1.50
Angol sapkák	nagy választékban férfiak és gyermekek részére ...	most	frt.	— .50	— .90	1.50
Alsó nadrág	finom köpper vagy vászonból német és francia szabásu ...	most	frt.	— .75	— .95	1.25
Esőernyők	alkalmi vétel, jó minőségű, csak cégemnél olyan olcsók	most	frt.	1.39	1.50	1.75

Selyem nyakkendő-ujdonságok rendkívül olcsó árban.

Alkalmi vételek, külön osztály, páratlan olcsó árak csak cégemnél kaphatók.

19 kr.	Sportsapka szövethől	45 kr.	Női kiegészítők bőrből	65 kr.
25 kr.	Sétabet nagy választékban	45 kr.	Női harisnya, divatos	39 kr.
30 kr.	Pénztárcák bőrből	45 kr.	Női gummi övek divatos	60 kr.
40 kr.	Cigaretta és szivartárca bőrből	75 kr.	Női ingek jó minőség	95 kr.

Ártára. Olcsó árak 5 forinttól 50 forintig.